

TETELA BOBO'ANA YONI 'I'ETOLADINA

Yoni Yesu 'ana tomuliya 'ebweu, ta Yesu Yoni 'iobobomena sinabwana, 'enega Yesu 'ina toololimana mulinaya Yoni 'ietosimana Yesu manuna, ga tetelina 'i'etoladina 'aene Yesu nina tauna Yaubada, ta esi me Yudia 'idi toanuganao Yesu si-guitoyasena, ga taudi 'idi loina to'umalina 'enega me Loma Yesu siloemwawasina kelose 'enaya.

Buki gete solanaya Yesu 'ina onao yaudi Yaluyaluwa Tabuna manuna, tauna Yesu 'ina tu'e galewaya mulinaya 'ietunenama bale'uya 'ana toemisao sabi giewaiwaiyedi be wate sabi gienuwa sabwalenidi Yaubada be Yesu manudi.

Ona 'ietomotai bale'uya

¹ *Tuta 'ana 'ebe e'ale 'unuya Ona 'imiyami. Ta Ona nina tauna Keliso, Yaubada ma'iyana, ta tauna Yaubada nina.

² Tuta nina 'ana 'ebe e'ale 'enaya, Ona nina Yaubada ma'iyana simiyami,

³ *ta Ona nina, tauna Keliso, Yaubada ma'iyana yage maibo'adi simweluluidi, ta nigeya 'ebweu wate yaita tomweluluwa, ta Ona nina tuga.

⁴ *Tauna yawasi 'ai'aila, ta yawasi nina 'enega maedana 'ime'ena tomota yauyauada 'edayu.

* **1:1:** 1 Yo 1:1-2; Et 19:13 * **1:3:** Kol 1:16-17; Ib 1:2 * **1:4:** Yo 5:26

5 *Ta maedana nina guguyoi 'enaya 'isae, ga guguyoi nigeaya 'ina waiwaimo.

6 Gote 'ena Yaubada tai 'ebweuna 'ietunenama, 'ana esana Yoni.

7 Tauna tomota 'ediya 'imai be 'aene tomota 'ediya maedana manuna 'ida simana be 'enega tomota sida nono be 'idi emisa sida sa'u maedana nina 'enaya.

8 Ta tauna nigeaya maedana nina, ta esi maedana 'ana tosimana.

9 Ta maedana nina maedana 'ai'aila ga me bale'u maibo'ada 'ituyayalida.

10 *Tauna ni'atu 'imai bale'uya ga bale'uya 'imiyami, ta tauna tuga bale'u 'ana tomweluluwa, ta tomiya bale'u nigeaya simwalamwalatoni yaita tauna.

11 Ta tuta nina tauna 'imai 'ina bu'unao 'ediya taudi wate sie'idi'idiyena.

12 *Ta esi tomota pu'epu'edimo 'ina ona siemisena 'aene tauna To'etoseyana nina, ga 'ediya 'itagwala be taudi Yaubada natunao.

13 *Enega tomota getedi tada eesedi 'aene taudi ni'atu situbuwa limana, ta tubuwa limana nina nigeaya nadigega tomota laladi nai 'idi nuwanuwa 'enega, ta esi tubuwa limana nina Yaubada 'enega.

14 *Ona nina ni'atu 'edaya 'ietomotai, ga 'ina esaesa 'ena 'a'itena, tosinabwa sana 'ituyayalina, manuna tauna Yaubada natu'ai'ailina, ta

* 1:5: Yo 8:12 * 1:10: Yo 17:25 * 1:12: Ga 3:26; Kol 2:6

* 1:13: Yo 3:3-6; 1 Pi 1:23 * 1:14: Pi 2:7; Ib 2:14; Lu 9:32, 35

wate tauna tooboboma ta adelina palupaluna maibo'ana.

¹⁵ 'Enega Yoni 'isimanena ga 'ibwau, 'enana sinabwana 'enega 'igwae, “Tauna gete tai nina manuna yaonaona tuta nina yasimanena 'aene 'ebweu muliguyega 'imamai be 'ida nuganegu, manuna muliyega be yamamai ta tauna ni'atu 'imiyami.”

¹⁶ *Tauna to'ebwaya bobo'ana, ga 'ina obobomega maibo'ada 'iloemaeda.

¹⁷ Mosese 'ina 'ebwaya bobo'ana, nate lolina nidi Buki Tabu 'ena, ta esi Yesu Keliso 'ina 'ebwaya bobo'ana wawasae, manuna oboboma be bubuna bobo'ana 'i'ebwa'eda.

¹⁸ *Nigeya 'ebweu tuta Yaubada 'ana 'ita to-mota sida 'itena, nate namo natu'ai'ailina selabenaya 'imiyami, 'enega tauna Tamana 'ana 'ita nina ni'atu 'ie'iteda.

Yoni yaita tauna

(Madiu 3:1-12; Maki 1:1-8; Luke 3:1-18)

¹⁹ Tuta gote 'enaya me Yudia 'idi toanuganao Yelusalema 'enaya simiyami, ga 'aidi totaliyao be 'aidi Libai 'ina bodao sietunedi Yoni 'enaya sabi enaidena 'aene tauna yaita.

²⁰ Ga Yoni e'isa bobo'ana ta maemaedanina 'i'ebwa'edi, 'igwae, “'Abo'agu nigeya To'etoseyana nina.”

²¹ *'Enega wate sienaidena ga sigwae, “Ta yaita 'oyo? 'Aene 'oyo Ilaitiya, aga?”

Ga 'iona, “'Abo'agu nigeya.”

* **1:16:** Ep 3:19 * **1:18:** Yo 6:46; Md 11:27 * **1:21:** 2 Loi 18:15; Gu 3:22

Ta wate sienaidena, “Nai 'oyo palopita nina Mosese manuna 'ionaonaya?”

Ga Yoni wate 'ie'isa ga 'igwae, “Nigeya.”

²² 'Enega taudi wate sigwae, “Ta sana yaita 'oyo? To'ase 'imu ona manuyo, be 'enega 'ada ila be 'ama toetuneyao 'ada emataluwedi?”

²³ *'Enega Yoni 'idi enaida 'ie'isena ga 'isimana apwesa, 'igwae, “Lowa palopita Aisea 'ina buki 'ena manugu 'isimana gete nadigega:

Tai 'ebweu sena mitawa daita* 'ena 'ibwaubwau, 'igwaegwae, 'Inapwana 'ina 'eda wada kakali ta wagiapaepalu.”

²⁴ Ta Palisiyao 'adi toepilialeale nidi

²⁵ Yoni sienaida limena, sigwae, “'Eguma 'oyo nigeya To'etoseyana nina, nai 'oyo nigeya Ilaitiya, nai 'oyo wate nigeya mali palopita, to'ase manuna 'ugiegie bapitaiso?”

²⁶ *Ta Yoni 'ieonedi, “'Abo'agu bwasiyega tuga tomota yagiegie bapitaisoedi, ta 'ebweu tai nigeya wamwalamwalatoni gamwagamwanimiya gete tuga 'itootoolo,

²⁷ tauna muliguyega 'imeema, ta 'abo'agu nigeya 'ilobwelobwenegu be 'ana 'aelawa yada li'ami, manuna tauna toesaesa sana.”

²⁸ Gete yage nidi maibo'adi siapwesa sena Betani 'enaya nate Yoni 'ina 'ebe giebapitaiso senanaya, bwasi Yolidani mali esenaya.

Yaubada 'ina taliya

* **1:23:** Ais 40:3 * **1:23:** *mitawa daita:* Me Yudia 'idi mitawa kaukau be gulegulewa daisinamo, ta pwatula gidalina, be kaiwenao wate nigeya sinabwadi. * **1:26:** Yo 1:33

29 *Ga mali 'asiyataya Yoni Yesu 'i'itena 'imeemai 'enaya, ga Yoni tomota 'ieonedi, 'igwae, “Tai gote tauna Yaubada 'ina Lami, be me bale'u manuda 'imwamwawasa be 'ida bubuna to'umalina maibo'ana 'i'ewayauledi.

30 Lowa gete tai nina manuna yaonaona, tuta nina yaeonemi 'aene tai 'ebweuna muliguyega 'imamai be 'ida nuganegu, manuna muliyega be yamamai ta tauna ni'atu 'imiyami.

31 Ta nigeaya yamwalamwalatoni 'aene yaita tauna, ta nate namo tuga 'abo'agu me Isileli bwasiyega yagiegie bapitaisoemi be 'enega muliyega tauna wada mwalatoni.”

32 *Ona gete Yoni 'isimana apwesa Yesu manuna, ga 'ediya 'igwae, “Yaluyaluwa Tabuna ya'itena 'ana 'ita nadigega bunebune galewega 'imwa'utama ga Yesu 'ena 'itowa.

33 Lowa nigeaya yamwalamwalatoni yaita tauna, ta Yaubada tauna 'ietuneguma be bapitaiso bwasiyega yada guinuwedi, ga 'eguya 'isimanena, 'igwae, ‘Etamo Yaluyaluwagu 'uda 'ita 'ida mwa'utama be tai 'ena 'itotowa, tauna nate Yaluyaluwa Tabunega 'ida giebapitaiso tomota 'ediya.’ ”

34 Ta Yoni wate 'ieonedi, “'Abo'agu tai nina mata 'ai'ailiguyega ya'itena, 'enega gete yasimasimana apwesa 'aene tauna Yaubada natu'ai'aailina.”

Yesu 'ana togimi muliyao

* 1:29: Ais 53:6-7; 1 Pi 1:18-19 * 1:32: Md 3:16

35 Ta mali 'asiyataya, tuta nina Yoni be 'ana tomuliyao 'eluwa ma'enaŋo sitootoolo, ga Yesu si'itena selabediyega 'itautauya,

36 *'enega Yoni 'ana tomuliyao nidi 'ediya 'igwae, “Tai gote tauna Yaubada 'ina Lami.”

37 Gote 'ena siteluwa nidi Yoni 'ina ona sinonona, ga Yesu simuliyena.

38 'Enega Yesu mulinega sitautauya ta 'ediya 'isanaila, ga 'i'itedi. Ta 'ienaidedi, 'igwae, “To'ase nuwanuwami?”

Ta taudi sigwae, “Labai, mwa'o 'imu 'ebemiya?” (Labai 'ana gibui Toe'ita.)

39 Ta Yesu 'ieonedi, 'igwae, “Wamuliyegu be 'enega 'igu 'ebemiya yae'itami.” Ta simuliyena, ga asuinuwanuwaya siapwesa sena nina 'enaya, ga nada simiya ebonina.

40 Tomuliya nidi siteluwa 'ediyega 'ebweu 'ana esana Anidulu, tauna Saimoni Pita tasina.

41 Anidulu 'ilomanini ga tasina 'ilobena ta 'ieonena, 'igwae, “Saimoni, ni'atu Mesaiya nina 'alobena.” (Mesaiya 'ana gibui Keliso, nate 'ena Gilisi, ta 'ana mwalatoi To'etoseyana.)

42 *Ga Saimoni 'i'au'ewena ga Yesu 'ena 'ime'ena. Gote 'ena Yesu Saimoni 'i'itena ga 'ieonena, 'igwae, “'Oyo 'amu esana Saimoni, Yoni natuna, ta 'amu esana auwauna yada bwauey Pita, 'ana gibui Gulewa.”

43 Ga mali 'asiyataya Yesu nuwanuwana be 'itatauya Galili, 'enega 'itauya ga nada Pilipi 'ilobena, ga 'ieonena, 'igwae, “'Uda muliyegu.”

* 1:36: Yo 1:29 * 1:42: Md 16:18

44 Pilipi 'ina 'asa Beteseida, nate Anidulu be Pita 'idi 'asa.

45 *'Enega Pilipi Nataniela 'ilobena, ga 'ieonena, “Ni'atu tai nina 'alobena, tauna lowa Mosese 'ina loinao 'ediya ta wate palopitao 'idi 'etoladiyao 'ediya sisimanena, tauna goma Nasaleta, ta Yosepa natuna, 'ana esana Yesu.”

46 *Ga Nataniela Pilipi 'ena 'igwae, “Nasaleta nigeya 'ebweu to'ase bobo'ana 'enega 'ida apwesa.”

Ga Pilipi 'igwae, “Tuwa tuga, 'uda mai be tai nina 'uda 'ita.” 'Enega Yesu 'ena simai.

47 Ga tuta nina Yesu Nataniela 'i'itena ga tomota 'ieonedi Nataniela manuna, 'igwae, “Tai gote tauna goma Isileli ta nigeya 'ebweu wate kabo 'enaya.”

48 Ta Nataniela Yesu 'ienaidena, 'igwae, “Mwa'adega ga 'enega 'umwalatonigu?”

Ga Yesu 'igwae, “Muliyega be Pilipi 'ibwauyeyo, ta 'abo'agu yagimi 'itemu damaya 'agalaunaya 'umiyami.”

49 *Gote 'ena Nataniela nuwana 'iowana ga Yesu 'ieonena, 'igwae, “'Inapwana, 'oyo ona'ai'aila Yaubada Natuna, ta 'oyo wate me Isileli 'ima kini.”

50 Ga Yesu 'ieonena, “'Uemiseguya manuna yaeonemu 'aene tuta nina 'oyo damaya 'agalaunaya ya'itemu, aga? Gete tuga 'ebe'ita gidalina 'emuya, ta ma'etamo esi yage sinabwadi 'uda 'itadi.”

51 *Ta Yesu wate 'igwae, “Yaona 'ai'aila

* 1:45: 2 Loi 18:18; Ais 7:14 * 1:46: Yo 7:41, 52 * 1:49: Md 14:33, 16:16; Yo 12:13 * 1:51: Nug 28:12

'emiya 'aene ma'etamo galewa 'ege'egegen
 'ena Yaubada 'ina aniloseyao wa'itadi, situ'etu'e
 be simwa'umwa'utama 'abo'agu Tomota Natuna
 manugu.”

2

'Ebweu ai sagalina 'asa Kena 'ena

¹ Ga ni'atu 'asiyata 'eluwa sigumwala ga ai
 sagalina siguinuwena 'asa Kena 'ena, Galili
 senanaya. Ta sagali nina solanaya Yesu sinana
 'imiyami,

² ga Yesu ma ina tononoyao sagali nina 'ena
 sibwauyedi ga ma'ediyao silugu ga si'e'ai.

³ Tuta nina 'idi 'e'ai solanaya ga 'adi oine
 siloegumwalina, 'enega Yesu sinana 'igwae,
 “Natugu, oine maibo'ana ni'atu 'igumwala.”

⁴ *Ga Yesu 'igwae, “'Oyo geya'abo 'uloiloinegu,
 manuna 'igu guinuwa nigeya yae'ae'ale.”

⁵ Ga Yesu sinana topaisewao 'ieonedi be 'aene
 Yesu 'ina ona sida ematamatane, 'igwae, “'Eguma
 to'ase nuwanuwana be waguinuwei, wada guin-
 uwe tuga.”

⁶ Tuta nina 'enaya me Yudia 'idi bubuna, nate
 'ebesiwa siguinuwedi gulewa 'enega, 'idi 'ebe
 lo'utu manuna. Ta sagali nina 'enaya 'ebesiwa
 nidi sikisi Yesu 'i'itedi. Taudi kakaedi ta sinab-
 wadi, sawesawenaya be bwasi sinabwa wawasae
 sisiwadi 'ediya.

⁷ 'Enega Yesu topaisewao 'ieonedi ga 'ebesiwa
 nidi kakaedi bwasiyega siloemaedi.

* 2:4: Yo 7:30

⁸ Ga wate 'ieonedi ga tupwana bwasi 'ebesiwa nidi soladiyega sigonidi ga tonisagali 'enaya sitauyedi.

⁹ Ga tonisagali bwasi nina 'ilotoona 'aene dumadumana, nigeya bwasi ta esi oine 'ana lotoona, ta bobo'ana. Ta tonisagali nigeya 'imwalamwalatoni 'aene oine nina mane 'enega si'ewena, ta topaisewao dimo simwalatonina. 'Enega tonisagali nina toai me'olotona 'ibwauyena,

¹⁰ ga 'ieonena, 'igwae, "Abo'ada 'ida bubuna be 'aene oine bobo'ana tada 'ebwaya nugana tomota 'ediya, be muliyega oine to'umalina ta'ebwayae. Ta 'oyo to'ase manuna ga oine to-bobo'ana sana 'usa'u kwaiyena ga 'uemuliyena?"

¹¹ *Gete 'ena Yesu 'ina paisewa waiwaina nuganuganina, 'ana we'iwe'iyaya 'igieapwesena 'asa Kena 'enaya, Galili senanaya, ga 'ina waiwai 'ie'itaena tomota 'ediya, ta 'ina tononoyao tauna siemisena.

¹² Ga sagali mulinaya, Yesu sinana be tasi-nao ta wate 'ina tononoyao ma'ena simwa'uta Kapaneumi, ga gote 'ena 'aina 'asiyata 'ediya simiyami.

*Yesu toegimwane 'ipa'idi Anuwa Tabuyega
(Madiu 21:12-13; Maki 11:15-17; Luke 19:45-46)*

¹³ *Ta ni'atu tuta selabenaya be me Yudia 'idi Ataona Sagalina sida guinuwe. Tuta nina 'enaya Yesu 'itu'e Yelusalema.

¹⁴ 'Enega Anuwa Tabu solanaya 'ilugu ga toegimwane 'i'itedi, taudi bulumakau be sipi

* **2:11:** Yo 1:14, 4:54, 11:4 * **2:13:** Sia 12:1-27

be bunebune 'adi toegimwaneyao, ta wate mani 'ana toesa'ugelasao Anuwa Tabu solanaya simiyami.

15 'Enega balae metametana 'i'ewena ga tomota be yobaiyao Anuwa Tabuyega 'ipa'idi, ta wate toesa'ugelasao 'idi tebeli 'i'aubuiyedi ga 'idi mani 'ilelewanedi,

16 ga 'enega toegimwane bunebune 'ieonedi, 'igwae, "Imi manuwao maibo'adi gete 'enega wada 'ewa apwese, ta geyalabo Tamagu 'ina anuwa wagiegiebaili be 'aene 'imi 'ebe gimwane."

17 *Ta 'ina tononoyao ona nina Buki Tabu solanaya sinuwa'i'isina, 'igwae, "Yaubada ye, 'imu anuwa tobobo'ana sana gete nuwagu 'i'ewena."

18 'Enega me Yudia 'adi toanuganao simai ga Yesu sienaidena, sigwae, "To we'iwe'iyaya 'uda e'itama be 'ada mwalatoni yaita sana 'ina loinega yage getedi 'uguiguinuwedi?"

19 *Ta Yesu 'ediya 'igwae, "Anuwa gete 'eguma waligei, 'asiyata 'etoi 'ena yada 'abilima."

20 Ga taudi wate sigwae, "Aene anuwa gete 'asiyata 'etoi 'ena 'uda 'abilima? Ta 'uda nuwa'i'isi 'aene anuwa gete yakwala poti sikisi solanaya si'abi'abi ga 'enega silosalonina."

21 Ta Yesu nigeyya anuwa nina manuna 'ionaona ta esi tauna bwalana manuna.

22 *'Enega tuta nina Yesu mwawasega 'itoolo limana ga 'ina tononoyao Buki Tabu 'ina ona be

* 2:17: Sam 69:9 * 2:19: Md 26:61 * 2:22: Lu 24:6-8; Yo 12:16

wate Yesu 'ina ona 'ediyega sinuwa'i'isina, ga siemisa 'ai'ailidi.

Yesu tomota maibo'adi 'idi nuwanuwa 'imwalamwalatonidi

²³ Tuta nina Yesu Ataona Sagalina solanaya 'imiyami ga tomota yaudi Yesu 'ina guinuwa waiwaina si'itena, 'enega siemisena 'aene tauna To'etoseyana.

²⁴ Ta Yesu nigeaya 'iemiemisedi,

²⁵ manuna ni'atu maibo'adi 'idi nuwanuwa 'igimi sinapudi, ga 'enega nigeaya 'ebweu yaita to-mota sawesawenaya be tetelidi 'ida 'ebwaya Yesu 'enaya, manuna to'ase 'idi nuwanuwa 'atediya ni'atu 'isinapu 'ai'ailidi.

3

Nikodimo Yesu 'ilobena

¹ *Tai 'ebweu 'ana esana Nikodimo, tauna 'ebweu Palisi, ta wate me Yudia 'adi toanugana,

² ga boiboiya 'imai Yesu 'enaya ga 'ieonena, 'igwae, “'Inapwana, 'amwalamwalatoni 'aene 'oyo toe'ita Yaubada 'enega, manuna nigeaya 'ebweu yaita 'ina guinuwa 'ana waiwai nadigega 'oyo, 'abo Yaubada nigeaya ma'iyana.”

³ *Ta Yesu 'ilolagata ga 'ieonena, “Yaona 'ai'aila 'emuya, 'eguma nigeaya 'utubutubuwa limana, geya'abo Yaubada 'ina 'ebeloina 'u'ita'ita.”

⁴ Ta Nikodimo Yesu 'ienaidena, 'igwae, “Mwa'adega 'abo'agu tai sinabwagu be 'aene yada tubuwa limana? Ona'ai'aila nigeaya

* **3:1:** Yo 7:50-51, 19:39 * **3:3:** 1 Pi 1:23

sawesawenaya be sinagu gamwanaya yalulugu be yatubuwa limana.”

⁵ *Ta Yesu 'iona limana, “Yasimana 'ai'aila 'aene 'eguma nigeaya bwasiyega be Yaluyaluwa Tabuna 'enega 'utubutubuwa, geya'abo Yaubada 'ina 'ebeloina 'enaya 'ulugulugu.

⁶ *Sinadao 'ediyega tatubuwenama bwala namo, ta yaluyaluwada 'ina tubuwa limana Yaubada Yaluyaluwana 'enega.

⁷ Geya'abo 'unuwanuwa owana manuna yaeonemu be 'aene wada tubuwa limana.

⁸ Nadigega tuga yagila 'ina towa, be mane 'enega nuwanuwana be 'itotowa tuga 'ida towa, ta 'enana 'uda nonodi 'idududuma, ta nigeaya 'uda mwalatonina mane 'enega yagila 'imeemai nai mane 'ena 'itautauya. Nadigega wate taudi yaluyaluwa 'enega situbuwa limana.

⁹ Ga Nikodimo Yesu 'ienaidena, 'igwae, “'Imu ona gete mwa'adega 'ana mwalatoi?”

¹⁰ Ta Yesu 'igwae, “'Oyo me Isileli 'idi toe'ita sinabwayo, ta 'igu ona gete manuna nigeaya 'unuwanuwa sabwalena.

¹¹ Yasimana palupalu 'emuya 'aene yage nidi ni'atu 'a'itedi ta 'amwalamwalatonidi 'enega 'asimasimane 'emiya, ta nigeaya 'ima onao nidi wada emisedi.

¹² 'Eguma yage bale'u manudi 'emiya yasimasi-mana ta nigeaya wada emisedi, mwa'adega be yage galewa manuna yae'ita'esa?

¹³ Manuna nigeaya 'ebweu yaita galewaya 'itu'etu'e. Nate namo 'abo'agu Tomota Natuna, manuna 'abo'agu galewega yagimi mwa'utama.

* 3:5: Ta 3:5 * 3:6: Yo 1:13

14 *Nadigega tuga lowaenei tuta nina sita-
tauya sena mwatui daitaya, ga Mosese mwata
kainumu 'enega 'iguinuwenaya ta kaiwe 'ena
'igilagasina, 'abo'agu nadigega sida gilagasigu

15 be 'enega yaisigedi 'eguya siemisa, yawasidi
ataya sida loba.

16 *Ta Yaubada sa'i tomota maibo'adi bale'uya
'iobobomedi ga natuna tebweuna 'itagwalena be
'enega yaisigedi tauna 'ena siemisa, geya'abo
simwawamwawasa ta esi yawasidi ataya sida
loba.

17 *Ta Yaubada Natuna bale'uya 'ietunenama,
nigeya 'aene tomiya bale'u 'ida bwa'omatadi, ta
esi sabi 'etoseyedi.

18 *“'Eguma yaita Yaubada Natuna 'iemisei,
geya'abo bwa'omatana 'ilobaloba, ta 'eguma
yaita nigeya 'iemiemisa, tauna ni'atu loina 'ena
'ilugu, manuna nigeya Yaubada natu'ai'ailina
'ena 'iemiemisa.

19 *Gete loina nina 'alena manuna maedana
ni'atu bale'uya 'imai ta tomotai guguyoi
nuwanuwadi, ta maedana siguitoyasena manuna
'idi bubuna to'umalina.

20 'Enega 'eguma yaisigedi 'idi bubuna
to'umalina, tomotai nidi maedana siguitoyasena
ga nigeya maedana 'ena sida mai, 'abona nai
maedana nina 'ida gieapwesedi 'aene taudi 'idi
bubuna to'umalina.

21 Ta 'eguma yaisigedi taudi 'idi bubuna palu-
paluna maedana 'ena sida apwesa be 'enega

* **3:14:** Num 21:9; Yo 12:32 * **3:16:** Lo 5:8; 1 Yo 4:9-10 * **3:17:**
Lu 19:10; Yo 12:47 * **3:18:** Yo 3:36 * **3:19:** Yo 1:5

maedana 'ida gieapwesedi 'aene taudi 'idi guin-uwa bobo'ana Yaubada 'enega.”

Yoni 'ina simana Yesu manuna

²² Ga tuta muliyega Yesu ma ina tononoyao sitauya 'asa sinabwana Yudia 'enaya, ga nada 'aina 'asiyata simiyamiya, ta Yesu tomota 'igiegie bapitaisoedi.

²³ Ta Yoni wate tomota 'igiegie bapitaisoedi sena Ainoni 'enaya, nate Selimi selabenaya, manuna sena nina 'enaya bwasi sinabwana. Ga 'enega tomota yaudi sitautauya 'enaya ta 'igiegie bapitaisoedi.

²⁴ *Gote tuta nina 'enaya Yoni ma'etamo nigeya deliya sisa'usa'u.

²⁵ Ta Yoni 'aina 'ana tomuliyao ta 'ebweuna Yudia taina ma'edi siegewagewana bapitaiso manuna, 'aene yaita 'ina bapitaiso bobo'ana be tomota 'ida gie'esasedi.

²⁶ *'Enega toegewagewana nidi Yoni 'enaya sitauya ga sieonena, sigwae, “'Inapwana, 'unuwa'i'isina tai nina lowa Yolidani mali esenaya ma'iyayo, ta 'emaya 'usimana apwesa tai nina manuna, tauna ni'atu tomota gete tuga 'igiegie bapitaisoedi, ga maibo'adi 'ina bapitaiso nuwanuwadi, ga 'enaya sitautauya.”

²⁷ *Ta Yoni 'ieonedi ga 'igwae, “Nigeya 'ebweu yaita sawesawenaya be 'ietai sinabwa 'eguma Yaubada nigeya 'ena 'itagwatagwala.

²⁸ Ni'atu 'emiya yaona ga wanonona 'aene 'abo'agu nigeya Keliso nina, ta 'abo'agu ni'atu

* 3:24: Md 14:3-4 * 3:26: Yo 1:26-34 * 3:27: Yo 19:11

Yaubada 'ietune nuganeguma be tai nina 'imuliyama.

²⁹ Yesu tauna tuga nadigega toai me'olotona ta 'abo'agu gosiyana, 'enega tetelina yanonona ga ma igu gwausowala sinabwana. Nadigega tuga toai me'olotona mwanena 'ilobai, 'enega 'eguma toai 'enana 'ebweu gosiyana 'inonoi, gosiyana manuna 'ida gwausowala.

³⁰ 'Enega tauna Yesu 'ida etoloina, ta 'abo'agu yada mwa'uta.

Tauna galewega 'imai

³¹ *[“]Tai nina galewega 'imai tomota maibo'adi 'isinabwa sinedi, ta esi yaita tauna bale'uyega 'imai tauna bale'u tomotenina, 'enega bale'u gwegwenao manudi 'ionaona. Ta tai nina galewega 'imwa'utama tomota maibo'adi 'iloetana sinedi.

³² Yage nidi ni'atu 'i'itedi manudi 'isimana apwesa ta nigeya 'ebweu yaita 'inoonodi nai 'iemiemisedi 'ina simana nidi manudi.

³³ Ta 'abo yaisigedi 'ina simana nina siemisena, gote 'ena si'awa 'ai'aila 'aene Yaubada tauna topalupaluna.

³⁴ *Tai nina tauna Yaubada 'ietunenama, tauna Yaubada 'ina ona 'isimasimane, manuna Yaubada Yaluyaluwanega 'iloemaa 'ai'ailina.

³⁵ *'Inapwana Natuna 'iobobomena 'enega yage maibo'ana nimanaya 'isa'una,

³⁶ *be 'enega 'abo yaita tauna 'iemisena yawasina ataya 'ida loba, ta 'abo yaita tauna

* **3:31:** Yo 8:23 * **3:34:** Yo 1:32-34 * **3:35:** Md 11:27; Yo 5:20

* **3:36:** Yo 3:16-18; 1 Yo 5:12

'liguitoyasena geya'abo wate yawasina ataya 'llobaloba, ta esi Yaubada 'ina gamwasowala 'enaya geya'abo 'isawasawala.”

4

Yesu be waine Samelia 'idi ellobaloba

¹ Yesu 'ina giebapitaisoega 'ana tomuliyao yaudi 'ilobedi ta Yoni 'ana tomuliyao nigeaya yaudi.

² (Ta Yesu tauna nigeaya bapitaiso 'ida guinuwenana, ta 'ina tononoyao dimo siguiguinuwe.)

³ Ta Yesu 'imwalatonina 'aene Palisiyao ni'atu Yesu 'ina guinuwa alena sinonona, 'enega Yudia 'ipilisinena sabi ilalimana Galili 'enaya.

⁴ Ta 'ina tuta ila 'enaya, Samelia 'asanao gamwagamwanidiyega 'itauya,

⁵ *ta Samelia 'asana 'ebweu 'ana esana Saika 'ena 'iapwesa. Saika 'enega be bwa'a nina lowa Yekobe natuna Yosepa 'i'ebwa'ena nigeaya 'edasola.

⁶ Sena nina 'enaya 'ebweu bwasi gaula 'imiyami, tauna Yekobe 'iguinuwenana, ta Yesu 'itauya ga 'asuoleoleya sena nina 'ena 'iapwesa, ga ni'atu 'ilo'ame'ame, 'enega 'imiyatowa sabi eyawai'ata.

⁷ Tuta gidalina 'enaya 'ebweu waine Samelia 'imai sabi gobwasi, ga Yesu waine nina 'i'itena ga 'ena 'isida, 'igwae, “Waine, bwasi 'uda 'ebwa'egu be yada numa.”

⁸ Tuta gote 'ena taunamo 'imiyami, manuna 'ina tononoyao ni'atu sitauya 'asa sinabwana 'ena 'adi masula sabi gimwane.

* 4:5: Nug 33:19

9 *Gote 'ena waine Samelia Yesu 'ena 'iona, “'U'ita 'oyo goma Yudiayo ta 'abo'agu waine Samelia, ta to'ase manuna ga bwasi 'usidena 'eguya?” (Manuna me Yudia be me Samelia nigeaya sida egosigosiyana.)

10 Ta Yesu waine Samelia nina 'ieonena, 'igwae, “'Eguma 'umwalamwalatoni Yaubada 'ina oboboma 'emuya, ta wate 'abo 'umwalatonina 'aene yaita 'abo'agu numa manuna yasidasidawa, 'oyo esi 'ilobwenemu be 'eguya 'uda sida bwasi yawasiyo manuna, be yada 'ebwa'eyo.”

11 *'Enega waine nina 'igwae, “'Inapwana, nigeaya 'imu 'ebe goimo ta wate bwasi gaula 'imwa'uta wawasae. Ta 'aene mane 'enega bwasi 'uda 'ebwa'egu yawasigu manuna?

12 'Aene 'oyo tubuda Yekobe 'uloetana sinena? Tauna Yekobe nina 'ama bwasi gaula gete lowaenei 'iguinuwena ga manatunao be 'idi yobaiyao bwasi nina 'idi 'ebe numa.”

13 Ga Yesu 'ieonena, “'Eguma yaita bwasi gete 'enega 'inunuma, tona'ana 'ida yapasa limana,

14 *ta 'eguma 'ebweu yaita bwasi nina 'eguyega 'inumai, geya'abo wate tona'ana 'iyapayapasa limana. Manuna bwasi nina tauna yada 'ebwa'e 'atenaya be 'ida ewewelupwa ta yawasina ataya 'enega 'ida loba.”

15 Ga waine Yesu 'ena 'igwae, “'Inapwana, bwasi nina 'uda 'ebwa'egu, be 'enega tona'agu geya'abo 'iyapayapasa, nai wate geya'abo yailaila limanama bwasi gete 'enaya sabi goi.”

* 4:9: Lu 10:33 * 4:11: Yo 7:37-39; Et 21:6 * 4:14: Yo 6:35

16 Ga Yesu 'igwae, “'Utauya be mwaneyo 'u'au'ewenama.”

17 Ta waine nina Yesu 'ieonena, “'Abo'agu nigeya mwanegumo.”

'Enega Yesu wate 'iona limana ga 'igwae, “Nate ona'ai'aila 'aene nigeya 'ebweu mwanemumo,

18 ta mwanemwao 'adi yau nima, ta tai nina 'uaina ga ma'iyayo 'asaya wamiyami nigeya mwane 'ai'ailiyo. To'ase nadigegega 'imu ona, nate ona'ai'aila.”

19 Gote 'ena waine Yesu 'ina ona 'ie'isena ga 'igwae, “'Inapwana, ni'atu yamwalatonimu 'aene 'oyo palopita 'ebweu.

20 *'Enega 'uda eona 'ai'ailigu to sena 'enaya Yaubada 'ana bwagobwago 'ilobwenena? Manuna 'abo'ama tubumao 'ediyega Samelia 'oyana getei 'ena 'alotapwalolo, ta 'omi me Yudia waona 'aene Yelusalema 'ebe lotapwalolo 'ai'aila.”

21 Ta Yesu waine 'ina ona 'ie'isena ga 'igwae, “Waine, 'igu ona 'uda emise manuna tuta ma'etamo 'ena tomota geya'abo sibwagobwago Samelia 'oyana gete 'enaya nai Yelusalema 'ena,

22 ta 'uda mwalatoni 'aene me Samelia 'omi nigeya wamwalamwalatoni yaita 'ena wabwagobwago, ta 'abo'ama me Yudia 'amwalamwalatoni yaita 'ena 'abwagobwago manuna 'etoseyana 'emega 'iapwesama.

23 *Ta tuta ni'atu selabenaya, ta wate ni'atu gete tuga 'iapwesa, be taudi Tamada 'ana tobwagobwago 'ai'ailao 'ena sida bwagobwago, ta 'idi bwagobwago nina yaluyaluwadi maibo'ana 'enega, ta wate 'ate 'ai'ailidiyega.

* 4:20: Sam 122:1-4 * 4:23: Yo 15:26

Taudi gete nadigega tobwagobwago nidi Yaubada nuwanuwana be 'ena sida bwagobwago.

24 *Yaubada tauna yaluyaluwa tuga, 'enega yaisigedi taudi 'ena sibwagobwago, yaluyaluwadi maibo'ana 'enega ta wate 'ate 'ai'ailidiyega sida bwagobwago.”

25 Ta waine Yesu 'ieonena ga 'igwae, “Ni'atu yamwalatonina 'aene ma'etamo To'etoseyana nina 'imamai, tauna sieesena Keliso, ta 'abo 'imamai, tauna mwalatoi maibo'ana 'edaya 'ida simanedi.”

26 Ta Yesu waine 'ieonena, “'Abo'agu To'etoseyana nina gete, yaonaonawa.”

27 Tuta gote 'enaya Yesu 'ina tononoyao ni'atu siilama ga si'itena 'idi 'Inapwana waine nina ma'iyana si'awa'awagwae, ga nuwadi 'iowana, ta tuwa tuga nigeya 'ebweu wate yaita 'ionaona “To'ase nuwanuwayo?” nai “To'ase manuna waine ma'iyayo wa'awa'awagwae?”

28 Ta waine nina 'ina 'ebegoi 'ipilisinena ga 'िताууа 'asaya ga tomota 'ieonedi,

29 'igwae, “Wamai be tai nina wada 'ita, tauna ni'atu 'ieonegu 'igu bubuna maibo'ana manuna. Nai tauna gete To'etoseyana nina.”

30 'Enega tomota 'asa sinabwana 'enega siapwesa, ga Yesu 'ena simai.

31 Tuta nina gote 'enaya Yesu 'ina tononoyao sieonaona, “'Inapwana, masula gete 'uda 'a.”

32 Ga 'idi ona 'ie'isena, 'igwae, “'Agu masula 'omi nigeya wamwalamwalatoni.”

* 4:24: Lo 12:1

33 Ga 'ina tononoyao nuwadi 'iowana ga taudimo 'ediya sieonaona, sigwae, “Nai yaita 'ana masula 'ime'ena?”

34 *Ta Yesu 'iona limana ga 'ediya 'igwae, “'Agu masula nate 'agu Toetune nina 'ina nuwanuwa sabi guinuwedi, be 'ina paisewa sabi losalonina.”

35 *Ta wate 'ediya 'igwae, “'Imi ona 'ebweu 'imiyami 'aene 'Nawalae ata mulidiya sesoi 'ana tuta,' ta yaona 'ai'aila 'emiya wada 'itasakowasi be bagula 'ana 'ita wada 'ita 'aene ni'atu masula 'imatuwa, ga 'ilobwenena be tuta sesoi.

36 Yaisigedi taudi sisesoi, 'adi e'isa siloba, ta sesoi nina tomota yawasidi ataya manuna. 'Enega 'eguma yaisigedi taudi sidaunaya ta yaisigedi taudi sisesoni siegwausowala leleleya.

37 Ona gete ona' ai'aila 'aene 'Tai 'ebweu to-dauna ta tai 'ebweuna tosesoi.'

38 'Abo'agu 'Inapwana 'ina sesoi manuna yae-tunemi be wada sesoi bagula nina 'enega, tauna 'ena nigeya wabagubagula, ta esi mali tomota 'ena sibagula be 'idi guinuwa 'enega 'omi sesoi wada guinuwe.”

39 'Asa gote 'ena me Samelia yaudi Yesu siemisena, manuna waine nina 'ediya 'isimana 'aene, “Tauna 'ieonegu 'igu bubuna maibo'ana manuna.”

40 'Enega me Samelia Yesu 'ena simai ga sisidena be 'aene ma'edi sida miyami, ga Yesu nada 'asiyata 'eluwa 'ediya 'imiyami.

41 Ta wate tomota yaudi Yesu siemisena, 'ina ona manuna,

* 4:34: Yo 6:38, 17:4 * 4:35: Lu 10:2

42 *ga waine nina sieonena, sigwae, “Ni'atu 'a'awa 'ai'ailemu, nigeaya 'aene 'imu ona namo manuna, ta esi 'abo'ama taumamo 'ina ona 'anonona, ga 'enega 'amwalatoi 'ai'ailina 'aene tauna To'etoseyana nina me bale'u maibo'ada manuda.”

Yesu 'ebweu toloina sinabwana natuna 'igiebobo'anena

43 Ga 'asiyata 'eluwa nidi mulidiya Yesu sena nina 'ipilisinena, ga Galili 'ena 'itauya.

44 Ga gote 'ena Yesu tauna 'ina ona gete nadi-gega 'igwae, “Palopita nigeaya 'ebweu wate 'adi 'amayabamo 'eguma taudi 'idi sena 'ena silogu-loguguya.”

45 Tuta nina Galili 'ena 'iapwesa, me Galili sigwausowala 'ina mai manuna, manuna Ataona Masulina Yelusalema 'ena sitauya, ga ni'atu Yesu 'ina guinuwa si'itena 'emasula nina solanaya 'iguiguinuwedi.

46 *Ta 'enega Yesu wate 'iila 'asa Kena 'ena, nate Galili senanaya. Ta lowa sena nina 'ena bwasi 'igibunina ga 'ieoine. Gote 'ena 'ebweu toloina sinabwana natuna me'olotona 'ile'oasa Kapaneumi 'enaya.

47 Tuta nina 'inonona 'aene Yesu sena Yudia 'enega 'imai ga Galili 'ena 'imiyami, toloina nina Yesu 'ena 'itauya ga 'isida, 'igwae, “'Abo sawe-sawemuya tatatauya Kapaneumi be natugu 'ana le'oasa 'uda giebobone, manuna tuta gidaliamo be yawasina 'igugumwala.”

* 4:42: 1 Yo 4:14 * 4:46: Yo 2:1-11

48 *Ga Yesu tai nina 'ieonena, 'igwae, “Nigeya 'ebweu 'omi 'emiyega 'ida emisegu, nate namo 'eguma 'igu paisewa waiwaina 'ana we'iwe'iyaya wa'ita, be 'enega wada emisegu.”

49 'Enega toloina nina 'ieonena, “'Inapwana, 'ulomanini be tatatauya 'abona nai natugu 'imwamwawasa.”

50 *Ga Yesu 'iona, “'Uila 'imu anuwaya be natuyo 'uda 'ita 'ibobo'ana.” Ga tai nina Yesu 'ina ona 'iemisena ga 'iila limana.

51 Tuta nina 'ina ila 'enaya 'ina topaisewao 'ilobedi ga ale si'ebwa'ena, sigwae, “Natuyo ni'atu 'ana le'oasa 'igumwagumwala.”

52 'Enega 'ediya 'ienaida to tuta 'ena natuna 'ana le'oasa 'ipilisinena. Ga taudi sigwae, “Boga 'asuoleoleya 'ina yayai 'isaligogo.”

53 *Ta 'enega gwama nina tamana 'inuwa'i'isina gote tuta nina 'enaya Yesu 'igwae, “Natuyo 'ida bobo'ana.” 'Enega tai nina ma ina susuyao Yesu siemisena.

54 *Gete Yesu 'ina paisewa waiwaina 'eluwena 'ana we'iwe'iyaya tuta nina Yudiaega 'imai ga Galili 'ena 'ipaisewa.

5

'Ebweu bwasi etaetapewana 'enaya Yesu tole'oasa 'igiebobo'anena

¹ Tuta gete mulinaya 'ebweu 'ebe nuwa'i'ita me Yudia siguinuwena Yelusalema 'ena, 'enega Yesu 'itu'e Yelusalema, guinuwa nina manuna.

* 4:48: Yo 2:18 * 4:50: Md 8:13; Mk 7:29 * 4:53: Gu 16:31

* 4:54: Yo 2:11

² Ta Yelusalema 'ena nate sipi 'idi 'awa se-labenaya 'ebweu bwasi ni'unu'una 'imiyami. Bwasi nina me Yudia 'enadiyega sieesena Bete-seida. Ta sena nina 'ena anuwa 'ebe eyawai'ata nima simiyami bwasi tupitupinaya.

³ Ta anuwa nidi 'ediya tole'oasa yaudi si'eno'eno, tomatakebokeboyao be, tolopegoiyao be, tokwenoyao be.

⁴ (-)

⁵ Ta 'ebweu 'ediyega 'ana le'oasa 'ena 'imiyami yakwala teti eita nadigega.

⁶ Ta Yesu 'iapwesa, ga tai nina 'i'itena, ta wate 'imwalatonina 'aene yakwala yauna 'ana le'oasa 'ena 'imiyami, 'enega Yesu tai nina 'ienaidena, 'igwae, “Nuwanuwayo be 'ubobo'ana?”

⁷ 'Enega tole'oasa nina 'igwae, “'Inapwana, nigeya 'ebweu 'agu tolemamo be bwasi gete 'ena 'ida sa'u ebusiyegu, 'abo bwasi 'ina 'apwayama 'ana tutaya. Tuta yauna yatoo be 'aene tau-gumo yaebusi ta nigeya sawesaweguya, ta mali tole'oasao sima be siebusi be sibobo'ana, ta 'abo'agu tuga 'agu 'itanigu.”

⁸ *'Enega Yesu tai nina 'ieonena, “'Utoolo be 'imu sita 'u'ewa be 'utatauya.”

⁹ Gote 'ena tai 'ibobo'ana ga 'ina sita 'i'ewena ga 'itauya. Tuta gote 'enaya nate 'asiyata Sabate.

¹⁰ *Ta me Yudia 'adi toanuganao tai nina si'itena ga 'ena siona, sigwae, “To'ase manuna Sabate 'ana tuta ta 'imu sita 'u'aalena?”

* 5:8: Md 9:6 * 5:10: Yel 17:21; Lu 13:14

11 Ta 'idi ona 'ie'isena ga 'igwae, “Tai nina 'igie bobo'aneguya 'ieonegu, “Imu sita 'u'ewa be 'utatauya.’ ”

12 Ta wate sienaidena, ga sigwae, “To tai sana 'emuya 'iona nadigega?”

13 Ta tai nina tauna 'ana le'oasa 'igumwalaya nigeya 'imwalamwalatoni to tai, manuna Yesu ni'atu 'itauya ta boda sinabwana sena nina 'enaya.

14 *Tuta muliyega Yesu tai nina 'ilobena Anuwa Tabu solanaya, ga 'ieonena, 'igwae, “'U'ita ni'atu 'ubobo'ana, ta geya'abo wate to'umalina 'uguiguinuwe, 'abona nai yage to'umali wawasae 'emuya 'ida apwesa.”

15 Ta tai nina 'itauya ga me Yudia nidi 'ediya 'isimana apwesa 'aene 'ana togiebobo'ana tauna Yesu.

16 Gete 'alena 'enega me Yudia nidi Yesu sieta-lauwalena manuna paisewa nina 'asiyata Sabate 'ena 'iguinuwena.

17 Gote 'ena Yesu me Yudia nidi 'ieonedi, 'igwae, “Tamagu 'asiyata maibo'ana 'ediya 'ipaipaisewa, 'enega 'abo'agu wate nadigega.”

18 *Ta me Yudia nidi 'ina ona sinonona, ga sitoo waiwai be mwa'adega sida loemwawasa'ese. Manuna 'alena Sabate 'ana lolina 'ile'oena ta wate 'iona 'aene Yaubada tauna tama 'ai'ailina, be 'aene Yaubada ma'iyana sieleleleya.

Yaubada Natuna 'ina lolina

* 5:14: Yo 8:11 * 5:18: Yo 10:30, 33

19 *'Enega Yesu tomota nidi 'ieonedi, 'igwae, “Yaona 'ai'aila 'emiya, 'abo'agu nigeaya sawe-saweguya be taugumo yada guinuwa, ta esi 'igu guinuwa getei to'ase nadigega ya'itena Tamagu 'iguiguinuwe; 'enega yage nidi Tamagu 'iguiguinuwedi 'abo'agu wate nadigega yaguiguinuwa'esa.

20 Tamagu 'iobobomegu sinabwana ta 'enega 'ina guinuwa to'ase nadigega 'iguiguinuwedi maibo'ana 'ie'itegu, be wate guinuwa sinabwadi manudi 'ida e'itagu be yada guinuwedi, be 'enega nuwami sida owana manudi.

21 *Nadigega tuga Tamagu tomwawasa 'igietoolodi ga yawasidi 'ie'bwa'edi, 'abo'agu wate nadigega yawasi auwauna yada 'ebwaya tomota 'ediya, yaisigedi taudi yaesinuwedi.

22 *Nigeaya 'ebweu wate Tamagu 'ina loinamo tomota 'adi bwa'omatana manuna, manuna bwa'omatana 'ana laina maibo'ana ni'atu 'ie'bwa'egu, be 'abo'agu yada guinuwe.

23 *'Enega maibo'ami wada 'amayabegu tuga nadigega 'imi 'amayaba Tamagu 'ena. Ta 'eguma yaisigedi taudi nigeaya si'ama'amayabegu, taudi wate Tamagu tauna 'ietuneguma, nigeaya si'ama'amayabe.

24 *“'Enega yasimana 'ai'aila 'emiya 'abo yaisigedi 'igu ona sinonodi be tauna 'ietuneguma siemisei yawasidi ataya sida loba, be geya'abo 'asiyata bwa'omatana 'ena silugulugu, manuna ni'atu mwawasa 'ina sena sipilisinena ga siabala yawasi auwauna 'enaya.

* 5:19: Yo 8:29 * 5:21: Yo 5:26 * 5:22: Gu 10:42 * 5:23: Pi 2:10-11 * 5:24: Yo 3:16

25 Ta wate yada eona 'ai'ailimi 'aene tuta 'iapweapwesama, nai tagwae ni'atu tuta gete 'imai, be tomwawasa Yaubada Natuna 'enana sida nono, nate 'abo'agu 'enagu, be taudi 'enagu sinonona yawasidi auwauna sida loba.

26 Tamagu tauna yawasida 'alena, 'enega ni'atu 'itagwala 'eguya be 'abo'agu wate yawasi 'alena.

27 Ta wate bwa'omatana 'ana lolina 'ie'bwa'eguya be yada guinuwedi manuna 'abo'agu yaetomotai* bale'uya.

28 'Enega geya'abo wanuwanuwa owana yage gete manudi. Ta tuta 'imeemai 'ena tomwawasa maibo'adi 'enagu sida nono,

29 *be 'ali'aliyega sida apwesama, be taudi 'idi bubuna bobo'ana yawasidi sida loba, ta taudi 'idi bubuna to'umalina bwa'omatana sida loba.

Yesu 'ana tosimanao

30 *'Abo'agu nigeaya sawesaweguya be taugumo guinuwa yaguinuwedi, manuna 'igu lolina Yaubada tauna 'ie'itegu, 'enega 'igu lolina palupaluna, manuna 'abo'agu nigeaya yatootoo be 'igu nuwena taugu yaguinuwei, ta esi to'ase nadigega tauna 'ietuneguma 'ina nuwena yaguinuwei.

31 "Ta 'eguma taugumo manugu yasimana apwesa, nate nigeaya simana 'ai'aila.

32 *Ta esi mali tomota tauna manugu ni'atu 'ietosimana, ga yamwalatonina to'ase nadigega 'ina simana manugu nate ona 'ai'aila.

* 5:27: *yaetomotai*: Yaetomota natuna.

* 5:29: Gu 24:15

* 5:30: Yo 6:38 * 5:32: 1 Yo 5:9

33 *Lowa 'omi toepilialealeyao 'aina waetunedi tai nina Yoni 'enaya, ga tauna ona 'ai'ailega 'ieonedi, ga 'emiya sisimana.”

34 Ta Yesu wate 'ediya 'igwae, “'Abo'agu nigeaya tomota 'idi simana manuna yanuwanuwa, ta ona gete yasimanena Yoni manuna, be 'aene wada nuwa sabwalena be 'etoseyana wada loba.

35 Ta Yoni nina nadigega mayale tuyatuyayalina, ga 'omi lowa tuta gidalina namo 'enaya nuwanuwami, ga 'ina maedana nina 'enega wag-waugwawsowala.

36 *“Yoni 'ina simana manugu nigeaya yage sinabwana, ta esi 'ebweu yage sinabwana 'imiyami, nate 'ebe'ita getedi Tamagu 'enega yaguiguinuwedi. 'Eguma guinuwa nidi manudi wanuwa edaedadama wada nuwasabwaleni 'aene Tamagu tauna 'ietuneguma.

37 *Ta Tamagu wate tauna 'isimanegu, ta 'omi nigeaya 'ebweu tuta 'enana wada nonona, nai maninina wada 'itena,

38 ta wate 'ina ona 'emiya nigeaya 'atemiya sida miya. 'Alena manuna nigeaya waemiemisegu 'aene 'abo'agu Yaubada 'enega.

39 *“Tuta yauyauna Buki Tabu wasawasawa ga wanuwena 'aene ma'etamo yawasimi ataya wada loba, ta nigeaya wanuwanuwa sabwaleni 'aene Buki Tabu nina 'isimasimanegu.

40 Ga 'enega geya nuwami be yawasimi ataya manuna wamama 'eguya.

41 “'Abo'agu nigeaya yanuwanuwa taugu 'agu tupu tomota 'ediyega manuna.

* 5:33: Yo 1:19-27 * 5:36: Yo 14:11 * 5:37: Lu 3:22 * 5:39: Lu 24:27

42 Ta 'omi ni'atu yamwalamwalatonimi 'aene nigeya 'ebweu Yaubada 'ana oboboma 'atemiya 'imiyami.

43 'Abo'agu Tamagu 'ina loinega yamai ta nigeya manugu wagwaugwausowala, ta 'eguma 'ebweu yaita taunamo 'ina loinega 'emiya 'imamai, tauna manuna wada gwausowala.

44 “‘Omi nuwanuwami be taumi 'emiyega 'ami tupu wada nonodi, ta esi 'ami tupu Yaubada 'enega waguitoyasena. Nate 'alena nigeya kapekapeyana be waemisegu.

45 “Geya'abo wanuwena 'aene 'abo'agu yada e'ewami Tamagu 'enaya, ta esi 'ebweu tai ma'etamo 'ida e'ewami, tauna wanuwena 'aene 'etamo 'ida lememi, 'ana esana Mosese.

46 *Ta 'eguma 'omi Mosese waemisa 'ai'ailina, 'abo'agu wate nadigege waemisegu, manuna tauna lowa manugu Buki Tabu 'ena 'isimana ga 'i'etoladina.

47 *Ta 'ina simana nina nigeya waemiemise, 'enega nigeya sawesawenaya be 'igu ona waemise.”

6

*Yesu boda sinabwana 'ie'enidi
(Madiu 14:13-21; Maki 6:30-44; Luke 9:10-17)*

1 (1,4) 'Enega tuta muliyega ta tuta nina 'ena ni'atu selabenaya be me Yudia 'idi Ataona Sagalina siguinuwe, ga Yesu Galili le'awinaya 'imiyami, ta ola nina 'ana esana 'eluwena Taibilia. Ta Yesu 'igelu ga 'iabala mali esenaya.

* 5:46: Gu 3:22 * 5:47: Lu 16:31

² Ga wate boda sinabwana Yesu simuliyena, manuna ni'atu 'ina guinuwa waiwaina tole'oasao 'ediya si'itena.

³ 'Enega Yesu ma ina tononoyao 'oyaya situ'e ga simiyatowa.

⁴ (-)

⁵ Ga Yesu 'i'ita sakowasi ga boda sinabwana simeema 'i'itedi. Ga Yesu Pilipi 'ieonena, 'igwae, “Pilipi, mane 'enega masula sawesawenaya tagimwane be tomota gete tada e'enidi?”

⁶ Enaida gete 'enega Yesu Pilipi 'itoona, ta ni'atu 'imwalatonina to'ase 'iabe 'ida guinuwe, boda nidi manudi.

⁷ 'Enega Pilipi Yesu 'ieonena, 'igwae, “Boda gete sinabwa wawasae, ta 'eguma tu analedi kina 'enega beledi tagimwanedi be 'ediya taegyuyaiye, nai nige ya sawesawenaya be maibo'adi sida lo-too.”

⁸ Ga 'enega 'ebweu wate Yesu 'ina tonono Anidulu, tauna Saimoni Pita tasina 'ieonena,

⁹ 'igwae, “'Ebweu gwama gete yalobena ma 'ana beledi nima ta iyana 'eluwa 'enaya, ta nai boda getedi nige ya sawesawediya.”

¹⁰ Ga 'enega Yesu 'ina tononoyao 'ieonedi, 'igwae, “Tomota maibo'adi wada eonadi be pwat-ulaya sida miyatowa.” Manuna sena nina 'ena pwatula bobo'ana. 'Enega simiyatowa, ga tai dimo 'adi sawasawa nadigega paibi tausani.

¹¹ Ga Yesu beledi nidi 'i'ewedi ga manudi Yaubada 'ena 'ilokagutoki, ga muliyega tomota nidi simiyatowaya 'ediya 'ieguyaiyena. Ga wate iyana nidi 'eluwa nadigega 'ediya 'iguinuwa'esa, ga maibo'adi si'ai ga sawesawediya.

12 Ga 'e'ai mulinaya Yesu 'ina tononoyao 'ieonedi, “Beledi tomwatomwadi waegogoned-ima. Geya'abo wate 'ebweu tupwa wamudamudali.”

13 'Enega beledi nima nidi tomota si'enidiya, ta tupwatupwadi 'ediyega 'ina tononoyao kodo tuwelo siloemaedi.

14 *Tuta nina gote 'enaya tomota nidi 'ina guinuwa waiwaina 'ana we'liwe'iyaya si'itena ga sigwae, “Gete palopita nina siona upaupaena 'aene bale'uya 'ida ma.”

15 *Ga gote 'ena Yesu tomota 'imwalatonidi 'aene tuta gidalina 'enaya be sigiyai be 'ediya 'ida ekini. Ta Yesu geya nuwana, 'enega taunamo 'itauya ga 'iila 'oyaya.

*Yesu 'ina tauya ola debanega
(Madiu 14:22-33; Maki 6:45-52)*

16 *Ta boi'unuya 'ina tononoyao sidolo ola Galili le'awinaya,

17 ga 'idi waga 'ena sigelu be 'aene siabala limana Kapaneumi senanaya. Ta ni'atu bwagabwagaya sineyaneya ga 'iguguyoi, ta Yesu nigeya 'ediya 'imeema.

18 Ta tuta nina 'enaya yagila be lisu sinabwana silobena.

19 Ta ni'atu sineya ga tupwana 'edasolaya sitauya, ta Yesu ola debanega 'imeema 'idi waga selabenaya, ga si'itena, ta 'enega maibo'adi simatauta.

20 'Enega 'ieonedi, “Geya'abo wamatamatauta. 'Abo'agu tuga.”

* 6:14: Gu 3:22 * 6:15: Md 14:23 * 6:16: Mk 6:46

21 Ga 'enega tonono nidi sitagwala ga Yesu 'igelu wagaya, ta waga 'ilomanini ga siapwesa sena nina 'ena sitautauya le'awinaya.

Yesu tauna masula 'ai'aila tomota yawasidi manuna

22 Ga mali 'asiyataya boda nidi Galili olana mali esenaya simiyami simwalatonina 'aene 'asiyata nina 'igumwala 'ena Yesu ma ina tononoyao 'idi waga 'ebweu namo sigeluna, ta tononoyao dimo ni'atu sigelu ga sitauya, ta Yesu nigeya ma'ediya.

23 'Asiyata nina 'ena Taibilia 'enega waga 'aidi simai, ga sena nina 'ena boga Yesu pwalu beledi 'enega 'ie'enidi selabenaya silugu.

24 Ga gote 'ena tomota maibo'adi Yesu ma ina tononoyao si'ebesa yogenedi, 'enega tomota nidi waga 'ediya sigelu ga siabala Kapanemi be Yesu si'ebese.

25 Ta silobena Galili olana mali esenaya, ga sieonena, sigwae, "Inapwana, maisa 'umai?"

26 Ga tomota 'ediya 'igwae, "Yaona 'ai'aila, 'omi nigeya wa'ebe'ebesegu we'iwe'iyaya manudi, ta esi 'imi 'ebesa 'alena manuna beledi nidi wa'enidiya ga gamwami 'ipawa.

27 *'Omi geya'abo masula gumwagumwalina manuna waguiguinuwa ta esi masula tauna yawasimi ataya manuna. 'Abo'agu Tomota Natuna* be masula gete yada 'ebwa'emi, manuna

* 6:27: Yo 6:48-51 * 6:27: **Tomota Natuna:** Yesu tauna 'ieesena The Son of Man, 'ana mwalatoi tomota tuga. Yesu taunamo 'ieesena Tomota Natuna, ta 'ina e'itao 'ediyega tomota simwalatonina 'aene tauna To'etoseyana Keleiso.

Yaubada Tamagu tauna 'iesinuweguya 'ina guinuwa gete manuna.”

28 Ga taudi sieonena, sigwae, “To guinuwa Yaubada 'ina guinuwa be 'ada guinuwe?”

29 *Ga Yesu 'ieonedi, 'igwae, “Yaubada 'ina guinuwa gete, 'aene wada emisegu 'abo'agu tai nigu 'ietuneguma.”

30 Ga sieonena, “To we'iwe'iyaya 'uda guinuwe be 'enega 'ada emiseyo?”

31 *Nadigega lowa tubumao masula nina mitawa daitaya si'enina, 'ana esana mana, nadigega Buki Tabu 'iona'esa, 'Masula galewega 'i'ebwa'edi ga si'ai.' Ta to'ase 'oyo 'imu we'iwe'iyaya 'uda guinuwe?”

32 'Enega Yesu tomota nidi 'ieonedi, 'igwae, “Yaona 'ai'aila 'emiya 'aene Moses tauna nigeya masula galewega 'i'ebwa'ebwa'emi, ta esi Tamagu tauna masula 'ai'aila galewega 'ana to'ebwaya 'emiya.

33 Ta masula nina, nate Yaubada 'enega, tauna ni'atu 'imai bale'uya be tomota yawasidi 'ida 'ebwa'edi.”

34 Ga taudi wate Yesu sieonena, sigwae, “'Inapwana, masula gete 'uda 'ebwa'ema tuta yauyauna.”

35 *Ta Yesu 'ieonedi, “'Abo'agu yawasimi 'ana masula be 'enega 'abo yaita 'imama 'eguya geya'abo 'ibotabotana, ta 'abo yaita 'iemisegu geya'abo sa'i tona'ana 'iyapayapasa.

36 Ni'atu yaeonemi 'aene wa'iteguya, ta tuwa tuga nigeya wada emisegu.

* 6:29: 1 Yo 3:23 * 6:31: Sia 16:4, 14-15 * 6:35: Yo 4:14

37 *Tomota nidi taudi Tamagu 'i'ebwa'egu ma'etamo 'eguya simama be geya'abo sa'i yae'idi'idiyedi.

38 Manuna 'abo'agu galewega yamai nigeaya 'igu nuwena taugu sabi guinuwena, ta esi tauna 'ietuneguma 'ina nuwena.

39 *'Agu toetune nina 'igu tomota 'i'ebwa'eguya, ta gete 'ina nuwena be 'aene geya'abo yaita 'ebweu 'ediyega 'iloseloseyei, ta esi tuta 'ana 'ebe losalowa 'enaya mwawasega yada gietoolodi.

40 *Ta gete Tamagu 'ina nuwena nadigega 'aene 'eguma yaisigedi taudi 'abo'agu natunana si'itagu, be wate siemisegu, yawasidi ataya siloba, ta tuta 'ana 'ebe losalowa 'enaya 'abo'agu mwawasega yada gietoolodi.”

41 Gote 'ena me Yudia 'ina ona sinonona ga silomugiyena, manuna 'ina ona nina 'enaya 'igwae, “'Abo'agu masula nina galewega yamwa'utama.”

42 Ga wate taudi sigwae, “Tai gete Yosepa natuna, tauna Yesu, aga? Ta tamana be sinana tamwalamwalatonidi, ta mwa'adega ga 'enega 'iona 'aene tauna galewega 'imwa'utama?”

43 Ga Yesu 'ieonedi, 'igwae, “Geya'abo taumimo 'emiya manugu walomulomugi.

44 Manuna Tamagu tauna 'ietuneguma be 'enega yaisigedi taudi 'abo 'ilisidi be 'eguya simama, taudi tuta 'ana 'ebe losalowa 'ena mwawasega yagietoolo limadi, ta 'abo yaisigedi taudi nigeaya 'eguya 'ilisilididima geya'abo sa'i 'eguya simeemai.

* 6:37: Yo 17:6-8

* 6:39: Yo 10:28-29, 17:12

* 6:40: Yo

11:25-26

45 *Ona gete ni'atu lowa palopita si'etoladina Buki Tabu 'ena, sigwae,

'Tomota yauyaudi Yaubada 'enega 'adi e'ita sida loba,'

be 'enega yaisigedi taudi Tamagu 'ina e'ita sinono be sisinapui, taudi 'eguya simama.

46 *Ta 'omi nigeya 'ebweu yaita 'emiyega Tamadai 'i'ita'ita, nate namo tebweugu, manuna 'abo'agu 'enega yamai.

47 *"Yaona 'ai'aila 'emiya 'aene yaisigedi taudi siemisegu yawasidi ataya siloba.

48 *Manuna 'abo'agu yawasimi 'ana masula.

49 Lowa mitawa daitaya tubumiyao masula nina 'ana esana mana si'enina, ta esi nigeya yawasidi bobo'ana 'enega silobaloba, ta tuwa tuga ni'atu simwawasa,

50 ta masula gete esi galewega 'imwa'utama be 'enega 'abo yaita 'i'a'ani, geya'abo sa'i 'imwawamwawasa.

51 'Abo'agu yawasimi 'ana masula galewega yamwa'utama, be 'abo yaita masula nina 'i'a'ani yawasina ataya 'ida 'ewa, ta masula nina ya'ebwa'emi bwalagu tuga, ta bwalagu yatagwalena me bale'u yauyaumi yawasimi manuna."

52 Ga gote 'enega me Yudia nidi sie'ale be taudimo siegewagewana, sigwae, "Mwa'adega tai gete be 'aene bwalana 'ida 'ebwa'eda be ta'a'ani?"

* 6:45: Ais 54:13 * 6:46: Yo 1:18 * 6:47: Yo 3:16 * 6:48: Yo 6:58

53 'Enega Yesu 'ieonedi, 'igwae, “Yaona 'ai'aila 'emiya, 'abo'agu Tomota Natuna†, ta 'eguma bwalagu geya'abo wae'ani ta wate 'eguma lalagu geya'abo wanumanumai, geya'abo sa'i yawasimi ataya wa'ewa'ewa.

54 *Ta 'abo yaita bwalagu 'i'a'ani be lalagu 'inumai yawasina ataya 'i'ewa, be tuta 'ana 'ebe losalowa 'ena mwawasega yada gietoolo lima.

55 Ta wada nuwa'i'isi 'aene bwalagu masula 'ai'aila, ta lalagu wate 'ebe tona'atowa 'ai'aila.

56 'Enega 'abo yaita tauna bwalagu 'i'a'ani be lalagu 'inumai tauna 'eguya 'imiyami, ta wate 'abo'agu 'enaya yamiyami.

57 “Tamagu tauna miyamiya atayana 'ietuneguma ga tauna tuta yauyauna 'enega yawasigu ya'ewa'ewa. 'Abo'agu wate nadigega 'eguma yaita 'i'enigu, tauna wate yawasina 'eguyega 'ida 'ewa'ewa.

58 Masula gete galewega 'imai ta nigeiya nadi-gega masula nina tubumiyao si'enina, manuna masula nina lowa si'enina ta nigeiya yawasidi bobo'ana silobaloba, ta tuga simwawasa. 'Enega masula gete 'abo yaita 'i'a'ani yawasina ataya 'ida 'ewa.”

59 Yage getedi maibo'adi 'isimana apwesedi tuta nina 'ie'ita anuwa tapwalolo solanaya sena Kapaneumi 'enaya.

Onaona yawasida ataya manuna

† **6:53: Tomota Natuna:** Yesu tauna 'ieesena The Son of Man, 'ana mwalatoi tomota tuga. Yesu taunamo 'ieesena Tomota Natuna, ta 'ina e'itao 'ediyega tomota simwalatonina 'aene tauna To'etoseyana Keleiso. * **6:54:** Md 26:26-28

60 Tuta nina tomuliyao yaudi Yesu 'ina ona gete sinonona ga taudimo 'ediya sigwae, “Ona gete 'ana nono mwauna, ta 'abo'ada geya nuwada.”

61 Ta Yesu ni'atu tauna 'igimi mwalatonidi 'aene ona gete manudi silomulomugi, ga 'ediya 'igwae, “Ona gete manuna nuwami 'imwauya.

62 'Abo'agu Tomota Natuna ta mwa'adega 'eguma wa'itagu lowa sena nina 'enega yamaiya 'ena yatu'etu'e?

63 *Ta Yaluyaluwa Tabuna tauna yawasimi 'ana to'ebwaya, ta bwalami nigeya sida lememi. 'Igu ona gete ni'atu ya'ebwa'emi, be 'enega ona nidi Yaluyaluwa Tabunega yawasimi sida 'ebwa'emi.

64 Ta tuwa tuga 'aimi nigeya waemiemisegu.” Yesu ona gete 'i'inatedi manuna 'igimi mwala-tonina yaisigedi taudi nigeya siemiemise ta wate 'imwalatonina yaita 'ana tosipupu nina.

65 *Ga wate 'ieonedi, 'igwae, “Gete manuna lowa yagimi eonemi 'aene nigeya sawesawemiya be 'eguya wamama, 'abo Tamagu nigeya 'itagwatagwala.”

66 Gete 'enega Yesu 'ana tomuliyao yaudi sigui-toyasena ga sipilisinena.

67 Ta site tuwelo dimo situpwa, ga Yesu 'ieonedi, 'igwae, “'Omi wate nuwanuwami be wapil-isinegu, aga?”

68 'Enega Saimoni Pita Yesu 'ieonena, 'igwae, “'Inapwana, yaita 'ena 'atatauya? Manuna 'oyo tebweuyo yawasima ataya 'ana ona 'emuya 'imiyami.

* 6:63: 2 Ko 3:6 * 6:65: Yo 6:44

69 *Ta 'abo'ama ni'atu 'aemisemu, ga 'amwalatonimu 'aene 'oyo tuga To'etoseyana niyo Yaubada 'enega.”

70 Ga Yesu 'igwae, “Ona'ai'aila, wate tuwelo yaesinuwemi, ta tuwa tuga 'ebweu 'emiyega Seitani 'ina boda.”

71 Yesu gete 'ionaona Yudasa manuna, tauna Saimoni Isikaliota natuna. Ta Yudasa nina tauna 'ebweu Yesu 'ina tonono, ta tuwa tuga ma'etamo 'ida telesipupuye.

7

Yesu tasinao nigeya siemisemise

1 *Ta yage nidi ni'atu sigumwala ga Yesu Galili maibo'ana 'ena 'isakowasi. Ta esi geya nuwana be Yudia senanaya 'ida sakowasi, manuna me Yudia 'idi 'inapwanao nuwanuwadi be 'aene sida loemwawasi.

2 *Ta ni'atu Yoeyoe Sagalina 'ana tuta 'iloselabena be me Yudia sida guinuwe.

3 'Enega Yesu tasinao Yesu sieonena, sigwae, “Sena gete 'upilisine be Yudia 'ena 'utatauya, be 'enega nada 'amu tomuliyao 'imu guinuwa sida 'ita.”

4 Wate sieonena, sigwae, “'Uda mwalatoni 'aene nigeya 'ebweu yaita guinuwa kwaik-waiyega 'ana esana 'ida sinabwa, ta 'eguma nuwanuwayo be tomota maibo'adi sida mwalatoniyo, 'enega 'uda e'itaeyo tauyo 'ediya.”

5 *Tasinao ona nina 'ena si'inanena manuna nigeya wate siemiemise.

* 6:69: Md 14:33, 16:16 * 7:1: Yo 5:18 * 7:2: 2 Loi 16:13

* 7:5: Gu 1:14

⁶ Ga gote 'ena 'ieonedi, 'igwae, “'Igu tuta nigeaya 'ilobaloba be sena nina 'ena yatatauya, ta 'omi esi 'ilobwenemi be 'ena watatauya 'abo to tuta 'ena nuwanuwami,

⁷ *manuna 'omi geya'abo me bale'u sietaeta-lauwalemi, ta 'abo'agu esi sietalauwalegu manuna 'idi bubuna to'umalina yasimasimani.

⁸ Bobo'ana! 'Omi taumimo watatauya sagali nina 'ena. 'Abo'agu geya'abo yaweewa 'enaya, manuna nigeaya 'igu tuta 'ai'aila 'iapweapwesa.”

⁹ Ona gete ni'atu 'i'ebwa'edi ga sitauya, ta tauna tuga Galili 'ena 'imiyami.

Yesu 'ina guinuwa Yoeyoe Sagalina 'ena

¹⁰ Ga ni'atu Yesu tasinao sipilisinena ga sitauya sagali nina 'ena, 'enega Yesu mulidiyega 'iakwaikwaiya ga sena nina 'ena 'iapwesa, ta nigeaya 'ebweu yaita 'imwalamwalatoni.

¹¹ Ta tuta nina 'enaya me Yudia 'idi 'inapwanao Yesu si'ebe'ebese sagali nina solanaya, ta sigwaegwae, “Mwa'o tauna gete tai nina?”

¹² Ga gote 'ena tomota yau wawasae taudimo 'ediya silomulomugi Yesu manuna, ga 'aidi sigwae, “Tauna tai bobo'ana,” ta 'aidi sigwae, “Nigeaya! Tauna tai nina kabo 'alena, tomota 'iwasewasegigiyedi.”

¹³ *Ta tomota yaudi me Yudia 'idi 'inapwanao simatautedi, 'enega nigeaya 'ebweu yaita 'ionaona apwesa Yesu manuna.

¹⁴ Ta ni'atu sagali 'ana wiki gamwagamwaninaya, ga Yesu Anuwa Tabu 'ena 'ilugu, ga 'ina e'ita 'ie'alena.

* 7:7: Yo 15:18 * 7:13: Yo 12:42, 19:38

15 *'Enega me Yudia gote 'ena nuwadi 'iowana sinabwana ga sigwae, “Mane 'enega tai gete 'ina mwalatoi 'ilobena? Tauna nigeaya 'ebweu 'ebe sikulu sinabwana 'ena 'ilugulugu.”

16 *Ta Yesu 'ilolagata ga 'ieonedi, “'Abo'agu nigeaya taugu 'igu nuwena 'enega, ta esi 'agu toetune nina 'ina nuwena 'enega yae'ie'ita.

17 Ta 'omi wate 'abo nuwanuwami be Yaubada 'ina nuwena wada guinuwe, 'omi 'igu e'ita wada mwalatoni 'aene Yaubada 'enega, ta nigeaya taugu 'igu nuwanuwa 'enega.

18 Ta 'omi 'imi bubuna 'aene 'eguma yaita tauna 'ina nuwena 'enega 'ie'ita, tauna tuga taunamo 'ana esana manuna 'ietaetapewa. Ta 'abo'agu esi nigeaya nadigega 'omi, manuna 'abo'agu nuwanuwagu be 'agu toetune 'ana esana yada giesinabwa, manuna 'igu bubuna palupaluna ta nigeaya 'ebweu wate 'igu to'umalinamo.

19 'Omi esi Mosese 'ami loina nina 'i'ebwa'emi ta nigeaya 'ebweu yaita 'emiyega 'imulimuliya 'ai'aali. 'Enega to'ase manuna 'aene wada loemwawasa daidaisigu?”

20 *Ga boda nidi 'ina ona sie'isena, sigwae, “Mwa'adega, yaluyaluwa bi'i debayo 'igiesakowasiyena, ga nadigega 'uona'esa? Ta yaita sana nuwanuwana be 'aene 'ida loemwawasiyo?”

21 'Enega Yesu 'idi ona 'ie'isena ga 'ediya 'igwae, “Nuwami 'ito'umaliya manuna 'asiyata Sabate 'enaya tai yagie bobo'anena.

* 7:15: Md 13:54 * 7:16: Yo 12:49, 14:10 * 7:20: Yo 8:48-52

22 *Ta mwa'adega 'omi 'imi guinuwa tuta Sabate 'ena? Manuna Mosese 'ina loinega natumiyao me'olotodi bwaladiya we'iwe'iyaya walodabedi. (Ta lolina getei nigeaya Mosese 'enega ta esi lowaenei gimitubudao 'ediyega 'imai.)

23 *Ta 'abo guinuwa nina me'olotodi 'ediya waguiguinuwedi 'asiyata Sabate 'enaya, to'ase manuna ga waetalauwalegu tuta nina 'asiyata Sabate 'enaya tai yagie bobo'anena?

24 *Geya'abo gosemiyao 'adi 'ita 'enega wae-siesinuwa manudi, ta esi lolina palupaluna 'enega wada esinuwa.”

'Aene tai gete To'etoseyana nina?

25 Ga gote 'ena 'aidi me Yelusalema sigwae, “Nai tai gete tauna nuwanuwadi be 'aene sida loemwawasi, aga?

26 Ta wa'ita, ni'atu tomota gamwagamwanidiya 'itootoolo ga 'ionaona 'ediya, ta nigeaya 'ebweu yaita 'enana 'ida e'isena. Ta mwa'adega, ni'atu 'ida toanuganao si'awa 'ai'ailena 'aene tauna To'etoseyana, aga?

27 *Nai nigeaya. Manuna tai gete maibo'ada ni'atu tamwalamwalatoni mane 'enega 'imai, ta 'eguma To'etoseyana 'imamai, geya'abo yaita 'imwalamwalatoni mane 'enega 'imai.”

28 *Tuta nina Yesu ma'etamo 'ie'ie'ita Anuwa Tabu solanaya, ta 'enana sinabwana 'enega 'igwaegwae, “Ona'ai'aila ni'atu wasinapugu 'aene to sena 'enega yamai, ta wada nuwa'i'isi tauna 'ietuneguma ga 'ina loinega yamai, ta esi

* 7:22: 1 Loi 12:3

* 7:23: Yo 5:8-10, 16

* 7:24: Yo 8:15

* 7:27: Yo 7:41-42

* 7:28: Md 11:27

'abo'agu nigeya taugu 'igu loinega be yamamai sena gete 'ena. Tauna 'agu Toetune nina 'ina bubuna bobo'ana ta palupaluna, ta 'omi nigeya wamwalamwalatoni yaita tauna.

²⁹ Ta 'abo'agu yamwalatonina, manuna tauna 'ietuneguma ga 'enega yamai.”

³⁰ *Ta gote 'ena tomota nidi sitoona be 'aene sida giyai, ta mwa'adega ga 'enega nigeya 'ebweu yaita bwalana 'igitogitoo, manuna tauna nigeya 'ina tuta 'ilobaloba be 'imwamwawasa.

³¹ *Ta esiya tomota yaudi siemisena ga sigwae, “Ona'ai'aila tai gete To'etoseyana, manuna nigeya sawesawenaya be 'ebweu wate tai 'imama be tauna 'ina guinuwa tai gete 'ina guinuwa 'ida bobo'ana sinei.”

Me Yudia 'idi 'inapwanao nuwanuwadi be 'aene Yesu sigiyai

³² Gote 'ena Palisiyao tomota 'idi ona kwaiya sinonona, 'enega taudi be totaliyao sinabwadi 'idi to'ita'i'itao sietunedi be Yesu sida giyai.

³³ 'Enega to'ita'i'itao nidi simai ga 'ieonedi, 'igwae, “'Abo'agu tuga tuta kukupana namo 'ena ma'emiya, be 'enega wate yada ila tauna 'agu Toetune 'enaya,

³⁴ *be ma'etamo wada 'ebesegu ta geya'abo sa'i walobalobagu, be sena nina 'ena yamiyami 'omi nigeya sawesawemiya be 'ena wawawa.”

³⁵ Ta me Yudia nidi taudimo 'ediya sigwae, “Mane 'ena 'aene 'itautauya be 'enega geya'abo talobaloba? 'Aene 'itatauya taudi me Yudia nidi

* **7:30:** Yo 8:20, 13:1 * **7:31:** Yo 2:23, 11:45 * **7:34:** Yo 8:21

'asa sipilisinena ga sitauya mali senao 'ediya, be 'ida e'itadi, aga?

³⁶ 'Ina ona gete to'ase 'ana mwalatoi? Manuna 'igwae, 'Ma'etamo wada 'ebesegu be geya'abo sa'i walobalobagu', ta wate 'igwae, 'Sena nina 'ena yamiyami 'omi geya'abo 'ena waweewa.' ”

Bwasi 'idaudau tomota yawasidi manuna

³⁷ *Ta ni'atu sagali 'ana 'asiyata sinabwana, sagali 'ana 'ebe losalowa 'ena, Yesu gamwagamwanidiya 'itoolo ga 'enana sinabwanega 'ibwaubwau, 'igwaegwae, “Yaita 'oyo 'eguma tona'ayo 'iyapasa 'umai 'eguya be 'ununuma.

³⁸ Ta nadigega tuga Buki Tabu 'isimanena 'agu toemisao manudi 'aene, 'Atediyega 'atuwa bwasi 'idaudau tomota yawasidi manuna.’ ”

³⁹ *Yesu 'ina ona gete 'enaya 'ionaona Yaluyaluwa Tabuna manuna, be 'enega Yaluyaluwa Tabuna ma'etamo 'ida lugu taudi 'ana toemisao 'ediya. Ta tuta nina 'ena Yaluyaluwa Tabuna nige ya 'ilugulugu tomota 'ediya, manuna Yesu nige ya 'ina 'ebeloina 'ena 'itu'etu'e.

Tomota soladiya weyala 'iapwesa

⁴⁰ *Yesu 'ina ona tomota yauyaudi sinonona, ga 'aidi sigwae, “Ona'ai'aila, tai gete tauna palopita nina sionaonaena.”

⁴¹⁻⁴² *Ta 'aidi wate sigwae, “Tauna esi To'etoseyana nina.” Ta wate 'aidi 'ediyega

* **7:37:** Yo 4:10, 14 * **7:39:** Yo 15:26; Gu 2:4 * **7:40:** Gu 3:22

* **7:41-42:** Mai 5:2; Md 2:4-6

sigwae, “¹Aene To'etoseyana nina Galiliyega 'imamai? Nigeya, aga? Manuna Buki Tabu 'ena ni'atu 'isimanena be To'etoseyana Debida 'ina susu 'enega 'imamai, be Debida 'ina 'asa Bedileema 'ena 'itutubuwa.”

⁴³ *Gote 'ena ga weyala 'iapwesa tomota gamwagamwanidiya.

⁴⁴ Ga 'aidi nuwanuwadi be Yesu sida giyai, ta nigeya 'ebweu yaita bwalana 'igitigito.

Me Yudia 'idi toloinao nigeya Yesu siemiemise

⁴⁵ *¹Enega to'ita'i'itao nidi siila totaliyao sin-abwadi be Palisiyao 'ediya, ga 'inapwano nidi sieoned, sigwae, “To'ase manuna nigeya wagiyaigiyainama?”

⁴⁶ *Ta to'ita'i'itao nidi 'idi 'inapwano sieoned, ga sigwae, “Tai gote 'ina ona bobo'ana wawasae. Nigeya 'ebweu wate yaita nadigega.”

⁴⁷ Ga Palisiyao wate sigwae, “Nai nuwami 'i'ewena, aga?”

⁴⁸ *Ta wada mwalatoni 'aene nigeya 'ebweu yaita toloinao nai Palisiyao 'emega Yesu 'aemiemise.

⁴⁹ Ta esi boda yaudi siemisena, manuna boda nidi nigeya Mosese 'ina laina sinuwanuwa sab-waleni, 'enega Yaubada 'adi e'isa to'umalina 'ida 'ebwa'edi.”

⁵⁰ *Ta 'ebweu wate 'ediyega toloina 'ana esana Nikodimo, tauna lowa boiboiya 'itauya ga Yesu ma'iyana si'awagwae, gosena 'ieoned,

* 7:43: Yo 9:16 * 7:45: Yo 7:32 * 7:46: Mk 1:22 * 7:48: Yo 12:42
* 7:50: Yo 3:1-2

⁵¹ 'igwae, “'Abo'ada 'ida lolina gete nadigega 'aene geya'abo taloiloina besobeso, ta esi nugana tai 'ina to'umalina tada 'ebese, be 'enega 'ana etala mulinaya to'ase manuna tada loine.”

⁵² Ga 'inapwanao nidi Nikodimo si'ena pa'alina, sigwae, “Nai 'oyo sana goma Galili aga? Ta Buki Tabu 'usawa be 'umwalatoni 'aene nigeaya 'ebweu wate palopita Galili 'enega 'imeema.”

⁵³ 'Enega maibo'adi ni'atu sideli ila 'idi 'asaya, ta Yesu Olibe 'oyana 'enaya 'itauya.

8

'Ebweu waine silobena 'iloelata

¹ (-)

² Ga mali gonagonaya Yesu 'iila limana Anuwa Tabu solanaya, ta tomota wate maibo'adi simiya sakowasiyena, ga 'imiyatowa ga 'ie'itedi.

³ Ta taudi lolina 'adi toe'itao ta wate Palisiyao waine 'ebweu sime'ena, manuna tauna ni'atu silobena 'iloelata, ta waine nina gamwagamwanidiya sietoolona,

⁴ 'enega Yesu sieonena, sigwae, “Toe'ita, waine gete ni'atu 'alobena 'iloelata,

⁵ *ta 'abo'ada 'ida lolina Mosese 'enega 'aene 'eguma waine gete nadigega talobadi, gulewega taloibwaibwadi be simwamwawasa. Ta 'oyo mwa'adega 'imu nuwanuwa waine gete manuna?”

⁶ Ona gete si'inanena be 'aene Yesu 'ina kabo sida loba be sie'ewa. 'Enega Yesu nigeaya 'idi ona

* 8:5: 1 Loi 20:10

'ie'ie'isadi, ta esi 'imiya agaagala kaukauya, ga nimanega kaukau 'ena 'i'eto'etoladi,

7 ta taudi tuga 'etamo sienaenaide. 'Enega Yesu 'itoolo ga 'ieonedi, 'igwae, “O, bobo'ana. 'Enega 'abo 'emiyega 'ebweu yaita nigeya 'ina to'umalinamo, nate 'oyo gulewa 'uda gimiule waine gote 'ena.”

8 'Enega wate 'imiya agaagala limana ga kaukauya 'i'eto'etoladi.

9 Ta gote 'ena Yesu 'ina ona sinonona ga 'idi loegesi sinuwedi, 'enega 'ebweuna 'ebweuna sitautauya. Taudi 'inapwanao sitauya nugana 'enega maibo'adi simuliya, ga siteluwa Yesu be waine nina 'itootoolo ma'iyana sipilisinedi.

10 'Enega Yesu 'itoolo ga waine 'ieonena, 'igwae, “Waine, taudi getedi mwa'o sitauya? Nigeya 'ebweu 'itupwatupwa be 'ida e'ewayo, aga?”

11 *Ga waine nina Yesu 'ieonena, “'Inapwana, nigeya 'ebweu yaita.” 'Enega Yesu 'iona limana, ga 'igwae, “O, 'abo'agu wate geya'abo yae'ewayo. Ta bobo'ana, 'utatauya, ta esi geya'abo 'uloeloegesi limana.”

Yesu tauna me bale'u 'idi maedana

12 *Ta Yesu 'ediya 'iona limana, 'igwae, “'Abo'agu me bale'u 'idi maedana, be 'enega yaita tauna 'imuliyegu maedana nina yawasina 'ena 'ida sae, ta geya'abo wate guguyoi 'ena 'itautauya.”

* 8:11: Yo 5:14 * 8:12: Yo 1:4-9, 12:46

13 'Enega Palisiyao Yesu sieonena, sigwae, "Oyo tauyo sa'i manuyo 'uonaona, 'enega nigeya 'aemiemiseyo."

14 Ta Yesu wate 'iona limana ga 'ediya 'igwae, "Ona'ai'aila taugu manugu yaonaona, ta esi to'ase nadigega 'igu simana, nate simana 'ai'aila, manuna sena nina 'enega yamai ta wate 'iabe 'ena yaila yamwalamwalatoni. Ta esi 'omi sena nina 'enega yamai ta wate 'iabe 'ena yailaila nigeya wamwalamwalatoni.

15 *Ta 'omi 'imi esinuwa, me bale'u 'idi esinuwa nadigega waguiguinuwedi, ta 'abo'agu nigeya 'ebweu yaita manuna yada esinuwa nai manuna yada loina.

16 *Ta 'eguma 'igu loina tomota manudi yaguiguinuwedi, gete loina palupaluna, manuna loina gete nigeya taugu 'igu loina ta esi Tamagu tauna 'ietuneguma ma'iyagu 'ima loina.

17 Ta wate 'ida loina nidi 'eto'etoladidi 'ena sisi-mana 'aene 'eguma tosimana 'eluwa 'idi simana leleleya, nate simana 'ai'aila.

18 *Nadigega tuga 'abo'agu taugu manugu yaonaona, ta wate Tamagu tauna 'ietuneguma manugu 'isimasimana."

19 *'Enega sienaidena, sigwae, "Mwa'lo Tamayo?"

Ga Yesu 'igwae, "Nigeya wamwalamwala-tonigu, ta Tamagu wate nigeya wamwalamwala-toni. Ta 'omi 'eguma wamwalatonigu, 'enega Tamagu wate wamwalatoni."

* 8:15: Yo 7:24 * 8:16: Yo 5:30 * 8:18: 1 Yo 5:9 * 8:19: Yo 14:7

20 *Yesu 'ina e'itao getedi Anuwa Tabu solanaya 'ie'ie'itaedi, nate 'ebwayadaita 'ana dedewaga selabenaya, ga gote 'ena nigeya 'ebweu yaita Yesu 'igiyagiyai, manuna 'ina tuta nigeya 'ilobaloba.

“Sena nina 'ena yatautauya 'omi geya'abo 'ena waweewa”

21 *'Enega Yesu wate 'ediya 'igwae, “Ma'etamo yapilisinemi be 'omi wada 'ebesa yogenegu, be tuwa tuga ma imi bubuna to'umalina wamwamwawasa. Manuna sena nina 'ena yatautauya 'omi nigeya sawesawemiya be 'ena wawawai.”

22 'Enega me Yudia nidi taudimo 'ediya sigwae, “'Ina ona бага wada nono, manuna 'igwae, ‘Sena nina 'ena yatautauya, 'omi nigeya sawesawemiya be 'ena wawawai.’ 'Ina ona gete 'ana mwalatoi 'aene taunamo 'ida loemwawasi, aga?”

23 Ta Yesu 'ieonedi, 'igwae, “'Omi 'ubunega wamai ta 'abo'agu etanega yamai. 'Ana mwalatoi 'aene 'omi me bale'u, ta 'abo'agu esi nigeya bale'uyega yameema.

24 'Enega yaeonami 'aene 'imi bubuna to'umalidi 'ediyega wada mwawasa, 'abo nigeya waemiemisegu. Nate 'alena 'enega yaeonami 'aene wamwamwawasa ma imi bubuna to'umalina.

25 'Enega sienaidena, “Ta yaita 'oyo?”

Ta wate 'ieonedi, 'igwae, “Nadigega tuga lowa yasimanena 'emiya.”

26 Ta wate 'ieonedi, “Yage yau wawasae manumi yada ona be yada loinemi, ta esi tauna

* 8:20: Yo 7:30 * 8:21: Yo 7:34-35

'ietuneguma 'ina bubuna palupaluna, 'enega to'ase nadigega yanonona 'enega gete me bale'u 'emiya yasimasimani.

27 Ta taudi tuga 'ina ona Tamana manuna nige ya sinuwanuwa sabwalena.

28 *'Enega Yesu 'ieonedi, 'igwae, "Abo'agu Tomota Natuna, ta ma'etamo wada gitu'eyegu, be 'enega nate 'ena wada mwalatonigu yaita 'abo'agu, be 'enega wada mwalatoni 'aene taugu nige ya 'igu nuwena 'enega yada guinuwa, ta esi to'ase nadigega Tamagu 'ie'itegu 'ediyega yaonaona.

29 *Ta 'agu toetune nina nige ya 'ipilipili sinegu ta esi ma'iyagu tuga, manuna tuta yauna 'igu guinuwa 'enega yagiegie gwausowali."

30 Gote 'ena tomota yaudi Yesu 'ina ona sinonodi ga 'enaya siemisa 'ai'aila.

Yaisigedi 'ili'amidi ga siapwesa

31 'Enega me Yudia nidi taudi Yesu siemisenaya, 'ieonedi, 'igwae, "Eguma 'igu e'ita wamuliyedi, 'omi 'agu tomuliyaya 'ai'ailao."

32 'Enega 'omi mwalatoi 'ai'aila wada mwalatoni, be gete 'enega li'ama wada loba."

33 Ga taudi Yesu sieonena ga sigwae, "Abo'ama Ebelaamo 'ina susu, 'enega nige ya 'ebweu yaita 'ina loinega 'iyoniyonima. To'ase 'imu ona 'ana mwalatoi tuta nina 'ugwae, 'Li'ama wada loba'?"

34 *'Enega Yesu 'ieonedi, "Yaona 'ai'aila 'emiya, 'abo yaisigedi taudi 'idi guinuwa to'umalina,

* 8:28: Yo 3:14, 5:19 * 8:29: Yo 16:32 * 8:34: Lo 6:16; 2 Pi 2:19

taudi to'umalina nina 'iyoniyonidi, be to'umalina 'ina sena 'ena simiyami.

³⁵ Manuna 'ali'ei nige ya susu 'ina boda 'ena 'ida miya ataya, ta esi tai natuna tauna susu solanaya 'imiya ataya.

³⁶ *Nadigega tuga 'eguma natunana 'ili'amimi, 'omi ni'atu li'ali'ama 'ai'ailimi.”

³⁷ Ta Yesu wate 'ediya 'igwae, “Yamwalatonimi 'aene 'omi Ebelaamo 'ina susuyao, ta tuwa tuga watootoo be 'aene wada loemwawasigu, manuna nige ya 'igu e'ita 'atemiya wasa'usa'udi.

³⁸ *'Abo'agu to'ase nadigega Tamagu 'ie'itegu gete 'emiya yaonaonaedi, ta 'omi esi to'ase nadigega tamami 'enega wanononaya wate nadigega waguiguinawa'esa.”

Taudi tamadi Seitani

³⁹ 'Enega taudi Yesu 'ina ona sie'isena, sigwae, “Ta 'abo'ama tamamai Ebelaamo.” Ta wate Yesu 'ieonedi, “'Eguma 'omi Ebelaamo natu 'ai'ailinao 'ina guinuwega wada guinuwa.

⁴⁰ Ta sa'i 'omi 'imi guinuwa dumadumadi, 'enega 'aene watootoo be waloemwawasigu, 'abo'agu Yaubada 'ina ona 'ai'aila 'ana tosimana. Ta wa'ita Ebelaamo 'ina guinuwa nige ya gete nadigega.

⁴¹ Ta 'omi tamami 'ina guinuwa waguiguinuwedi.”

'Enega taudi wate sigwae, “Iye! 'Abo'ama nige ya pesiyeda. 'Abo'ama tamama 'ebweuna tuga, Yaubada.”

* **8:36:** Ga 5:1 * **8:38:** Yo 8:44

42 *'Enega Yesu 'ediya 'igwae, "'Eguma Yaubada tauna tama 'ai'ailimi wada obobomegu, manuna 'abo'agu Yaubada 'ietuneguma, ga sena gete 'ena yamai. 'Abo'agu nigeya taugu 'igu nuwenuwega yameemai, ta esi tauna 'ietuneguma 'ina nuwanuwa 'enega.

43 To'ase manuna 'igu ona 'emiya nigeya wada nuwasabwalenidi? Nate manuna nigeya 'igu simana wada enono 'ai'ailina.

44 *Yamwalatonimi 'omi Seitani natunao, 'enega nuwanuwami be tamamiya 'ina nuwanuwa wada guinuwe. Tuta 'ana 'ebe e'ale 'enega ga batuwa, tauna toloemwawasa, ta nigeya 'ebweu wate 'eda palupaluna 'enega 'ida tauya, manuna tauna nigeya 'ebweu 'eda palupaluna 'ena 'imiyami. Tuta yauna kaboega 'ionaona, manuna tauna tuga adelina nadigega, ta wate tokaboyao maibo'adi tamadiya.

45 Ta esi 'abo'agu ona 'ai'aila 'emiya yasimasi-mane, nate 'alena 'enega nigeya wada emisegu.

46 *"Ta mwa'adega, sawesawemiya be 'emiyege 'ebweu yaita 'igu bubuna to'umalina 'ida simana apwese? Nai nigeya sawesawemiya, aga? Ta 'eguma ona 'ai'ailega yaonaona 'emiya, tuwa tuga nigeya wada emisegu.

47 Manuna 'eguma yaita tauna Yaubada 'enega 'imai, tauna Yaubada 'ina onao 'inonodi. Ta 'omi nai nigeya Yaubada 'enega wameema, nate 'alena 'enega nigeya Yaubada 'ina ona wada nonona."

Muliyega be Ebelaamo 'imama, Yesu 'imiyami

* 8:42: Yo 16:28 * 8:44: 1 Yo 3:8; Nug 3:4 * 8:46: 1 Pi 2:22

48 *Gote 'ena me Yudia 'idi 'inapwanao Yesu 'ena sigwae, “'Ima ona lowa 'ana 'ai'aila ni'atu 'iapwesa, manuna 'agwae, 'aene 'oyo 'ebweu goma Samelia, 'enega yaluyaluwa bi'i 'emuya 'ipaipaisewa.”

49 'Enega Yesu 'inapwanao nidi 'ieonedi, 'igwae, “'Abo'agu nigeaya 'ebweu yaluyaluwa bi'i 'eguya, manuna Tamagu ya'amayaba 'ai'ailina, ta 'omi esi nigeaya wa'ama'amayabegu.

50 'Abo'agu nigeaya taugu 'agu esana yagi-tugitu'eye, ta esi 'ebweuna toloina tauna 'agu esana 'ana togitu'e 'imiyami.

51 *Yaona 'ai'aila 'emiya, 'abo yaita 'igu ona 'imuliya 'ai'ailidi, tauna geya'abo sa'i 'imwawamwawasa.”

52 'Enega me Yudia nidi Yesu sieonena, sigwae, “Ni'atu 'amwalatoi 'ai'ailimu 'aene yaluyaluwa bi'i 'emuya 'ipaipaisewa, manuna Ebelaamo 'amwalatonina 'aene ni'atu 'imwawasa, ta wate palopitao 'amwalatonidi 'aene ni'atu simwawasa, ta 'ugwaegwae 'aene 'Eguma yaita 'igu ona 'imuliya 'ai'ailidi, geya'abo sa'i 'imwawamwawasa.’

53 To tai sana 'oyo? Tamamai Ebelaamo ni'atu 'imwawasa, 'enega geya'abo 'utootoo be 'aene 'usinabwasine. Wate palopitao ni'atu simwawasa, ta 'oyo 'unuwena 'aene 'usinabwa sinedi, aga?”

54 Ga Yesu 'ediya 'igwae, “'Eguma 'abo'agu taugu yatupugu, 'agu tupu nina yage besobeso tuga, ta Tamagu tauna 'agu totupu nina, tauna waona 'aene 'imi Yaubada.

* 8:48: Yo 7:20 * 8:51: Yo 5:24

55 *¹Omi nigeya Yaubada wamwalamwalatoni, ta esi 'abo'agu yamwalatonina. Manuna 'eguma yagwae, 'Nigeya yamwalamwalatoni', nate kabo tuga, nadigega 'omi 'imi kabo. Ta esi yamwalatonina, 'enega 'ina ona yaematamatanena.

56 Ta tamamiya Ebelaamo ma ina gwausowala be 'aene 'igu tuta 'ida 'ita, ga ni'atu 'i'itena 'enega 'igwausowala sinabwana.”

57 'Enega me Yudia nidi 'ena sigwae, “'Oyo 'etamo nigeya 'amu yakwala pipiti 'ulobaloba, ta 'uona 'aene Ebelaamo 'u'itena.”

58 *²Ga gote 'inapwanao nidi 'ieonedi, 'igwae, “Yaona 'ai'aila 'emiya, 'aene muliyega be Ebelaamo 'itutubuwa ta 'abo'agu tuga yamiyami.”

59 *³'Enega me Yudia nidi gulewa si'ewedi be 'aene sida loemwawasi, ta Yesu 'ediyega 'iakwaiya ga Anuwa Tabuyega 'iapwesa.

9

Yesu 'ebweu tomatakebokebo 'igie bobo'anena

1 'Enega mali tuta Yesu 'itautauya 'edaya ga tai 'ebweu 'ilobena matana kebokebona adelina 'itubuwenama.

2 *²Ta 'ana tomuliyao tai nina wate si'itena, 'enega Yesu sienaidena, sigwae, “Toe'ita, yaita 'ina to'umalina ga 'enega tai gete mamata kebokebona 'itubuwa, tauna nai tamana be sinana?”

3 *³'Enega Yesu 'ieonedi, 'igwae, “Nigeya tauna 'ina loegesiyege, nai tamana be sinana, ta

* 8:55: Yo 7:28-29 * 8:58: Yo 1:1 * 8:59: Yo 10:31 * 9:2:
Sia 20:5 * 9:3: Yo 11:4

tuga mamata kebokebona 'itubuwa, be 'enega Yaubada 'ina guinuwa waiwaina 'enaya 'ida e'itae tomota yauyaudi 'ediya.

⁴ Tauna 'ietuneguma 'ina guinuwa tada guinuwedi tuta 'asiyata 'ena, manuna 'eguma boiboi 'imamai nigeya 'ebweu yaita sawesawenaya be 'ida paisewa.

⁵ *'Enega 'abo'agu tuta nina bale'u 'ena yamiyami, 'abo'agu bale'u 'ana maedana.”

⁶ Ni'atu ona gete 'i'inatedi 'enega bale'uya 'igiwala ga sepwala 'iguinuwena, 'enega sepwala nina 'i'ewena ga tai nina matana 'i'e'abina,

⁷ ta 'enega 'ieonena, 'igwae, “'Utatauya be Sailoma bwasinna 'ena 'u'esiwe.” (Sailoma 'ana gibui “Etune”). 'Enega 'itauya ga 'i'esiwe, ta matana 'i'esasedi, ga 'enega 'iilama.

⁸ Gote 'ena tai nina gosenao be wate 'aidi tomota simwalatonina 'aene tauna toesidasida, ga sigwae, “'Aene tauna gete toesidasida nina tuta yauna 'imiyami ta 'iesidasida, aga?”

⁹ Ta 'enega 'aidi sigwae, “Tauna tuga”, ta 'aidi sigwae, “Nigeya! Mali tai. Ta esi 'ana 'ita nadigega tuga.” Ta tai nina 'igwae, “'Abo'agu tuga.”

¹⁰ 'Enega sieonena, “Mwa'adega ga 'enega matayo 'i'esasedi?”

¹¹ Ga 'ieonedi, 'igwae, “'Ebweu tai 'ana esana Yesu, sepwala 'iguinuwena ga matagu 'i'e'abina, 'enega 'eguya 'igwae, “'Utatauya Sailoma bwasinna 'ena be 'u'esiwe.’ Ta yatauya ga ya'esiwe, ga matagu 'i'esasedi.”

* 9:5: Yo 8:23

12 'Enega taudi sienaidena, sigwae, “Mwa'lo tauna?” Ta tai nina 'igwae, “Nigeya yamwalamwalatoni.”

Palisiyao nuwanuwadi be yage nina gete sida mwalatoni

13-14 Yesu 'asiyata Sabate 'ena tai nina matana sepwalega 'igiebobo'anena, nate 'alena tai nina si'au'ewena Palisiyao 'ediya.

15 Ga 'enega Palisiyao nidi tomata kebokebo nina sienaida limena, “Mwa'adega ga matayo 'i'esasedi?” 'Enega 'ieonedi, 'igwae, “Yesu sepwala 'iguinuwena ga mataguya 'isa'udi ga ya'utuna, 'enega matagu 'i'esasedi.”

16* Ga 'aidi Palisiyao sigwae, “Tauna toguinuwa nina nigeya Yaubada 'enega, manuna Sabate 'ana lona nigeya 'ida muliyena.”

Ta 'aidi wate sigwae, “Mwa'adega be toto'umalina we'iwe'iyaya gete nadigega 'ida guinuwa'ese? Nai nigeya sawesawenaya, aga?” Gote 'ena weyala 'iapwesa be 'aidi 'idi ona dumadumadi be dumadumadi.

17 'Enega wate Palisiyao nidi tomata kebokebo sienaida limena, sigwae, “Ta 'oyo mwa'adega 'imu nuwanuwa tauna matayo 'igie'esasedi manuna?”

Ga 'igwae, “Tauna palopita 'ebweu.”

18 Ta me Yudia nidi nigeya siemiemisa 'aene tai nina mamata kebokebona 'itubuwa ta gete tugai 'i'esasedi. 'Enega tamana be sinana sibwauyed-ima,

* 9:16: Yo 3:2, 9:31-33

¹⁹ ga sienaidedi, sigwae, “'Aene gwama gete natumiya? Wada simana 'abo gwama gete mata kebokebona 'itubuwaya? Ta mwa'adega ga 'enega matana 'i'esasedi?”

²⁰ 'Enega tai nina tamana be sinana Palisiyao 'ediya sigwae, “'Amwalamwalatoni tauna natu-mai ta wate mamata kebokebona 'itubuwa,

²¹ ta esi nigeya 'amwalamwalatoni mwa'adega ga matana 'i'esasena, ta wate yaita 'igie'esasenaya nigeya 'amwalamwalatoni. Ta бага wada enaide be tauna manuna 'ida ona, manuna ni'atu 'isinabwa.”

²² *Tamana be sinana ona gete si'inanena manuna 'idi 'inapwanao 'ediya simatauta, manuna 'inapwanao nidi 'idi loina sisa'una be 'aene 'eguma yaita Yesu 'ida 'awa to'etoseyanei taudi anuwa tapwaloloega sida e'idi'idiyedi.

²³ Gete 'alena 'enega tai nina tamana be sinana sigwae, “Tauna wada enaide, manuna ni'atu 'isinabwa.”

²⁴ 'Enega wate tomata kebokebo nina sibwau limena ga sieonena, sigwae, “'Usimana palupalu 'emaya, manuna tai nina 'amwalamwalatoni 'aene tauna toto'umalina.”

²⁵ Ta 'igwae, “Nigeya yamwalamwalatoni nai tauna toto'umalina nai nigeya. Ta nate namo yamwalatonina, 'aene matagu 'ikebo ga ni'atu 'igie'esasedi.”

²⁶ 'Enega 'ena sigwae, “To'ase 'iguinuwena ga 'enega matayo 'i'esasedi?”

²⁷ Ga 'igwae, “Ni'atu yaeonemi, ta nigeya 'enagu wanoonodi. To'ase 'alena

* 9:22: Yo 7:13

be nuwanuwami wada nonolima? Nai nuwanuwami be 'aene 'omi 'ana tomuliyao, aga?"

²⁸ Gote 'ena sieliyena ga sigwae, "I'Oyo tuga 'ana tomuliyaya niyo, ta 'abo'ama Mosese 'ana tomuliyao,

²⁹ *manuna ni'atu 'amwalatonina 'aene Yaubada 'ina simana Mosese 'enaya, ta esi tai nina Yesu nigeaya 'amwalamwalatoni mane 'enega 'imai."

³⁰ 'Enega tai nina 'ediya 'igwae, "Gete yage kwanikwanina. Tai nina matagu 'igie'esasedi ta nigeaya wamwalamwalatoni 'aene mane 'enega 'imai.

³¹ *Ni'atu tamwalatonina 'aene Yaubada nigeaya toto'umalidi 'enadi 'ida muliyedi, ta esi 'eguma 'ebweu yaita Yaubada 'ida 'amayabe be 'ina nuwena 'ida guinuwei, Yaubada tai nina 'enana 'ida muliye.

³² Ni'atu tamwalamwalatoni 'aene lowaenei ga batuwa nigeaya 'ebweu yaita tanonono 'aene tomata kebokebo 'ida giebobob'enedi.

³³ *'Enega 'eguma tai gete nigeaya Yaubada 'enega, nai nigeaya sawesawenaya be we'iwe'iyaya gete nadigeaga 'ida guinuwa."

³⁴ 'Enega Palisiyao tai nina sieonena, sigwae, "I'Oyo tuga toto'umaliyo 'imu tuta gwamega ga batuwa, ta 'aene 'utoo be 'ue'itama, aga? Yaita sana 'oyo?" Ga gote 'enega sipa'ina ga anuwa tapwaloloega 'iapwesa.

* 9:29: Yo 8:14 * 9:31: Sam 34:15, 66:18 * 9:33: Yo 9:16

35 Ta Yesu tai nina alena 'inonona 'aene anuwa tapwalolo 'enega sipa'ina, 'enega 'i'ebesena ga tuta nina 'ilobena 'ieonena, 'igwae, “To'etoseyana* nina 'uemisena, aga?”

36 Ga tai nina 'igwae, “'Inapwana, yaita tauna be 'ena yada emisa?”

37 Ta Yesu 'ieonena, “Tai nina gete tuga 'u'ita'itai ma'iyayo waeonaona.”

38 'Enega tai nina 'igwae, “'Inapwana, ni'atu yaemisemu,” ta 'i'aetulasa ga 'ena 'ibwagobwago.

39 *Ta Yesu 'igwae, “'Abo'agu bale'uya ni'atu yamai be yada loinemi, 'enega taudi tomata kebokebo sida 'ita, ta taudi matadi 'esasena sida kebo.”

40 *'Enega Palisiyao nidi Yesu 'ina ona sinonona ga sigwae, “Mwa'adega 'aene 'abo'ama wate mata kebokeboma, aga?”

41 Ga Yesu 'ieonedi, 'igwae, “'Eguma 'omi matami kebokebodi geya'abo sa'i bubuna to'umalidi 'emiya 'imiyami, ta esi manuna wagwae, 'Abo'ama matama 'esasedi', 'enega 'imi bubuna to'umalina tuga 'imiyataya.”

10

Sipi 'adi 'ali 'ana ona semalimali

1 Ta Yesu wate 'ediya 'igwae, “Yaona 'ai'aila 'emiya, 'abo yaita sipi 'adi 'ali 'awanega nigeaya

* **9:35: To'etoseyana:** Tomota Natuna, nai Mesaiya Keliso, tai nina me Yudia siyamwena be 'ida 'etoseyedi. * **9:39:** Yo 8:15-16

* **9:40:** Md 15:14

'ilugulugu ta mali senega 'imwela taona, tauna tuga to'ipwala.

² Ta 'eguma yaita sipi 'idi 'awa 'enega 'ilulugu, tauna sipi 'adi to'ita'i'ita 'ai'aila,

³ manuna 'idi 'awa nina 'ana to'ita'i'ita 'awa 'igigegenena be to'ita'i'ita sipi nina 'ilulugu be 'ina sipiyao 'adi esanega 'ibwauyedi, ta 'enana sinono be 'enega simuliye ta siapwesa 'atamanaya.

⁴ *Ni'atu maibo'adi siapwesa, ta 'adi to'ita'i'ita 'inugana be simulimuliye, manuna 'enana simwalatonina ta ni'atu sipanaitena.

⁵ Ta sipi nidi geya'abo mali tomota simulimuliyedi, ta 'ediyega sida dena, manuna 'enadi nigeaya simwalamwalatonidi ta wate nigeaya sipanapanaitedi.”

⁶ Ona semalimali gete Yesu 'isimanena 'ediya, ta yage nina manuna 'ionaona nigeaya 'imaemaedana taudi 'ediya.

Yesu tauna to'ita'i'ita sipi

⁷ Ta Yesu 'ediya 'ionalimana, 'igwae, “Yaona 'ai'aila 'emiya, 'abo'agu sipi 'idi 'awa nina.

⁸ Ta lowa togimi 'ita'i'ita nidi, taudi to'ipwala, ga sipi nigeaya 'enadi sida nonona.”

⁹ *'Enega wate 'ediya 'igwae, “'Abo'agu tuga 'awa nina, be 'abo yaita tauna 'eguyega 'iluguma 'ida bobo'ana, manuna tuta yauna 'iluguluguma be 'iapweapwesa ta pwatula bobo'ana 'ilobaloba.

¹⁰ Ta to'ipwala taudi tuga 'idi guinuwa nate simamai be si'i'ipwala ta siloemwawasa ta wate sigieto'umali, ta 'abo'agu yamai be 'enega tomota

* **10:4:** Yo 10:27 * **10:9:** Yo 14:16

yawasidi bobo'ana ta maamaana 'eguyega sida loba.”

11 *Ta wate 'ediya 'igwae, “'Abo'agu sipi 'adi to'ita'i'ita bobo'ana, 'enega yawasigu yatagwalena be 'igu sipiyao manudi yamwamwawasa.

12 Ta 'abo yaita nigeiya tonisipi, ta maisa manuna 'ieto'ita'i'ita, be 'abo kedewa bosasa 'i'ita 'imeema, sipi nidi 'ipilisinedi ta 'idedena. Ta kedewa nina sipi 'aidi 'iloemwawasidi, be matautega sipi maibo'adi si'elelewana.

13 Tai nina 'ina dena 'alena tuga maisa manuna 'ipaipaisewa, ta sipi nidi mali tai 'ina sipiyao, 'enega nigeiya manudi 'inuwanuwa.

14 *'Enega wate 'ieonedi, “'Abo'agu sipi 'adi to'ita'i'ita bobo'ana, manuna 'igu sipiyao yamwalamwalatonidi ta taudi simwalamwalatonigu.

15 Nadigega tuga Tamagu 'imwalatonigu ta 'abo'agu wate yamwalatonina. Ta wate 'abo'agu yawasigu ni'atu yatagwalena be 'igu sipiyao manudi yamwamwawasa.

16 *'Aina wate 'igu sipiyao simiyami, nate taudi gete tuga nigeiya 'igu 'ali 'ena simiyami, taudi sipi nidi yatootoodi be 'eguya yame'edi be 'enega 'enagu sinono ta simama 'eguya, be magosediyao sida eboda 'ebweuna, ta 'adi to'ita'i'ita 'ebweuna tuga.

17 *“Tamagu 'ioboboma 'ai'ailigu manuna yawasigu yatagwalena be 'aene

* **10:11:** Sam 23:1; Yo 15:13 * **10:14:** Yo 10:27; 1 Yo 3:16

* **10:16:** Yo 11:52 * **10:17:** Pi 2:8-9

yamwamwawasa, 'enega ma'etamo yawasigu wate yada llobalimai.

18 *Nigeya 'ebweu yaita 'iloiloinegu be yamwamwawasa. Taugu tuga yatagwalegu be yamwamwawasa, ta sawesaweguya be yawasigu ya'ewa limai. Manuna gete nadigega Tamagu 'ina nuwena, ta wate 'ina lolina 'eguya.”

19 Ta Yesu 'ina ona gete manudi ga me Yudia nidi wate taudimo 'ediya siegewagewana sinabwana, 'enega weyala 'ediya 'iapwesa.

20 Ga tomota yau wawasae sigwae, “Tauna yaluyaluwa bi'i 'enaya, ga 'igiekabaleyena. Geya'abo 'ina ona wanoonodi.”

21 Ta 'aidi wate sigwae, “Gete nigeya nadigega yaluyaluwa bi'i 'ina ona, ta mwa'adega ga waona 'aene yaluyaluwa bi'i sawesawenaya be tomata kebokebo matana 'ida gie'esasadi? Nigeya sawesawenaya!”

Me Yudia Yesu siguitoyasena

22 Tuta nina gogai 'ana tutaya 'ebweu sagali siguinuwena, nate Anuwa Tabu 'ana gie'esasa manuna.

23 Tuta nina 'ena Yesu Anuwa Tabu solanaya 'ilopili dadana, 'ebweu pitaupa 'enaya, nate sieesena Kini Solomoni 'ina 'aliupa.

24 Ga gote 'ena me Yudia nidi Yesu siasakowasiyena ga sieonena, sigwae, “'Oyo tuta yauna 'ugiegie nuwanaluwema, ta to tuta 'ena be 'enega 'emaya 'uda simana 'ai'aila 'aene 'oyo To'etoseyana nina?”

* **10:18:** Yo 19:11

25 *Ga Yesu 'ediya 'igwae, “Ni'atu 'emiya yasi-mana ta esi nigeya waemiemisegu. Ta wate guin-uwa nidi Tamagu 'ana esanega yaguinuwediya 'ediyega ni'atu sie'itaegu,

26 ta tuwa tuga nigeya wada emisegu, manuna 'omi nigeya 'igu sipiyao.

27 *Ta 'abo'agu 'igu sipiyao 'enagu sinonona, ta taudi wate yamwalatonidi ga 'enega simulumuliyegu,

28 ta yawasidi ataya ya'ebwa'edi be 'enega geya'abo sito'uto'umali, ta wate geya'abo 'ebweu yaita nimaguyega 'i'oe'oaegu.

29 Taudi sipi nidi Tamagu 'i'ebwa'eguya 'enega geya'abo yaita sa'i Tamagu nimanega 'i'oe'oaena, manuna tauna yage yauyauna 'iloetana sinedi.

30 'Abo'agu be Tamagu 'ebweuna tuga.”

31 'Enega me Yudia nidi wate gulewa si'ewedi ga 'aene Yesu sida loemwawasi.

32 Ta Yesu 'i'itedi ga 'ediya 'igwae, “Guin-uwa yaudi ta bobo'adi Tamagu 'enega ni'atu yaguinuwedi 'emiya, ta to guinuwa sana manuna wanuwanuwa 'aene to'umalina, ga 'enega 'aene gulewega wada loemwawasigu?”

33 'Enega me Yudia nidi Yesu 'ina ona sie'isena, sigwae, “Nigeya 'aene 'imu guinuwa bobo'ana manudi 'aunuyo, ta esi 'imu ona oopa'ala manuna. Manuna 'oyo tai tuga ta 'uona 'aene 'oyo Yaubada.”

* 10:25: Yo 5:36, 10:38 * 10:27: Yo 10:3, 3:16, 6:39

34 *Ta Yesu wate 'ediya 'igwae, “Loina 'eto'etoladina 'imi Buki Tabu solanaya, 'igwae, 'Ni'atu yaona 'aene 'omi yaubada nimi.’

35 Ta tamwalatonina 'aene Buki Tabu 'ina simana maibo'ana nigeya kabo, ta Buki Tabu nadigega 'ina simana be 'aene taudi Yaubada 'ina ona 'i'ebwa'ediya 'ieesedi yaubadao.

36 *'Enega to'ase 'alena tuta nina yagwae, 'aene 'abo'agu Yaubada natuna, ga 'igu ona nina manuna wanuwena 'aene ona oopa'ala? Ta 'abo'agu 'iesinuwegu ta 'ietuneguma ga bale'uya yamai be 'ina guinuwa yada guinuwei.

37 “'Enega 'eguma wanuwena 'aene 'abo'agu Tamagu 'ina guinuwa nigeya yaguiguinuwei, geya'abo waemiemisegu.

38 *Ta esi 'eguma wanuwena 'aene guinuwa nidi yaguiguinuwedi, ta nigeya waemiemisegu, tuwa tuga guinuwa dimo wada emisedi, be gote 'enega sida giesana ilemi be wada mwalatoni 'aene 'abo'agu Tamagu 'eguya 'imiyami, ta 'abo'agu wate Tamagu 'ena yamiyami.”

39 Gote 'ena me Yudia nidi wate sitoona be 'aene sigiyai, ta esi 'ipili sinedi.

40 'Enega 'itauya ga Yolidani bwasi 'iabala limena, nate Yoni 'ina 'ebe giebapitaiso lowa senanaya, ga nada 'ilo'asa,

41 ga gote 'ena tomota yaudi 'enaya simai ga taudimo 'ediya sigwae, “Yoni nigeya 'ebweu guinuwa waiwaina 'iguiguinuwedi, ta esi Yoni 'ina simana tai gete manuna 'ai'ailina 'iapwesama.”

* 10:34: Sam 82:6 * 10:36: Yo 5:17-20 * 10:38: Yo 14:10-11

42 'Enega sena nina 'ena tomota yaudi Yesu siemisena.

11

Lasalo 'ina mwawasa

1 *'Ebweu tai le'oale'oasina 'ana esana Lasalo. Lasalo tauna Betani taina, ta wate nuunao 'eluwa, nate Meli be Malida ma'ena simiyami.

2 *Ta Meli nina tauna ma'etamo Yesu 'aena 'ida bunamidi be 'uya'uyanega 'ida lo'i'ili.

3 *Ta tuta nina nuudina Lasalo 'ile'oasa ga taudi nuunao nidi ale sietunena Yesu 'ena, sigwae, "I'napwana, gosiyamuna ni'atu 'ile'oasa."

4 *Ta Yesu ale nina 'inononaya ta tomota 'ediya 'igwae, "Le'oasa gete 'ana mwalatoi 'aene Lasalo geya'abo 'imwawamwawasa, ta esi le'oasa gete 'iapwesa be 'enega tomota yauyaudi Yaubada sida tupu, ta wate Natuna sida tupu."

5 Ta Yesu, Malida be tasina ta wate nuudiya Lasalo 'iobobomedi sinabwana.

6 'Enega tuta nina ale 'inononaya 'aene Lasalo 'ile'oasa, ga sena nina 'ena wate 'asiyata 'eluwa 'imiya ila.

7 'Enega ni'atu 'asiyata sigumwala, 'ina tononoyao 'ediya 'igwae, "Gete tuga taila Yudia 'ena."

8 *Ga 'ina tononoyao nidi Yesu sieonena, "I'napwana, geya'abo tatautauya sena nina 'ena, manuna me Yudia 'etamo tuga nuwanuwadi 'aene gulewega sida unuyo."

* 11:1: Lu 10:38-39 * 11:2: Yo 12:3 * 11:3: Yo 11:36 * 11:4: Yo 9:3 * 11:8: Yo 10:31

9 Ta Yesu 'ediya 'igwae, “'Asiyata 'ana maibo'ana 'ena nate gonegonega be 'ana laba 'asuinuwanuwa. 'Enega 'eguma yaita 'asiyataya 'itatauya geya'abo 'ieseesetupe, manuna ni'atu bale'u 'ana maedana 'imiyami,

10 ta esi 'eguma guguyoi 'ena 'itautauya ma'etamo 'iesetupei, manuna nigeya maedana 'ena 'imiyami.”

11 *'Enega ni'atu yage getedi 'i'inatedi ta wate 'ediya 'igwae, “Gosedai nina Lasalo ni'atu 'i'eno mwataya, 'enega yatatauya be yalowanowanoi.”

12 Ta tonono nidi siona, “'Inapwana, 'unuwena 'eguma 'i'eno mwataya nate 'iabe 'ibobo'ana.”

13 Ta Yesu 'ina ona 'ana mwalatoi 'aene Lasalo ni'atu 'imwawasa, ta esi tononoyao 'idi nuwanuwa 'aene tuga 'enomwataiya manuna 'ionaona.

14 'Enega Yesu 'ediya 'iona apwesa 'ai'aila, 'igwae, “Lasalo ni'atu 'imwawasa,

15 ta yagwawsowala manuna 'ina mwawasa nina nigeya 'ena yamiyami, be gote 'enega 'igu guinuwa wada 'ita be wada emisegu. Bobo'ana, ta tuwa tuga tatatauya be ta'ita.”

16 *Ta Tomasi tauna sieesena Didiluwaluwa, 'ilolagata ga gosenao 'ediya 'iona, “Tuwa, 'ida toe'ita ma'eda tatatauya, be 'enega 'eguma 'imwamwawasa, 'abo'ada wate tamwamwawasa.”

Yesu tauna toololimana 'alena

* 11:11: Md 9:24 * 11:16: Yo 20:25

17 Ta ni'atu Yesu 'imai Betani selabenaya ga ale 'inonona 'aene ni'atu 'asiyata ata 'igumwala 'ediya Lasalo sisa'u 'ali'aliyena.

18 Betani be Yelusalema nigeya 'edasola,

19 'enega me Yudia yaudi ma idi 'atenuwa'ole'ole simai be 'aene Malida be Meli nuwadi tupwana sida giebobob'anedi nuudina manuna.

20 Ta Malida ale 'inonona 'aene Yesu 'imeemai, 'enega taunamo 'iapwesa 'edaya be Yesu 'iaesote, ta tasina Meli anuwaya 'imiyami.

21 *Ga Malida nina Yesu 'ilobena ga 'ena 'igwae, "Inapwana, 'eguma 'oyo lowa bada 'umiyamiya, geya'abo sa'i nuugu 'imwawamwawasa.

22 Ta yamwalatonina 'aene tuta gete 'eguma to'ase manuna Yaubada 'ena 'usisida 'ida 'ebwa'eyo tuga."

23 'Enega Yesu Malida 'ena 'igwae, "Nuuyo mwawasega 'ida toololimana."

24 *Ga waine nina 'igwae, "O, yamwalamwalatoni 'aene ma'etamo tuta 'ana 'ebe losalowa 'enaya mwawasega 'ida toololimana."

25 Ga Yesu wate 'ena 'iona, "'Abo'agu toololimana 'aledi be wate yawasi 'ai'aila. 'Enega 'abo yaita tauna 'iemisegu ta tuta nina 'imwamwawasa, yawasina ataya 'iloba.

26 Ta 'eguma yaisigedi taudi mayawasidi siemisegu, geya'abo sa'i simwawamwawasa. Ta 'oyo mwa'adega? 'Igu ona gete manuna 'uemiseguya nai nigeya?"

* 11:21: Yo 11:32 * 11:24: Yo 6:40

27 *Ta Malida 'igwae, “'Inapwana, nadigega yaemisemu 'aene 'oyo To'etoseyana niyo, Yaubada natuna bale'uya 'umai.”

28 Ni'atu Malida 'ina ona mulinaya ga 'iila anuwaya ga nada tasina Meli 'ieona ma'ulena, 'igwae, “Toe'ita nina ni'atu 'imai ga 'ienaidemu.”

29 'Enega Meli 'inonona ga 'itoolo manini ta 'iapwesa sabi 'itana.

30 Ta Yesu ma'etamo nigeaya 'imeema 'asaya, ta esi tuga sena nina 'ena ni'a Malida 'ilobena.

31 Ta me Yudia nidi taudi Meli ma'ena anuwaya sidedoi, Meli 'ina tauya si'itena ga sinuwena 'aene 'itautauya 'ali'aliya sabi dedoi, 'enega mulinega sitauya.

32 Ta Meli sena nina 'ena 'iapwesa ga Yesu 'i'itena, 'enega matanaya 'ibwago sanamwa'uta ga 'ena 'igwae, “'Inapwana, 'eguma 'oyo bada lowa 'umiyamiya, geya'abo nuugu 'imwawamwawasa.”

33 Ga gote 'ena Yesu Meli 'ina dedoi 'i'itena, ta wate me Yudia nidi taudi ma'ena simai 'idi dedoi wate 'i'itena, ga 'atena 'iuya, 'enega nuwana 'imwau sinabwana.

34 Ga 'ediya 'ienaida, 'igwae, “Mane 'ena 'ana 'ali'ali?”

Ga sigwae, “'Inapwana, 'umai be 'ae'itayo.”

35 *Ga gote 'ena Yesu wate 'idedoi.

36 Ta me Yudia nidi Yesu 'ina dedoi si'itena, 'enega sigwae, “Ona'ai'aila, gosiyana 'iobobomena sinabwana.”

37 *Ta 'aidi 'ediyega sigwae, “Yesu nina ma ina waiwai, ga sawesawenaya tomata

* 11:27: Yo 6:68-69 * 11:35: Lu 19:41 * 11:37: Yo 9:6-7

kebokeboyao matadi 'igie'esasedi, aga? Ta mwa'adega ga 'enega nigeya 'imeemai lowa be gosiyana 'igiebobo'ane be 'ana le'oasega geya'abo 'imwawamwawasa?"

Yesu Lasalo mwawasega 'igietoolo limena

³⁸ Ta Yesu tuga ma ina nuwamwau ta 'ilaga 'ali'ali 'enaya, ta 'ali'ali nina tuga gaula, 'enega 'ana 'awa 'enaya gulewega si'aubodena.

³⁹ 'Enega Yesu boda 'ediya 'igwae, "Gulewa nina gote wa'ewa yaule."

Ta Malida, tauna tokwaiya nuuna, Yesu 'ieonena, 'igwae, "'Inapwana, ni'atu 'imwaulu, manuna 'asiyata ata ni'atu sigumwala 'ena sisa'una."

⁴⁰ *Ta Yesu Malida 'ieonena, "Ni'a yasimana 'emuya 'aene 'eguma 'uemisegu, ma'etamo Yaubada 'ina waiwai 'uda 'ita."

⁴¹ 'Enega gulewa nina si'ewa yaulena ga Yesu 'i'itatu'e ga 'igwae, "Tamagu, kagutoki sinabwana, manuna tuta gete 'enaya 'unonogu."

⁴² *Ni'atu yamwalatonimu 'aene tuta yauna 'igu sida 'unonodi, ta gete tugai yasidasidawa to-mota getedi manudi, 'enega 'imu waiwai sida 'ita be sida emisa 'ai'aila 'aene 'oyo 'uetuneguma."

⁴³ Ta 'ina sida mulinaya 'enana sinabwanega 'ibwau ga 'igwae, "Lasalo, 'uapwesama!"

⁴⁴ Ga tomwawasa nina ma 'ana nugwa 'iapwesama, nimana be 'aena ta wate maninina 'oamega sinugwena, 'enega Yesu boda 'ieonedi, 'igwae, "Wali'ami be 'oama nina we'ewa yaule ta wagsine be 'itatauya."

* 11:40: Yo 11:4 * 11:42: Yo 12:30

*Me Yudia nuwanuwadi be Yesu siloemwawasi
(Madiu 26:1-5; Maki 14:1-2; Luke 22:1-2)*

⁴⁵ *Gote 'ena me Yudia nidi, taudi Meli 'ana toayausao, Yesu 'ina guinuwa si'itena, ga yaudi siemisa 'ai'ailena,

⁴⁶ ta esi 'aidi nigeya siemisemise, ga siila limana Palisiyao 'ediya, ga sisimanena to'ase nadigega si'itena Yesu 'iguinuwena.

⁴⁷ 'Enega Palisiyao nidi be totaliyao 'idi 'inapwanao be wate toloinao maibo'adi siegogona, ga sigwae, “Tai nina to'ase 'ena tada guinuwe? Manuna guinuwa waiwaidi 'iguiguinuwedi.

⁴⁸ Ta 'eguma geya'abo tagiegie losa'uye, ma'etamo tomota maibo'adi 'ena sida emisa, be 'enega me Loma 'idi lolina 'iapwesa, be 'ida Anuwa Tabu be wate 'ida boda maibo'adi sida gieto'umaliyedi.”

⁴⁹ Ga 'ebweu 'ediyega 'ana esana Kaiyapa tauna yakwala gote 'ena totaliyao 'idi 'inapwana sinabwana, gosenao nidi 'ieonedi, 'igwae, “'Omi sana mwagemwagemi!

⁵⁰ 'Enega nigeya wanuwanuwa sabwalena 'aene yage bobo'ana 'edaya 'ida apwesa 'eguma 'ebweu tai ma'etamo 'imwamwawasa tomota maibo'ada manuda. Ta nigeya 'ana 'ita bobo'ana 'eguma 'abo'ada me Yudia 'ida boda sigiegie to'umaliye.”

⁵¹ Ta Kaiyapa nina ona getedi 'i'inatedi nigeya tauna 'ina nuwenuwega, ta esi yakwala nina 'ena tauna totaliyao 'idi 'inapwana, 'enega

* 11:45: Yo 4:48

'igimisimana 'aene Yesu 'iabe 'imwamwawasa me Yudia 'idi boda manudi,

52 *ta nigeya 'aene me Yudia dimo manudi, ta esi sena yauyaudi 'ediya Yaubada 'ina tomo-taiyao 'ida egogonedima be sieboda 'ebweu.

53 'Enega 'asiyata nina gote 'ena taudi toloinao nidi siloina leleleya be 'aene sida loemwawasi.

54 *Gote 'enega Yesu nigeya me Yudia matadiya 'ida lopilidadana, 'enega 'ipilisedi ga 'itauya mitawa tupitupinaya 'ebweu 'asa 'ana esana Epileimi 'enaya, ga nada ma ina tononoyao simiyami.

55 *Ta tuta nina 'ena me Yudia 'idi Ataona Sagalina 'ana tuta 'iloselabena, 'enega tomota yaudi 'idi 'asega situ'e Yelusalema 'ena sabi gie'esasadi be muliyega sagali nina sida guinuwe.

56 Gote 'ena Yesu si'ebesena, ta tuta nina Anuwa Tabu 'ena sitootoolo taudimo 'ediya sieonaona, sigwae, “Mwa'adega 'imi nuwanuwa? Ona'ai'aila, tai nina nigeya sawesawenaya be 'imama sagali gete 'ena, aga?”

57 Ona gete tomota 'awadiyega 'iapwesa, 'idi 'inapwanao 'idi lolina pa'alina manuna. Manuna taudi totaliyao 'idi 'inapwanao be wate Palisiyao tomota 'ediya siemataluwaya 'aene 'eguma to sena 'ena Yesu silobai sida simana manini 'inapwanao nidi 'ediya, be Yesu sigiyai.

12

Yesu 'ana eolowa
(Madiu 26:6-13; Maki 14:3-9)

* 11:52: Yo 10:16, 17:21; 1 Yo 2:2 * 11:54: Yo 7:1 * 11:55: Sia 12:14-20

¹ *'Asiyata sikisi simiyami be Ataona Sagalina sida guinuwe, ta Yesu 'itauya Betani, Lasalo 'ina 'asaya, tauna lowa mwawasega Yesu 'igietoolo limena.

² Ga nada masula siguinuwena Yesu manuna, ga Malida 'i'esikala, ga Lasalo be Yesu ma ina bodao ma'enaosimiya egogona ga sile'ai.

³ Ta Meli 'ebweu bunama 'ana esana nadi, ta 'ana maisa sinabwana, 'ilewena ga Yesu 'aena 'ibunamidi. 'Enega muliyega Meli nina 'ikopu ga 'uya'uyanega Yesu 'aena 'ilo'i'ilina. Ta gote 'ena bunama nina maina sinabwana ga anuwa 'iloemaena.

⁴ *Gete 'ena Yudasa Isikalikota, tauna 'ebweu Yesu 'ina tonono ta wate tauna tuga ma'etamo Yesu nina 'ida telesipupuye, 'ilomugi

⁵ ga 'igwae, "To'ase 'alena ga 'enega bunama gote nigeya 'iegimwaneye be 'ana maisa nadi-gega 'etoi analedi kina 'ida 'ewa be gomabeso 'ediya tada eguyaiye?"

⁶ Yudasa 'ina ona getedi nigeya ona 'ai'aila 'aene togomabeso manudi, ta esi tauna manuna, manuna tauna to'ipwala tuga, ta wate tauna Yesu ma ina tononoyao 'idi mani 'ana to'ita'i'ita, ta mani nidi 'ediyega 'i'ipwa'ipwala.

⁷ *'Enega Yesu 'ieonena, 'igwae, "Tuwa, geya'abo to'ase 'ena 'uonaonae. Manuna to'ase nadigega 'eguya 'iguinuwena 'agu sa'u 'ali'ali manuna.

⁸ Ta togomabeso nidi 'uoneonediya tuta yauyauna selabemiya simiyami, ta 'abo'agu esi nigeya tuta dudulana ma'emi tamiyami."

* **12:1:** Yo 11:1, 43 * **12:4:** Yo 18:2-3 * **12:7:** Yo 19:40

Lasalo 'ana loemwawasa manuna

⁹ *Tuta nina me Yudia yauyaudi Yesu alena sinononaya 'aene Betani 'ena 'imiyami, 'enega 'ena sitauya. 'Idi tauya 'alena manuna nuwanuwadi be Yesu sida 'ita, ta wate Lasalo sida 'ita, tauna mwawasega Yesu 'ina onega 'igietoolo limena.

¹⁰⁻¹¹ Ga gote 'ena Lasalo si'itena ga me Yudia yaudi 'idi toanuganao 'idi lolina siguitoyasena ta Yesu esi siemisena, 'enega totaliyao 'idi 'inapwanao siloina leleleya be 'aene Lasalo wate sida loemwawasi.

Yesu 'ina lugu Yelusalema 'ena

(Madiu 21:1-11; Maki 11:1-11; Luke 19:28-40)

¹² Ga mali 'asiyata tomota nidi yaudi ni'atu simai Ataona Sagalina 'enaya, Yesu alena sinonona 'aene ma'etamo 'imamai Yelusalema.

¹³ *'Enega tomota nidi magimagi yawadi si'ewedi ga siapwesa sabi aesotana ta sibwaubwau 'enadi sinabwana 'enega, sigwaegwae, “Kamatoki 'Inapwana, Yaubada 'ana esanega 'umai be 'uetoloina sinabwana me Isileli 'emaya.”

¹⁴ *Ta Yesu yobai ase 'i'ewena ga 'ena 'igelu ga 'itautauya, nadigega lowa Buki Tabu 'ena 'isimanena, 'igwae,

¹⁵ “Sayoni tomota nimi geya'abo wamata-matauta.

Gete tuga 'imi kini ni'atu 'iluguluguwa 'emiya, Tauna ase mwaneyauna 'ena 'igelu.”

* **12:9:** Yo 11:43-44 * **12:13:** Sam 118:25-26 * **12:14:** Sak 9:9

16 Tuta gote 'ena 'ina tononoyao nige ya ona nina sinuwawuwa sabwaleni, ta esi Yesu 'ina toololimana mulinaya sinuwa'i'isina ona nina Buki Tabu 'enega, tuga nadigega to'ase tomota siguinuwena Yesu 'ena.

17 'Enega boda nidi taudi lowa matadiyega Yesu Lasalo 'ali'aliyega 'ibwauyena ga mwawasega 'itoolo limana, ni'atu sitauya gosedyao 'ediya, ga ale nina sisimana dadanena.

18 Gote 'enega me Yudia yaudi Yesu 'ina paisewa waiwaina alena sinonona, 'enega simai sabi aesotana tuta nina 'ina lugu Yelusalema 'enaya.

19 Gote 'ena Palisiyao taudimo 'ediya sigwae, “Wada 'ita, 'ida waiwai ni'atu 'igumwala, manuna tomota maibo'adi Yesu 'ina boda 'ena sitautauya.”

'Aidi me Gilisi nuwanuwadi be Yesu sida 'ita

20 Tuta nina 'ena 'aidi me Gilisi gamwagamwanidiya simiyami, taudi tomota nidi situ'ema Yelusalema, Ataona Sagalina 'ena sabi lotapwalolo.

21 Taudi me Gilisi nidi ma idi enaida sitauya Pilipi 'ena. Ta Pilipi tauna Beteseida taina, nate Galili senanaya. 'Enega simai ga sieonena, sigwae, “'Inapwana, 'abo'ama nuwanuwama be Yesu 'ada 'ita.”

22 'Enega Pilipi 'itoolo ga 'itauya Anidulu 'ena ga 'ieonena, 'enega siteluwa nidi simai Yesu 'ena ga me Gilisi 'idi nuwanuwa sisimanena.

23 *'Enega Yesu me Gilisi 'idi ona 'ie'isena, ga 'igwae, "Abo'agu Tomota Natuna, ta ni'atu tuta 'imai saba be 'enega 'agu tupu yaloba."

24 Ta wate 'ediya 'igwae, "Yaona 'ai'aila 'emiya, 'abo ewana bwa'a 'ena tadauni, ma'etamo bwa'a solanaya 'idadaula, ta esi solanega 'itatabwa be uwana bobo'ana 'isusaila, manuna 'eguma geya'abo bwa'a solanaya tadaudauni, geya'abo sa'i 'itabwatabwa be uwana bobo'ana 'isusasusaila.

25 *Tuga wate nadigega 'abo yaita tauna yawasina 'iyale bale'u 'ana miya manuna, yawasina bobo'ana 'iloseye, ta 'abo yaita tauna bale'uya yawasina 'itagwale, tuta 'imeemai 'enaya yawasina ataya 'iloba.

26 *"'Enega 'abo yaita nuwanuwana be 'eguya 'ida etoguinuwa, nugana 'ida muliyegu, be 'enega to sena 'enaya yamiyami tauna ma'iyagu, ta wate 'abo yaita manugu 'ida etoguinuwa, Tamagu 'ida 'awa bobo'ane."

Yesu 'ina mwawasa manuna 'iona apwesa

27 *"'Tuta gete 'enaya nuwagu 'imwau sin-abwana, 'enega mwa'adega yasida'esa? Nai Tamagu 'ena yasisida, be tuta mwau gete 'ena 'i'etoseyegu? Nai geya'abo nadigega yasi-dasida'esa, manuna mwau nina tauna manuna yamai.

28 Ta esi yasisida be Tamagu 'ena yagwae, "Tamagu, 'amu esana 'ugitu'eye.' "

* 12:23: Yo 17:1 * 12:25: Lu 9:24 * 12:26: Md 28:20; Yo 14:3

* 12:27: Md 26:38

'Enega 'ebweu 'enana galewega sinonona, 'igwae, "Agu esana ni'atu yagitu'eyena ta wate ma'etamo yada gitu'e limai."

²⁹ Ta boda nina gote 'ena sitootoolo, 'enana nina sinonona ga sigwae, "Wepalala 'idududu", ta 'aidi sigwae, "Nigeya, anilose esi 'enaya 'ionaona."

³⁰ Ta muliyega Yesu 'ediya 'igwae, "Enana nina wanononaya nigeya 'abo'agu manugu ta esi 'omi manumi.

³¹ *Tuta gete ni'atu 'imai saba be toto'umalidi bale'uya simiyami Yaubada 'ida loinedi, ta wate bale'u gete 'ana toloina to'umalina 'ida ula apwese.

³² *Ta 'abo'agu 'abo bale'uyega sigitu'eyegu kaiwe 'enaya, tomota maibo'adi yalisidima be 'eguya simamai."

³³ Ta gete nadigega Yesu 'ie'itedi, mwa'adega ma'etamo 'imwawasa'esa.

³⁴ *Ta boda nidi 'ina ona sinonona ga sie'isena, sigwae, "Ima Buki Tabu 'isimana 'aene To'etoseyana nina miyamiya atayana, ta mwa'adega ga 'enega 'uona 'aene Tomota Natuna sida gitu'eye? Yaita sana gete Tomota Natuna?"

³⁵ *Enega Yesu 'ieonedi, "Tuta gidalinamo 'ena maedana 'emiya 'imiyami, 'enega gete tuga maedana nina 'ena watatauya, manuna 'abo guguyoi 'imamai geya'abo 'eda wa'ita'ita. Manuna 'abo yaita tauna guguyoi 'ena 'itautauya nigeya 'imwalamwalatoni mwa'o 'ena 'itautauya.

* **12:31:** Yo 16:11 * **12:32:** Yo 3:14-15 * **12:34:** Dan 7:13-14

* **12:35:** Yo 8:12

³⁶ *Ta 'abo maedana 'emiya 'imiyami, maedana nina 'ena wada emisa, be 'enega 'omi maedana natunao ga maemaedanimi.

Me Yudia nigeya siemiemisa

Yesu 'ina ona gete 'i'inatedi ga 'ipilisinedi ta 'ediyege 'ikwaiya.

³⁷ Ta Yesu ni'atu we'iwe'iyaya yaudi 'ie'ita 'ediya, ta tuwa tuga nigeya siemiemise.

³⁸ *'Enega to'ase nadigege palopita Aisea lowa Buki Tabu 'ena 'isimanena, ni'atu 'iapwesa, tuta nina 'igwae,

“'Inapwana, ale nina 'asimanena, yaita 'ida emisedi? Ta yaisigedi 'ediya 'inapwana 'ina waiwai 'ida e'itae?”

³⁹ Ta taudi nigeya siemiemisa 'alena gete manuna Aisea wate Buki Tabu 'ena 'isimana, 'igwae,

⁴⁰ *‘Yaubada ni'atu matadi 'igiekebodi, ta wate 'idi nuwanuwa 'igibodedi, be gote 'enega nigeya sawesawediya be matadiyega sida 'ita'ita, ta nigeya sawesawediya be 'idi nuwanuwa 'enega mwalatoi sida 'ewa'ewa, ta wate nigeya sawesawediya be sida sanailama be 'aene yada giebobob'enedi.”

⁴¹ *Aisea ona gete 'i'inatedi manuna Yesu 'ina esaesa 'igimi sinapuna, 'enega manuna 'igimi simanena.

⁴² *Ta tuwa tuga me Yudia nidi 'idi toanuganao tupwana yaudi wate Yesu siemisena, ta nigeya sisimasimana apwese, manuna Palisiyao 'ediya

* **12:36:** Ep 5:8 * **12:38:** Ais 53:1 * **12:40:** Ais 6:10; Gu 28:26-27 * **12:41:** Ais 6:1 * **12:42:** Yo 9:22

simatauta, 'abona nai anuwa tapwaloloega sida ula apwesedi.

43 *Taudi tomotai nidi nuwanuwadi 'adi 'awabobo'ana tomota 'ediyega, ta 'awabobo'ana Yaubada 'enega geya nuwadi.

Yesu 'ina ona 'enega lolina 'ida apwesa

44 Ta Yesu 'enana sinabwana 'enega 'ediya 'igwae, "Abo yaisigedi 'omi waemisegu, 'agu toetune wate waemisena.

45 *Ta wate yaisigedi 'omi wa'itegu, 'agu toetune nina ni'atu wa'itena.

46 *Ta 'abo'agu maedana nina gete yamai bale'uya be 'enega yaisigedi 'omi waemisegu geya'abo wate guguyoi 'ena wamiyami.

47 *Ta 'abo yaita tauna 'enagu 'inononaya ta nigeya 'iematamatedi, geya'abo 'ina to'umalina manuna yaetaetae. Manuna 'abo'agu yamai nigeya sabi etala, ta esi tomotai sabi 'etoseyedi.

48 *Manuna 'abo yaita nai 'oyo 'uguitoyasegu, ta wate 'igu ona 'uguitoyasedi, ma'etamo tuta 'ana 'ebe losalowa 'enaya lolina 'uloba, nigeya 'abo'agu 'eguyega, ta esi manuna 'igu ona nina 'uguitoyasena.

49 Manuna ona nidi nigeya 'igu nuwenuwega, ta esi 'agu toetune nina to'ase nadigega 'iemataluweguya yasimantedi 'emiya.

50 *Ta 'ina emataluwa yamwalatonina yawasi ataya 'ena 'imiyami. 'Enega to'ase nadigega

* 12:43: Yo 5:44 * 12:45: Yo 14:9 * 12:46: Yo 1:9, 8:12

* 12:47: Yo 3:17 * 12:48: Ib 4:12 * 12:50: Yo 8:28

Tamagu 'ina emataluwa 'eguya gete nadigega yasimasimamediwa.”

13

Yesu 'ina tononoyao 'aedi 'i'utudi

¹ *Ta ni'atu tuta gidalina be Ataona Sagalina 'ana 'asiyata sida guinuwe, ta Yesu 'imwalatonina 'aene ni'atu 'ina tuta 'iapwesama be bale'u gete 'ida pilisine be 'itatauya Tamana 'ena. Ta Yesu 'ina bodao 'iobobomedi sinabwana, 'enega tuta 'ana 'ebe e'ale 'enega ga 'ana laba 'ina 'ebe losalowa 'ena 'iobobomedi.

² *Ta Seitani ni'atu Yudasa 'ena 'ilugu ga 'ienuwa sa'uyena be 'aene Yesu 'ida sipupuye. Yudasa nina tauna Saimoni Isikaliota natuna. 'Enega tuta nina 'idi 'e'ai solanaya

³ Yesu ni'atu 'imwalatonina 'aene Yaubada yage maibo'adi 'i'ebwa'ena be tauna 'ida loina, ta wate 'imwalatonina 'aene tauna Yaubada 'enega 'imai, be wate Yaubada 'ena 'ida ila.

⁴ 'Enega 'idi 'ebe 'e'ai nina 'enega Yesu 'itoolo ga 'ana 'oama 'ialolona ta tawelo 'i'ewena ga 'ilogadiwanena.

⁵ Ta bwasi 'isiwena gaeba sinabwana 'enaya ga 'ie'ale be 'ana tomuliyao 'aedi 'i'utudi be muliyega tawelo nina 'ilogadiwanenaya 'enega 'aedi 'itala'i'ilidi.

⁶ Ta tuta nina Yesu 'imai Saimoni Pita 'enaya, Pita nina 'igwae, “'Inapwana, geya'abo 'aegu 'u'utu'utudi.”

⁷ 'Enega Yesu 'iona, “Nigeya 'umwalamwalatoni to'ase tuta gete

* 13:1: Yo 15:13 * 13:2: Yo 13:27, 16:28

yaguiguinuwa 'emuya ta esi ma'etamo be 'uda mwalatoni.”

⁸ Ta Pita Yesu 'ieonena, “Geya'abo wate 'ebweu tuta 'aegu 'u'utu'utudi.”

Ta Yesu Pita 'enana 'ie'isena, 'igwae, “'Eguma geya'abo 'aeyo ya'utu'utudi 'oyo nigeya gosiyagu.”

⁹ 'Enega Saimoni Pita 'itagwala, ga 'igwae, “'Inapwana, bobo'ana! Ta geya'abo 'aegumo, ta esi nimagu be debagu wate 'uda 'utudi.”

¹⁰ Ta Yesu 'igwae, “'Eguma yaisigedi 'omi ni'atu wa'esiweya, 'ilobwenemi be 'aemimo wada 'utudi be 'enega bwalami maibo'ana 'ida 'esasadi. Ta ni'atu 'omi wa'esasemi, ta nigeya 'aene maibo'ami.”

¹¹ Ta Yesu ni'atu 'igimi sinapuna yaita tauna ma'etamo 'ida sipupuye, nate 'enega 'igwae, “'Aimi nigeya 'esasemi.”

¹² Ta ni'atu 'aedi 'i'utudi, 'enega 'ana 'oama 'i'ote limena ga 'imiyatowa ta 'ediya 'iona, 'igwae, “Wamwalatonina to'ase yaguinuwena 'emiya, nai nigeya?

¹³ Ta 'omi ni'atu waeesege 'aene 'abo'agu Toe'ita, ta wate 'Inapwana, ga nate ona 'ai'aila.

¹⁴ *'Abo'agu 'imi 'Inapwana be wate 'imi toe'ita, ta ni'atu 'aemi ya'utudi, 'enega 'omi 'ilobwenemi be wate gosemiyao 'aedi wada 'utudi,

¹⁵ *tuga to'ase nadigega yaguinuwena 'emiya wada etotowanegu be wada guinuwa nadigega gosemiyao 'ediya.

* **13:14:** Lu 22:27 * **13:15:** Pi 2:5; 1 Pi 2:21

16 Ta yaona 'ai'aila 'emiya 'aene nigeya 'ebweu yaita toguinuwa 'ina 'inapwana 'ida loetana sinena, ta nigeya 'ebweu wate toepilialeale 'ana toetune 'ida loetana sinena.

17 *Ta ni'atu e'ita nidi getedi wamwalamwala-tonidi, ta 'abo waguinuwedi 'ebe gwausowala wada loba.

18 “Yage getedi nigeya 'aene maibo'ami manumi yaonaona, ta esi taudi yaesinuwediyā manudi yaonaona, ta Buki Tabu 'ina simana mali tai manuna 'igwae,

‘Tai nina tauna 'ana masula ya'ebwa'ena, 'isanaila ga 'ietalauwalegu.’

'Enega ona nina 'ana 'ai'aila 'iabe 'iapwesa.

19 *Ni'atu yage nidi gete 'emiya yasimānedi muliyega sida apwesa, be 'enega tuta nina siapwesa wada emisegu 'aene 'abo'agu tuga.

20 “Ona'ai'aila, ma'etamo yaetunemi tomota 'ediya be 'abo yaita 'itagwala 'emiya, nate tauna ni'atu 'itagwala 'eguya, ta wate 'itagwala 'agu toetune nina 'enaya.”

*Yesu 'ana telesipupu manuna 'igimi simanena
(Madiu 26:20-25; Maki 14:17-21; Luke 22:21-23)*

21 Ta ni'atu Yesu yage nidi getedi 'ionaedi ga nuwana 'imwau sinabwana, 'enega 'ina tononoyao 'ediya 'isimana apwesa ga 'igwae, “Yaona 'ai'aila 'emiya 'aene 'ebweu 'emiyega ma'etamo 'ida sipupuyegu.”

22 Ta tononoyao maibo'adi taudimo 'ediya siedunedune, ta nuwadi 'iowana sinabwana.

* 13:17: Ye 1:25 * 13:19: Yo 14:29

Manuna 'ina ona 'ana mwalatoi nigeya simwalamwalatoni.

²³ *Ta 'ebweu 'ina tonono, tauna Yesu gosiya 'ai'ailina, selabenaya 'i'eno ilaila,

²⁴ ta Saimoni Pita tupwana 'imiyaila, 'enega Pita nina nimanega 'ieonena, “'Uda enaide yaita tauna manuna 'ionaona?”

²⁵ 'Enega tai nina 'i'eno ilaila Yesu selabenaya ga tenanaya 'iona, 'igwae, “'Inapwana, yaita sana manuna 'uonaona?”

²⁶ Ta Yesu tai nina 'ieonena, 'igwae, “'Iabe beledi yagitomwa be yaepwasa be ya'ebwa'e, tauna nate tai nina.” 'Enega Yesu beledi nina gidalina 'i'ewena ga 'iepwasena ga Yudasa 'i'ebwa'ena, Yudasa tauna Saimoni Isikaliota natuna.

²⁷ Ga tuta nina Yudasa beledi 'i'ewena Seitani 'ena 'ilugu, ga Yesu Yudasa 'ieonena, “'Ulomanini be 'imu guinuwa nina 'uda guinuwe.”

²⁸ Ta taudi Yesu ma'enaosile'ai nigeya 'ebweu yaita 'ediyega 'imwalamwalatoni to'ase Yesu 'ina ona Yudasa 'enaya 'ana mwalatoi.

²⁹ *Tauna Yudasa 'idi mani 'ana to'ita'i'ita 'enega sinuwena 'aene Yesu 'ieonena be tauna Yudasa 'itatauya be 'idi sagali gwegwena 'ida gimwane, nai 'itatauya be 'aina mani gomabeso 'ida 'ebwa'edi.

³⁰ 'Enega Yudasa beledi nina 'i'enina, ga 'ilomanini ga 'iapwesa 'atamanaya, ta ni'atu 'iboi.

Loina auwauna Yesu 'enega

* **13:23:** Yo 21:7, 20 * **13:29:** Yo 12:6; Sam 41:9

31 Yudasa ni'atu 'ipilisinedi, ga Yesu 'ieonedi, 'igwae, “Ni'atu tuta 'imai saba be 'abo'agu Tomota Natuna 'igu esaesa 'ida apwesa, be 'abo'agu Yaubada 'ina esaesa wate yada gieapwese.

32 *Ona'ai'aila, Yaubada tauna 'enega 'igu esaesa 'ida gieapwese manini.

33 *Natugwao, tuta gidalina namo 'ena 'abo'agu ma'emi, ta ma'etamo wa'ebesegu, nadigega lowa me Yudia 'ediya yasimana'esa, yagwae, ‘Sena nina 'ena yatatauya 'omi nige ya sawesawemiya be 'ena wawawai.’

34 **“‘Enega 'omi wate gete tuga lina auwauna ya'ebwa'emi, be 'atemiyege wada eobooboboma 'ebweuna 'ebweuna 'enaya, nadigega 'abo'agu yaoboboma'esemi,*

35 **be 'imi eobooboboma 'enega tomota yaudi sida mwalatonimi 'aene 'omi 'agu tomuliyao.”*

Pita 'ina eyaseyase Yesu manuna Yesu 'isa' u apwesena

(Madiu 26:31-35; Maki 14:27-31; Luke 22:31-34)

36 'Enega Saimoni Pita Yesu 'ienaidena, 'igwae, “'Inapwana, mwa'o batu 'utatauya?”

Ta Yesu 'ieonena, “Nige ya sawesawemuya be tuta gete 'enaya 'umuliyegu, ta esi 'etamo be 'uda muliyegu sena nina 'ena.”

37 'Enega Pita Yesu 'ienaidena, 'igwae, “'Inapwana, to'ase manuna gete tuga geya'abo yamulimuliyeyo? Ni'atu yatagwalegu be manuyo tuga yada mwawasa.”

* 13:32: Yo 17:5 * 13:33: Yo 7:33-34 * 13:34: Yo 15:12; Ep 5:2

* 13:35: 1 Yo 3:14; Yo 17:23

38 Ta Yesu Pita 'ena 'igwae, “'Imu ona 'eguya nige yaemiemise, ta yasimana 'ai'aila 'emuya 'aene boiboi gete 'enaya 'uda eyaseyaseyegu ma-toi, be muliyega kakaleko 'igwagwane.”

14

Yesu tauna 'eda Tamada 'enaya

1 *'Enega Yesu wate 'ieonedi ga 'ediya 'igwae, “Geya'abo waenuenuwanaluwa, ta esi Yaubada wada emise, ta wate 'abo'agu wada emisegu.

2 Ta Tamagu 'ina senaya anuwa yaudi sitootoolo. 'Enega 'abo'agu sena nina 'ena yatatauya be 'imi sena yagibubu. 'Eguma ona gete nige ya ona'ai'aila, geya'abo sa'i gete nadige ya simasimana'esa 'emiya.

3 *Ta 'abo yatatauya sena nina 'ena be 'imi sena yagibubu, ma'etamo yada ilama be yada 'au'ewami be sena nina 'ena yamiyami 'omi wate 'ena wamiyami.

4 Ta 'eda nina 'ena yatatauya ni'atu wamwalamwalatoni.”

5 'Enega Tomasi Yesu 'ienaidena, 'igwae, “'Inapwana, to 'eda 'enega 'utautauya? Ta mwa'adega 'eda nina 'ada mwalatoi'ese?”

6 *Ta Yesu Tomasi 'ieonena, 'igwae, “'Abo'agu 'eda nina, ta wate ona 'ai'aila, be yawasimi 'aledi. 'Abo yaita nuwanuwana be 'itatauya Tamagu 'ena, nige ya 'ebweu wate 'eda 'imiyami, nate namo tuga 'abo'agu.”

* 14:1: Yo 14:27 * 14:3: Yo 17:24 * 14:6: Ep 2:18; Yo 11:25

7 'Enega Yesu wate 'ediya 'igwae, “'Abo'agu ni'atu wamwalatonigu, 'enega wate Tamagu wamwalatonina. Ona'ai'aila, Tamagu ni'atu wamwalatonina, ta wate wa'itena.”

8 Ta Pilipi Yesu 'ena 'iona, “'Inapwana, nate namo nuwanuwama be Tamamuna 'uda e'itama.”

9 *'Enega Yesu Pilipi 'ena 'igwae, “Ni'atu tuta dudulana 'abo'agu ma'emi tamiyami, ta tuga nigeya 'umwalamwalatonigu. Ta yaisigedi 'omi ni'atu wa'iteguya, 'omi wate Tamagu ni'atu wa'itena ga wamwalatonina. 'Enega to'ase manuna 'ugwae 'aene “Tamamuna 'uda e'itama”?

10 *Nai nigeya 'uemiemisegu 'aene 'abo'agu Tamagu 'ena yamiyami, ta wate Tamagu tauna 'eguya 'imiyami, aga?” Ta Yesu wate 'ediya 'igwae, “Ona nidi ni'atu yaonaedi 'emiya nigeya 'abo'agu 'igu ona ta Tamagu esi 'enega, manuna tauna 'eguya 'imiyami, ta wate 'eguyega 'ina guinuwa 'iguiguinuwedi.

11 *Gete tuga wada emisegu 'aene 'abo'agu Tamagu 'ena yamiyami, ta Tamagu wate tauna 'eguya 'imiyami. Ta 'abo 'igu ona nigeya waemiemisedi, 'igu guinuwa nidi waiwaidi wada nuwa'i'isidi, be wada emisegu.

12 Ta yaona 'ai'aila 'emiya, 'abo yaisigedi 'omi waemisegu, guinuwa nidi waiwaidi yaguiguinuwedi 'omi wate nadigege wada guinuwedi, ta wate ma'etamo 'imi guinuwa waiwai wawasaedi wada gieapwesedi, manuna 'abo'agu yatatauya Tamagu 'ena.

* 14:9: Kol 1:15 * 14:10: Yo 12:49 * 14:11: Yo 10:38

13 *Be to'ase nadigega nuwanuwami, be 'agu esanega wasisida, ya'ebwa'emi tuga, be gote 'enega Tamagu 'ana tupu 'ida loba 'igu guinuwa 'enega.

14 'Eguma to yage nai manuna 'agu esanega wasisida yada guinuwa tuga.”

Yesu 'ina onaupaupa Yaluyaluwa Tabuna manuna

15 *Ta Yesu wate 'ediya 'igwae, “'Abo waobobomegu, 'igu loinao waematamatedi,

16 *ta ma'etamo Tamagu 'ena yada sida be tauna wate 'ami tolema 'ebweu 'ida 'ebwa'emi. Tauna tolema nina Yaluyaluwa 'esasena ta palupaluna, be tauna 'emiya 'ida miyaataya.

17 *Ta me bale'u nigeya sawesawediya be Yaluyaluwa nina 'ena sitatagwala, manuna 'ana 'ita nigeya sida 'itena ta nigeya sida mwalatonina. Ta esi tolema nina wamwalatonina 'aene tuta yauyauna 'atemiya 'imiyami.

18 Ta 'abo yapilisinemi, geya'abo wanuwauwa 'aene sinasinagenimi, manuna ma'etamo yatatauya be muliyega wate yaila limanama.

19 “Ta tuta gidalina namo 'ena be yapilisinemi, be geya'abo me bale'u si'ita'itagu, ta 'omi ma'etamo wada 'itagu mayawasigu yamiyami, 'enega 'omi wate nadigega mayawasimi wamimi.

20 *Ta 'asiyata gote 'ena wada mwalatonigu 'aene 'abo'agu Tamagu 'ena yamiyami, ta 'omi 'eguya wamiyami ta 'abo'agu 'emiya yamiyami.

* 14:13: Md 7:7; Yo 16:23-24, 15:7 * 14:15: 1 Yo 5:3 * 14:16: Yo 14:26, 15:26 * 14:17: Yo 16:13 * 14:20: Yo 17:21

21 *¹Eguma yaita 'oyo 'igu lolina 'usinapudi be 'uematamatanedi, 'oyo ni'atu 'uobobomegu. 'Enega Tamagu wate 'ida obobomeyo, ta 'abo'agu wate yada obobomeyo, ta yada e'itaegu taugu 'emuya.”

22 ¹Enega mali Yudasa, (tauna nigeaya Isikaliota) Yesu 'ena 'igwae, “¹Inapwana, mwa'adega 'uda e'ita'eseyo 'emaya ta nigeaya me bale'u 'ediya?”

23 *¹Ta Yesu 'ena 'igwae, “¹Abo 'oyo yaita 'uobobomegu 'igu ona 'uda muliyedi, 'enega Tamagu 'ida obobomeyo, be 'enega Tamagu ma'iyagu 'awawai 'emuya, be 'oyo ma'ema tada miya leleleya.

24 Ta 'abo 'oyo yaita nigeaya 'uobobomegu, 'igu ona wate nigeaya 'uda ematamatanedi. Ta ona nidi nate wanoonodi nigeaya 'eguyega, ta esi tauna 'agu toetune Yaubada 'enega.

25 “Tuta gete 'enaya 'abo'agu ma'emi, 'enega 'igu ona gete ya'ebwa'ebwa'emi,

26 *¹be ma'etamo tolema nina, 'agu esanega Yaubada 'ida etunenama, nate Yaluyaluwa Tabuna, tauna yage yauyauna 'ida e'itami, ta wate ona nidi maibo'adi yaonaedi 'ida gienuwa'i'isimi.”

27 *¹“¹Abo'agu ni'atu be yapilisinemi, 'enega taugu tuga 'igu nuwasiwalowa 'enega yada 'ebwa'emi, ta nuwasiwalowa nina nigeaya nadi-gega me bale'u si'ebwa'ebwa'emi. 'Enega geya'abo waenuenuwanaluwa nai wa'ate'ate sa'ala.

* 14:21: Yo 15:10 * 14:23: Et 3:20 * 14:26: Yo 15:26, 16:7

* 14:27: Yo 16:33; Pi 4:7

28 *Ni'atu 'igu ona wanonona 'aene ma'etamo yatatauya be muliyega yada ilama 'emiya. Ta 'eguma 'omi waobobomegu, geya'abo wanuwanuwa mwau 'igu tauya Tamadai 'ena manuna, ta esi wada gwausowala, manuna Tamadai nina tauna 'iloetana sinegu.

29 Tuta gete 'enaya yage nidi yasimasimamedi 'emiya, ta 'abo tuta 'imeemai 'ediya yage nidi siapwesama, 'iabe 'igu ona nidi wa'awa 'ai'ailidi.

30 **“Nai geya'abo tuta dudulana yaonaona 'emiya, manuna ni'atu gabula 'ana 'inapwana to'umalina 'imeema, ta tauna nigeiya 'ebweu wate 'ina waiwai 'eguya,*

31 *ta 'agu emataluwa esi Tamagu 'enega tuta yauyauna yaguiguinuwedi, be gete 'enega me bale'u sida mwalatoni 'aene Tamagu yaobobomena.*

“Ni'atu! Watoolo, be tatatauya.”

15

Yesu tauna 'awe uwauwa 'ai'aila

1 Yesu wate 'ediya 'igwae, *“'Abo'agu 'awe uwauwa 'ai'aila, oine manuna, ta Tamagu tauna tobagula.*

2 Ta 'abo nalgwao nigeiya sida uwa, 'i'upwa'upwa yauledi, ta esi nalgwao nidi taudi uwadi 'isa'una, 'igie'esasedi be 'enega sida uwa sinabwana.

3 Ta 'omi nadigege ni'atu 'igu ona 'enega yagie'esasemi.

* 14:28: Lu 24:31-32 * 14:30: Yo 12:31

⁴ 'Enega 'omi 'eguya wada miyami, 'abo'agu wate 'emiya yada miyami. Manuna 'abo 'omi nigeya 'eguya wamiyami, geya'abo wauwauwa bobo'ana. Nadigega 'abo kaiwe nalina nigeya kaiwe 'ena 'imiyami, geya'abo 'iuwauwa.

⁵ *⁴“Ta 'abo'agu kaiwe nigu ta 'omi nalgwao, 'enega 'eguma yaita 'eguya 'imiyami be 'abo'agu 'ena yamiyami, 'ida uwa bobo'ana. Manuna 'eguma 'abo'agu nigeya, geya'abo to'ase 'ebweu bobo'ana waguiguinuwe.

⁶ Ta 'abo yaita tauna nigeya 'eguya 'imiyami, sida ula apwese be 'i'oapelu, nadigega naliyao 'upwa'upwa yauledi, siegogonedidi be kaiwe sabelulu 'ena sigabudi.

⁷ *Ta 'abo 'eguya wamiyami ta wate 'abo 'igu ona 'emiya 'imiyami, 'enega 'abo to'ase nuwanuwami wada sida manudi be walobadi.

⁸ *'Abo wamuliya 'ai'ailigu, uwami 'ida bobo'ana, be 'enega Tamagu 'ina waiwai tomota sida 'ita.

⁹ “Ta nadigega tuga Tamagu 'iobobomegu, 'abo'agu wate yaobobomemi, be 'igu oboboma nina 'ena wada miyami.

¹⁰ *'Eguma 'igu lolina wamuliya 'ai'ailidi, 'igu oboboma 'ena wamiyami. Nadigega 'abo'agu Tamagu 'ina lolina yamuliya 'ai'ailidi, 'enega 'abo'agu wate 'ina oboboma 'ena yamiyami.

¹¹ *Ni'atu tuga nadigega yaeonemi be gete 'enega 'igu gwausowalega wada gwausowala, be nuwami maibo'ana sida uyawana 'ai'aila.

* 15:5: Yo 15:16 * 15:7: Yo 14:13 * 15:8: Md 5:16 * 15:10:
1 Yo 2:5 * 15:11: Yo 17:13

12 **“Ta gete 'igu lolina 'emiya 'aene wada eo-boobobomemi nadigega 'abo'agu yaobobomemi.*

13 **Ta 'eguma yaita gosenao manudi 'ida mwawasa, nate oboboma sinabwa wawasae.*

14 *“Ta 'omi wate nadigega 'abo 'igu lolinao waematamatedi, 'omi gosegwao.*

15 *Lowa ya'awa toguinuwaemi, ta esi tuta gete 'enaya ya'awa'awa gosiyani, manuna toguinuwao nigeya wate 'ilobwelobwenedi be 'idi 'inapwana 'ina nuwanuwa sida mwalatoni. Ta esi yada 'awa gosiyani, manuna to'ase nadigega Tamagu 'enega yanononaya ni'atu yasimanedi 'emiya.*

16 **“Ta wada nuwa'i'isi 'aene 'omi nigeya waesiesinuwegu be yada e'inapwana 'emiya, ta esi 'abo'agu yaesinuwemi be yada etunemi be wada paisewa, ta 'imi paisewa nina 'enega uwami bobo'ana sida apwesa, ta uwami nidi sida miyaataya. Ta wate 'abo to'ase 'agu esanega wasidei, Tamagu 'ida 'ebwa'emi.*

17 *“Ni'atu 'igu lolina nina yasimanena 'emiya, 'aene wada eoboobobomemi.”*

Me bale'u Yesu 'ina bodao siguitoyasedi

18 **'Enega Yesu wate 'ediya 'iona, “'Abo me bale'u siguitoyasemiya, wanuwa'i'isi 'aene 'abo'agu wate lowa sigimi guitoyasegu.*

19 **Ta 'abo 'omi 'imi bubuna me bale'u nadigega, me bale'u sida obobomemi, manuna 'omi gosediya. Ta bale'u gete 'enega 'omi ni'atu ya'au'ewa apwesemi, 'enega nigeya wate me*

* 15:12: Yo 13:34 * 15:13: 1 Yo 3:16 * 15:16: Yo 15:5, 16:23

* 15:18: 1 Yo 3:13 * 15:19: Yo 17:14

bale'u 'idi boda 'ena wamiyami. Nate 'enega me bale'u siguitoyasemi.

20 *[“]Wanuwa'i'isi ona nina lowa ya'ebwa'emi 'aene nigeya 'ebweu toguinuwa 'ina 'inapwana 'ida loetana sinena. 'Abo'agu lowa sieta-lauwaleguya, 'enega 'omi wate nadigega sieta-lauwalemi. Ta 'eguma lowa 'igu ona siemata-matanediya 'omi wate 'imi ona sida emata-matenedi.

21 *Ta yage nidi to'umalidi gete sida guinuwedi 'emiya manuna 'omi 'igu bodao, ta wate manuna 'agu toetune nina nigeya simwalamwalatoni.

22 [“]'Abo lowa nigeya yameemai be 'ediya yasi-masimana, geya'abo 'idi loegesi 'imiyami. Ta esi ni'atu yamai ga 'ediya yaona saba, 'enega nigeya 'ebweu wate 'idi onalimana 'idi loegesi manuna.

23 *Ta 'abo yaita tauna 'iguitoyasegu, tauna wate Tamagu 'iguitoyasena.

24 Ta 'abo lowa nigeya guinuwa nidi waiwaidi matadiya yaguiguinuwedi, geya'abo 'idi loegesi 'imiyami. Ta sa'i ni'atu yaguinuwedi guinuwa nidi, nate nigeya 'ebweu yaita sawesawenaya be 'iguinuwedi, ga si'itedi, ta tuwa tuga Tamagu be 'abo'agu siguitoyasema.

25 *Ta 'idi guinuwa nidi ni'atu 'iapwesa 'ai'aila manuna Buki Tabu 'ena 'ionaupaupa saba 'igwae,

'Idi guitoyasa manugu nigeya 'alename.'

26 *[“]Ta esi ma'etamo 'ami tolema nina Tamagu 'enega yada etunenama, tauna Yaluyaluwa

* 15:20: Yo 13:16 * 15:21: Yo 16:2-3 * 15:23: Lu 10:16

* 15:25: Sam 69:4 * 15:26: Yo 14:26

'esasena ta palupaluna Tamagu 'enega, be tauna 'ida etosimana manugu,

²⁷ *ta 'omi wate wada etosimana manugu, manuna 'igu paisewa 'ana 'ebe e'ale'unu 'enega ga batuwa 'omi ma'egwao.”

16

¹ Ga Yesu wate tonono nidi 'ediya 'iona, “Ni'atu yage nidi getedi yasimani 'emiya be 'enega geya'abo 'eguyega wabe'ube'u.

² *Manuna ma'etamo anuwa tapwaloloega sipa'imi, ta wate ma'etamo tuta 'imeemai be 'abo yaita 'ida loemwawasimi, tauna 'inuwanuwa 'aene gete Yaubada 'ina 'ebe gwausowala.

³ *'Idi guinuwa getedi to'umalidi 'emiya sida guinuwedi manuna nigeya Tamagu be 'abo'agu simwalamwalatonima.

⁴ Yage nidi getedi ni'atu yasimani 'emiya, be 'enega tuta nina 'abo siapwesa 'emiya wada nuwa'j'isidi.”

Yaluyaluwa Tabuna 'ina paisewa

Ta wate 'ediya 'igwae, “Yage nidi getedi nigeya lowa yagimigimi simani 'emiya, manuna tuta yauyauna 'abo'agu ma'emi.

⁵ Ta esi ni'atu be yatatauya tauna 'ietuneguma 'enaya, 'enega yage nidi gete tuga yagieapwesedi 'emiya. Ta ni'atu gete be yapilisinemi, ta nigeya 'ebweu 'emiyega yaita 'ienaenaidegu be nai 'ida gwae, ‘Mwa'o 'utautauya?’

* 15:27: Gu 5:30-32 * 16:2: Md 24:9; Lu 6:22 * 16:3: Yo 15:21

⁶ Ta 'enega 'igu ona manudi nuwami simwau sinabwana.

⁷ *Ta esi yaona 'ai'aila 'emiya 'aene bobo'ana 'abo yapilisinemi, manuna 'abo nigeya yapilipili sinemi tolema nina geya'abo 'imeema. Ta 'abo yapilisinemi be yatatauya, ma'etamo tolema nina yada etunenama 'emiya.

⁸ Ga tuta nina 'abo 'imamai, 'omi me bale'u yage 'etoi 'ida e'itami be wada mwalatonidi. Yage nidi nate guinuwa to'umalina be guinuwa bobo'ana be wate bwa'omatana.

⁹ 'Enega 'ida e'itami 'aene 'abo nigeya waemiemisegu, 'omi nate guinuwa to'umalina 'ana toguinuwao.

¹⁰ Ta tauna wate bubuna palupaluna 'ida e'itami, manuna 'abo'agu ni'atu be yatatauya Tamagu 'enaya be geya'abo wate wa'ita'itagu.

¹¹ *Ta wate tauna bwa'omatana 'ida e'itami 'aene ni'atu bwa'omatana 'imai saba bale'uya, manuna bale'u 'ana toloina nina 'ina guinuwa to'umalina 'enega 'ana bwa'omatana 'ilobena.

¹² “Ta e'ita yau wawasae simiyami, ta esi geya'abo maibo'ana tuta gete yasimasimantedi 'emiya, manuna nigeya sawesawemiya be wamwalatonidi.

¹³ *Ta ma'etamo Yaluyaluwa 'esa'esasena 'imamai, tauna 'ida anuganemi yage palupaludi maibo'adi 'ediya. Ta tauna geya'abo 'ina nuwenuwega 'ionaona, ta esi to'ase nadigega 'inonodi 'ida onaedi, ta wate 'ida eonami yage matamiya manudi.

* **16:7:** Yo 14:16 * **16:11:** Yo 12:31 * **16:13:** Yo 14:26; 1 Yo 2:27

14 Ta 'igu sinasinapuyega 'emiya 'ida e'ita be 'enega 'agu esana wada gitu'eye.

15 Ta wate to'ase nadigega Tamagu 'ina yage, maibo'ana 'abo'agu tuga 'igu yage. Nate 'enega yagwae, 'Igu sinasinapuyega 'emiya 'ida e'ita.' ”

Nuwamwau 'ida gibuni gwausowala 'ena

16 'Enega Yesu wate 'ediya 'iona, 'igwae, “Ni'atu tuta gidalina 'ena be geya'abo wate wa'ita'itagu, ta 'enega tuta gidalina ma'etamo 'ena wada 'italimagu.”

17 Ta 'aidi 'ina tononoyao gosediyao 'ediya sigwae, “To'ase 'ina ona gete 'ana mwalatoi? Manuna 'edaya 'iona, “Tuta gidalina 'ena be geya'abo wate wa'ita'itagu, ta tuta gidalina ma'etamo 'ena wada 'italimagu', ta wate 'edaya 'iona, 'Manuna yatatauya Tamagu 'ena'.

18 To'ase getedi “Tuta gidalina' 'ana mwala-toi?” 'Enega sigwae, “'Iyaugwa! Nigeya tamwalamwalatoni to'ase manuna 'ionaona.”

19 Ta Yesu 'ina tononoyao 'idi nuwanuwa 'imwalatonidi be 'aene nuwanuwadi 'enaya sida enaida, 'enega 'ediya 'igwae, “To'ase manuna taumimo waenaenaidemi? 'Aene manuna yagwae, 'Tuta gidalina 'ena be geya'abo wate wa'ita'itagu, ta tuta gidalina ma'etamo 'ena wada 'italimagu', aga?

20 Yaona 'ai'aila 'emiya 'aene ma'etamo ma imi nuwamwau wadedoi, ta esi me bale'u maibo'adi sigwausowala. Ta 'omi ma'etamo wanuwamwau ta 'imi nuwamwau nina 'ida gibuni be wagwau-sowala.

21 “Nadigega tuga 'abo waine 'ina tuta enatuna 'enaya 'elouya 'ilobaloba, ta 'abo 'ina enatuna mulinaya 'elouya maibo'ana 'inuwapupuledi, manuna gwama ni'atu 'itubuwa ga ma ina gwau-sowala.

22 *Ta 'omi nadigega tuga, manuna mwau 'emiya tuta gete, ta ma'etamo yailama be wada 'itagu, 'enega manugu wada gwausowala 'ai'aila. Ta gwausowala nina tauna geya'abo yaita wate 'emiyega 'i'ewa'ewa yaule.

23 *Ta 'abo tuta nina 'imamai, 'omi geya'abo to'ase manuna waenaenaida 'eguya. Ta yaona 'ai'aila 'emiya, 'eguma 'agu esanega Tamagu 'ena to'ase manuna wasisida, 'ida 'ebwa'emi tuga.

24 *Ta lowaenei ga batuwa nigegeya wate 'ebweu to'ase manuna 'agu esanega wasidasida. 'Enega gete tuga wasisida be 'ida 'ebwa'emi, 'enega wada gwausowala 'ai'aila.”

Yesu loina bale'ru 'iewaiwai sinena

25 Ta Yesu wate 'ediya 'igwae, “Ni'atu ona semalimaliyega yage getedi yasimanedi 'emiya. Ta ma'etamo tuta 'ida mai be geya'abo wate ona semalimaliyega yaeonami, ta esi Tamagu manuna yada onaapwesa 'ai'aila 'emiya.

26 Ta tuta ma'etamo 'enaya 'omi 'agu esanega wasisida Yaubada 'enaya, ta geya'abo 'abo'agu manumi yasidasida,

27 *manuna Tamagu tauna ni'atu 'iobobomemi. Ta 'ina oboboma nina 'alena manuna 'omi

* 16:22: Yo 20:20 * 16:23: Yo 15:7; Md 7:7 * 16:24: Yo 15:11

* 16:27: Yo 14:21, 23

waobobomegu, ta wate waemisegu 'aene Yaubada 'enega yamai.

28 'Abo'agu Tamagu 'enega yamai ga bale'uya yamiyami, 'enega gete tuga bale'u yapilipilisine ta yailaila Tamagu 'ena.”

29 'Enega 'ina tononoyao sinonona ga sieonena, sigwae, “'Inapwana, gete tuga ni'atu 'uona apwesa 'ai'aila 'emaya, ta nigeya ona semalimaliyega.

30 Gete 'enega ni'atu 'amwalatoi 'ai'ailimu 'aene 'oyo yage yaulyaudi 'umwalamwalatonidi. 'Enega geya'abo wate 'aenaenaideyo, manuna ni'atu 'ima nuwanuwa maibo'adi 'umwalamwalatonidi. 'Enega tuga 'aemiseyo 'aene 'oyo Yaubada 'enega 'umai.”

31 Ta Yesu 'ieonedi ga 'igwae, “Ni'atu waemisegu, aga?

32 *Ta ma'etamo tuta 'ida apwesama, nai tada gwae, 'Ni'atu tuta 'imai saba', be maibo'ami wada 'elelewana 'imi 'asao 'ediya, be 'abo'agu tebweugu yada miyami. Ta nigeya 'aene tebweugumo ta esi Tamagu ma'iyagu.

33 *Ona gete yasimanena 'emiya be 'enega ma imi gwausowala wada miyami, manuna 'abo'agu ma'emi. Ta ma'etamo bale'uya wamiyamwau, ta tuwa tuga wada 'atepatu, manuna 'abo'agu lolina bale'u yaewaiwai sinena.”

17

Yesu 'ina tononoyao manudi 'isidasida

* 16:32: Md 26:31, 56; Yo 8:29 * 16:33: Yo 14:27; 1 Yo 5:4

¹ Ta ni'atu yage getedi Yesu 'i'inatedi ta galewa 'ena 'i'itatu'e, ga 'isidasida, 'igwae, “Tamagu, 'igu tuta ni'atu 'imai. 'Enega 'abo'agu natuyo 'agu esana 'uda gitu'eye, be 'enega 'abo'agu wate 'amu esana yada gitu'eye.

² *Manuna 'oyo lolina 'u'ebwa'egu tomota maibo'adi manudi, be 'enega 'abo'agu yawasi ataya yada 'ebwaya taudi maibo'adi 'u'ebwa'eguya 'ediya.

³ *Ta yawasi ataya gete 'abo tomota simwala-toniyo 'aene 'oyo tuga tebweuyo Yaubada 'ai'aila, be wate 'abo To'etoseyana nigu simwalatonigu 'aene 'oyo 'uetuneguma.

⁴ *“Bale'u gete 'ena 'amu esana ni'atu yagitu'eyena, manuna 'igu guinuwa nidi 'u'ebwa'eguya ni'atu yalosalonidi.

⁵ *Tamagu ye, gete tuga matamuya 'agu esana 'uda gitu'eye, nadigega tuga lowa 'oyo be 'abo'agu 'ida esaesa nina 'ena tamiyami, ga muliyega bale'u tamweluluina.

⁶ “Ta 'imu bubuna maibo'ana ni'atu yae'itaena taudi me bale'u 'u'ebwa'eguya 'ediya, manuna 'oyo 'imu tomotaiyao ta 'u'ebwa'egu, ga 'imu ona maibo'ana simuliyena,

⁷ ta wate yage nidi yauyauna 'u'ebwa'eguya simwalamwalatonidi 'aene 'oyo 'emuyega.

⁸ *Manuna ona nina 'u'ebwa'eguya ni'atu yae'itedi ta 'atediya sisa'una, 'enega simwalatoi 'ai'ailiguya 'aene 'oyo 'emuyega yamai, ta wate siemiseguya 'aene 'oyo 'uetuneguma.

* 17:2: Yo 6:39-40 * 17:3: 1 Yo 5:20 * 17:4: Yo 4:34 * 17:5: Yo 17:24 * 17:8: Yo 16:30

9 *¹“Enega gete tuga manudi yasidasidawa 'emuya. Nigeya 'aene me bale'u manudi, ta esi tomota nidi 'u'ebwa'eguya manudi, manuna taudi 'imu tomotaiyao.

10 Ta to'ase nadigega 'eguya simiyami 'oyo 'imu 'ebeloina, ta to'ase nadigega 'emuya simiyami 'abo'agu 'igu 'ebeloina, be tomota getedi manudi 'agu esana ni'atu 'isinabwa.

11 *Ta 'abo'agu ni'atu gete be 'emuya yawawa, ta geya'abo wate bale'uya yamiyami, ta esi taudi gete bada bale'uya simiyami. Tamagu ye, 'oyo to'esasa 'ai'aila. Yasida 'emuya be 'aene 'imu waiwaiyega 'uda 'ita'l'isidi taudi tomotai nidi 'u'ebwa'egu, be 'enega sida eboda 'ebweuna, nadigega tuga 'oyo be 'abo'agu 'ebweuna tuga.

12 *Ta tuta nina 'abo'agu ma'edi 'imu waiwai nina 'u'ebwa'eguya 'enega ya'ita'l'isidi, ta nigeya 'ebweu wate yaita 'ediyega yaloseloseye, nate namo tai nina lowa Buki Tabu 'ena tauna manuna 'ieonena be 'aene 'iesilae.

13 *²“Ta 'abo'agu ni'atu gete be yawawa 'emuya, ta 'igu ona getedi bale'uya 'igu tomotaiyao yaonaonaedi be 'enega 'igu gwausowala 'enega sida gwausowala sinabwana.

14 *Ta tomota nidi 'imu ona ni'atu ya'ebwa'edi, ta esi me bale'u sietalauwaledi, manuna taudi nigeya me bale'u 'idi boda 'ena simiyami, tuga nadigega 'abo'agu wate nigeya 'idi boda 'ena yamiyami.

15 *Ta nigeya yasidasida manudi be 'aene

* 17:9: Yo 6:37 * 17:11: Yo 17:21 * 17:12: Gu 1:18 * 17:13: Yo 15:11 * 17:14: Yo 15:19 * 17:15: 2 Te 3:3

bale'uyega 'uda 'ewa apwesedi, ta esi yasidasida manudi be 'aene geya'abo toto'umalina nina 'igitogitoodi.

¹⁶ Manuna gete tuga taudi nigeya me bale'u 'idi boda 'ena simiyami, ta taudi esi nadigega 'abo'agu.

¹⁷ Ta yasida 'emuya be 'imu ona 'ai'ailega 'uda giebobob'enedi be 'imu bodao 'esasedi.

¹⁸ *¹⁸“Nadigega tuga 'oyo 'uetuneguma me bale'u 'ediya 'abo'agu wate nadigega yaetunedi me bale'u 'ediya.

¹⁹ 'Igu tomotai nidi manudi yatagwalegu 'emuya be 'enega tuta 'imeema 'enaya taudi wate sida tagwala 'ai'ailedi 'emuya.

²⁰ “Tamagu ye, nigeya 'aene taudimo manudi yasidasidawa, ta esi taudi wate ma'etamo 'idi onega sida emisegu manudi.

²¹ *²¹Yasida 'emuya be 'aene maibo'adi sida e'ebweu 'edaya, nadigega 'oyo be 'abo'agu 'ebweuna tuga, be 'enega me bale'u sida emisegu 'aene 'oyo 'uetuneguma.

²² *²²“Lowa 'imu esaesa maemaedanina 'u'ebwa'eguya ni'atu tomotai nidi ya'ebwa'edi, be 'enega sida e'ebweu, nadigega tuga 'abo'ada tae'ebweuna.

²³ Ta 'abo'agu 'ediya yamiyami. 'Oyo wate 'eguya 'umiyami, be gete 'enega sida e'ebweu 'ai'aila. Be wate gete 'enega me bale'u sida mwalatonigu 'aene 'oyo 'uetuneguma, be wate sida mwalatoniyo 'aene 'oyo 'uobobomedi taudi, tuga nadigega 'abo'agu 'uobobomegu.

* **17:18:** Yo 20:21 * **17:21:** Ga 3:28 * **17:22:** Gu 4:32

24 **“Tamagu ye, taudi ni'atu 'u'ebwayaedi 'eguya nuwanuwagu be ma'egwao 'ada miyami. Ta gote 'ena 'igu esaesa nina 'u'ebwa'eguya sida 'ita, manuna muliyega be bale'u 'ana mweluluwa ta 'oyo 'ugimi obobomegu.*

25 *“Tamagu ye, 'oyo palupaluyo, me bale'u nigeya simwalamwalatoniyo, ta esi 'abo'agu yamwalatonimu. Ta wate tomotai nidi getedi ni'atu simwalatonimu 'aene 'oyo 'uetuneguma.*

26 **‘Enega ni'atu 'imu bubuna yae'itaena 'ediya, ta ma'etamo wate yada e'ita limadi be sida mwalatoi 'ai'ailiyo, 'enega 'imu oboboma nina 'ateguya 'imiyami, taudi wate 'atediya 'ida miyami, ta 'abo'agu wate 'ediya yada miyami.”*

18

Yesu 'ana giyaina

(Madiu 26:47-56; Maki 14:43-50; Luke 22:47-53)

1 **Ta ni'atu 'ina sidasida 'ilosalonina ta ma ina tononoyao sitauya, ga 'ebweu sa'ala 'ana esana Kidiloni siabalena, ga Olibe bagulinaya silugu.*

2 *Ta Yudasa tauna totelesipupu nina sena nina 'imwalamwalatoni, manuna tuta yauna Yesu ma ina tononoyao sena nina 'ena sitautauya.*

3 *‘Enega Yudasa tolosaiyao ma'enaosimai sena nina 'enaya, ma idi wenukwa be mayale be wate ma idi gwegwe saiyo. Ta tolosaiyao nidi taudi totaliyao be Palisiyao sietunedima Yudasa ma'ediya.*

4 *Ta Yesu yage nidi 'iabe be 'ena 'iapwesa ni'atu 'igimi sinapudi, 'enega 'inao tolosaiyao*

* 17:24: Yo 14:3 * 17:26: Yo 17:6 * 18:1: Md 26:36

nidi 'ediya ga 'ienaidedi, 'igwae, “Yaita wa'ebe'ebese?”

⁵ Ga taudi sigwae, “'Ebweu goma Nasaleta 'ana esana Yesu.”

'Enega Yesu 'ieonedi, “'Abo'agu gete.” Ta totelesipupu nina Yudasa tolosaiyao nidi ma'ediya sitootoolo.

⁶ Ta tuta nina Yesu 'igwae, “'Abo'agu gete”, gote 'ena tolosaiyao nidi tupwana siaila ga sibe'u bale'uya.

⁷ Ta tolosaiyao nidi bale'uyega sitoolo limana ga Yesu wate 'ienaida limedi 'igwae, “Yaita sana wa'ebe'ebese?”

Ta taudi wate sigwae, “'Ebweu goma Nasaleta 'ana esana Yesu.”

⁸ 'Enega wate 'ediya 'igwae, “Ta! Ni'atu sa'i yaeonemi 'aene 'abo'agu gete. Ta 'eguma 'abo'agu wa'ebe'ebesegu, 'agu tomuliyao getedi wada tagwaledi be sitatauya 'idi 'asaya.”

⁹ *Yesu ona nina gete nadigega 'i'inanena be 'enega 'ina sida nina ni'a Tamana 'enaya 'ida apwesa 'ai'aila, tuta nina 'igwae, “Tamagu, tomotai nidi 'u'ebwa'eguya nigeaya 'ebweu wate yaita 'ediyega yaloseloseye.”

¹⁰ Ta Saimoni Pita selabenaya 'itootoolo, ga 'ina sisisiya 'ilisololona ga totaliya sinabwana 'ebweu 'ina toguinuwa tena'ataina 'i'upwayaulena. Toguinuwa nina 'ana esana Maliko.

¹¹ *'Enega Yesu 'iona Pita 'enaya, 'igwae, “'Imu sisisiya 'usa'ulima, geya'abo 'igu 'elouya

* 18:9: Yo 17:12 * 18:11: Md 26:39

keigana 'u'eto'etobode, manuna keiga nina Tam-
agu 'i'ebwa'egu be yada numa.”

Yesu sietoolona Anasa matanaya

(Madiu 26:69-70; Maki 14:66-68; Luke 22:55-57)

¹² 'Enega tolosaiyao nidi ma idi toanuganao be wate me Yudia 'idi 'ali'eiyao Yesu sigiyaina ga nimana siyonina.

¹³ Ga nugana si'au'ewena ga sitauyena Anasa 'ina anuwaya. Tauna Anasa nina 'inapwana 'ebweu, nate Kaiyapa bwasiyana. Ta yakwala gote 'ena Kaiyapa nina totaliyao 'idi 'inapwana sinabwana.

¹⁴ *Ta wate tauna Kaiyapa nina lowa me Yudia 'ieonedi 'aene 'ilobwenena be tai 'ebweuna 'ida mwawasa tomota yauyaudi manudi.

¹⁵ 'Enega Yesu si'au'ewena ga 'ina tononoyao 'eluwa boda nidi simuliyedi. Taudi tonono nidi Saimoni Pita be wate 'ebweu mali tonono, tauna totaliya sinabwana gosiyana. 'Enega boda ma'ena silugu totaliya sinabwana 'ina anuwaya.

¹⁶ Pita nigeya 'ilugulugu ta 'awa selabenaya 'itootoolo, 'enega tomuliya nina tauna totaliya sinabwana gosiyana 'iapwesa ga 'awa 'ana to'ita'i'ita 'ebweu waine 'ieoneña be 'aene Pita wate 'ida lugu. 'Enega waine nina 'itagwala ga Pita 'ilugu.

¹⁷ *Ta waine nina Pita 'ienaidena, 'igwae, “'Oyo nai 'ebweu Yesu 'ana tomuliya, aga?”

Ta Pita 'ieyaseyase, 'igwae, “Yaa! 'Abo'agu nigeya.”

* **18:14:** Yo 11:49-51 * **18:17:** Yo 13:38

18 Ta tuta nina 'ena, tuta gogai, 'enega toguin-uwao be tolosaiyao kaiwe simu'ena ga sisiyasiyata, ta Pita wate 'ilugu 'ediya ga ma'ediya sisiyasiyata.

*Totaliya sinabwana Yesu 'ienaidena
(Madiu 26:59-66; Maki 14:55-64; Luke 22:66-71)*

19 Ta totaliya sinabwana Yesu 'ienaidena 'aene yaisigedi 'ana tomuliyao be wate to'ase 'ina e'ita 'ediya.

20 *¹Enega Yesu 'ieonena, ga 'igwae, “'Abo'agu 'igu e'ita apwesaya tomota 'ediya anuwa tapwalolo soladiya ta wate Anuwa Tabu solanaya, 'enega me Yudia maibo'adi tuta nina 'ena silugulugu ga ni'atu 'igu e'itao sinonodi, manuna nigeya 'ediyega yada e'ita kwaiya.

21 Ta to'ase 'alena ga 'enega 'eguya waenaenaida, ta esi taudi 'igu ona sinonona 'ediya wada enaida. Manuna to'ase 'igu ona 'ediya ni'atu simwalamwalatoni.”

22 Tuta nina Yesu 'ina e'isao 'isimantediya gete nadigega, 'enega 'ebweu tolosaiya selabenaya 'itootoolo nimanega Yesu 'i'au'ase'asena, ga 'ena 'igwae, “Yaita sana 'oyo 'uonaona oopa'ala totaliya sinabwana 'enaya?”

23 Ta Yesu tai nina 'ina ona 'ie'isena ga 'igwae, “'Abo 'unuwena 'igu ona nigeya palupaluna 'uda simana apwesa to'ase 'igu onagesi. Ta 'abo 'igu ona palupaluna, to'ase 'alena ga 'enega 'usapigu?”

* **18:20:** Md 26:55; Yo 7:26

24 'Enega Anasa Yesu 'ietunena, ga ma 'ana yona tolosaiyao sitauyena totaliya sinabwana Kaiyapa 'enaya.

Pita 'ieyaseyase limana

(Madiu 26:71-75; Maki 14:69-72; Luke 22:58-62)

25 Ta Pita tuga 'etamo ma'ediya sisiyasiyata, 'enega sienaidena, sigwae, "'Oyo gete tai nina 'ana tomuliya 'ebweu, aga?"

Ta Pita wate 'ieyaseyase ga 'igwae, "Yaa! 'Abo'agu nigeya."

26 *'Enega 'ebweu totaliya sinabwana 'ina togu-inuwa, tai nina tenana lowa Pita 'i'upwayaulena 'ina susuyega, Pita 'ieonena, 'igwae, "'Oyo nai wate Yesu ma'iyayao bagulaya ya'itemi, aga?"

27 *Ta Pita wate 'ieyaseyase limana, ga gete 'ena kakaleko 'igwane.

Yesu 'ana etala Pailato matanaya

(Madiu 27:1-2, 11-14; Maki 15:1-5; Luke 23:1-5)

28 'Enega Yesu Kaiyapa 'ina anuwega si'au'ewena ga sitauyena toloina sinabwana Pailato 'ina anuwaya. Ta ni'atu tomwa 'iulisina, 'enega nigeya sawesawediya be me Yudia nidi silulugu Pailato 'ina anuwaya, manuna to tuta 'ena Ataona masulina sida 'ani geya'abo me Loma 'idi anuwa 'ediya silugulugu. Nate 'idi tabu sinabwana.

29 Nate 'alena ga 'enega Pailato 'iapwesa 'ediya ta 'ienaidedi, 'igwae, "To'ase 'imi e'ewa tai gete manuna? Wada eonagu."

* 18:26: Yo 18:1, 10 * 18:27: Yo 13:38

30 'Enega me Yudia nidi sigwae, “'Eguma tai gete nigeya toto'umalina geya'abo la'au'ewenama 'emuya.”

31 *Ta Pailato wate 'ediya 'iona, “Bobo'ana 'eguma watauye be 'omi taumi 'imi loinega wae-talae.”

Ta me Yudia nidi sigwae, “'Abo'ama nigeya 'ama tagwala be tai 'ina mwawasa manuna 'ada loina.”

32 *Ta ona getedi 'ina mwawasa manuna ni'atu Yesu lowa 'igimi simanedi, be 'enega tuta gete 'ida apwesa.

33 'Enega Pailato 'ilugu limana 'ina anuwaya ga Yesu 'ibwauyena ta tauna wate 'ilugu 'enaya; 'enega 'ienaidena, 'igwae, “'Oyo me Yudia 'idi kini?”

34 Ta Yesu wate 'iona, “Gete 'oyo 'imu nuwenuwega 'uenaidegu? Nai tomota 'awadiyega 'unonona 'aene 'abo'agu me Yudia 'idi kini?”

35 'Enega Pailato 'igwae, “'Abo'agu nigeya goma Yudiagu! Ta 'oyo tauyo 'imu tomotaiyao ta wate totaliyao si'au'ewemuma 'eguya. To'ase sana 'imu to'umalina?”

36 Ta Yesu 'iona, “'Igu 'ebeloina nigeya gete bale'uya. 'Eguma nadigega, 'igu 'ali'eiyao sida losaiya manugu be geya'abo me Yudia sigiyagiyaigu. Ona'ai'aila, 'abo'agu nigeya 'igu 'ebeloina bada.”

37 *'Enega Pailato 'ienaidena, 'igwae, “'Aene 'oyo 'ebweu kini, aga?”

* 18:31: Yo 19:6-7 * 18:32: Yo 12:32-33 * 18:37: 1 Ti 6:13

Ta Yesu 'igwae, “'Oyo 'uona 'aene 'abo'agu 'ebweu kini, aga? Ta 'abo'agu tuga yatubuwa ga yamai bale'uya be 'aene yada etosimana ona palupaluna manuna, ta 'abo yaisigedi taudi ona palupaluna 'ina sena 'ena simiyami, taudi nate 'enagu 'ana tononoyao.”

³⁸ Ta Pailato wate 'ienaida, “Ona palupaluna to'ase?”

*Pailato 'iloina Yesu 'ina mwawasa manuna
(Madiu 27:15-31; Maki 15:6-20; Luke 23:13-25)*

'Enega Pailato 'iapwesa limana ga me Yudia nidi 'ediya 'igwae, “Nigeya 'ebweu 'ina loegesi yalobaloba.

³⁹ Ta 'omi tuta yauna 'imi bubuna be 'aene Ataona Sagalina 'ana tuta 'ediya 'ebweu tomota yoniyonina ya'etoli'ami manumi. Mwa'adega nuwanuwami be me Yudia 'imi kini yada 'etoli'ami manumi?”

⁴⁰ Ta maibo'adi silolagata ga 'enadi sinabwana 'enega sie'isena, sigwae, “Nigeya! Geya'abo tauna! Ta esi nuwanuwama Balaba 'uda 'etoli'ami.”

Balaba tauna to'oe sinabwana.

19

¹ 'Enega Pailato Yesu 'i'au'ewena ga 'ina tolosaiyao 'i'ebwa'edi, ga balae metametana si'ewena ga 'enega Yesu sisapina sinabwana.

² Ta wate tolosaiyao nidi kwakwakwala si'ewena ga 'ana peyaula siyonina, 'enega debanaya sisa'una. Ta wate 'oama esaesa si'ewena ga 'enega sie'oamena,

³ ga muliyega simai selabenaya ga 'ena sigwae, “Kamatoki, 'oyo me Yudia 'idi kini, aga?” Ta wate nimadiyega sisapina.

⁴ Ta Pailato 'iapwesa limanama ga boda 'ediya 'igwae, “Wa'ita tai nina gete ya'au'ewa apwese-nama 'emiya, be wada mwalatoni 'aene nigeya 'ebweu 'ina loegesi yalobaloba.”

⁵ 'Enega Yesu ma 'ana peyaula ta wate ma 'ana 'oama esaesa 'iapwesama. Ta wate Pailato boda 'ediya 'iona, 'igwae, “Tai nina gete wa'ita.”

⁶ Ta totaliyao 'idi 'inapwanao, ta wate 'idi togu-inuwao, tuta nina Yesu si'itena, sibwau, sigwae, “Watutu epa'iyee kelose 'enaya!”

Ga Pailato 'ediya 'iona, “Taumi wada tauye be wada tutu epa'iyee, manuna 'abo'agu nigeya 'ebweu 'ina loegesi yalobaloba.”

⁷ *Ta me Yudia nidi siona limana, sigwae, “'Ima lolina nadigega be 'ida mwawasa, manuna 'ikabo 'aene tauna Yaubada natuna.”

⁸ Ta ona gete Pailato 'inonona ga 'imatata sinabwana.

⁹ *'Enega Yesu 'i'au'ewa limena 'ina anuwaya ga 'ienaidena, 'igwae, “'Oyo mane 'enega 'umai?” Ta Yesu nigeya 'ie'ie'isa.

¹⁰ 'Enega Pailato wate 'ena 'iona, “Nigeya 'igu enaida 'ue'isai, aga? Ta 'uda mwalatonigu 'aene 'abo'agu ma igu lolina be sida 'etoli'amiyo nai sida loemwawasiyo?”

¹¹ *Ta Yesu 'igwae, “Nigeya 'ebweu wate 'imu lolina 'eguya 'imiyami 'abo nigeya Yaubada

* **19:7:** 1 Loi 24:16; Yo 5:18 * **19:9:** Md 27:12; Lu 23:9 * **19:11:** Yo 10:18; Gu 2:23; Lo 13:1

'emuya 'itagwatagwala. Ta 'uda mwalatoni 'aene tai nina 'itagwalegu 'imu lolina 'enaya, tauna 'ina to'umalina sinabwa wawasae, ta 'oyo tupwana.”

¹² *Ta Pailato ona nina 'inonona ga nuwanuwana sinabwana be Yesu 'ida li'ami, ta me Yudia nidi geya nuwadi, 'enega sibwau toitoila, sigwae, “'Eguma tai nina 'uli'ami, 'oyo nigeya Sisa 'ana tolema, manuna tai nina 'iona 'aene tauna kini, 'enega tamwalatonina 'aene tauna Sisa 'ana talauwala.”

¹³ Ta Pailato ni'atu 'idi ona 'inonodi, 'enega Yesu 'i'au'ewa apwesena ga Pailato nina 'imiyatowa 'ebeloina da'wa 'enaya. Sena nina me Yudia 'enadiyega sieesena Gabada.

¹⁴ Ta ni'atu 'asuoleole, be muliyega mali 'asiyataya Ataona masulina si'a'ani.

'Enega Pailato me Yudia 'ieonedi, 'igwae, “Wa'ita 'imi kini gete.”

¹⁵ Ta taudi sibwau, “Watauye be watutu epa'iyee kelose 'ena.”

'Enega Pailato wate 'ediya 'ienaida, “Mwa'adega 'imi kini tauna, ta 'aene 'ada loemwawasi?” Ta totaliya sinabwadi 'ina ona sie'isena, sigwae, “'Ima kini tuga Sisa namo.

¹⁶ 'Enega Pailato 'ediya 'itagwala be 'aene Yesu sida tutu epa'iyee kelose 'enaya.

Yesu situtu epa'iyena kelose 'enaya

(Madiu 27:32-44; Maki 15:21-32; Luke 23:26-43)

¹⁷ 'Enega tolosaiyao nidi Yesu sigiyaina ga sitauyena. Yesu tauna 'ana kelose 'i'aalina ga

* **19:12:** Lu 23:2; Gu 17:7

ma'enaŋo sitauya 'ebweu sena 'ena, 'ana esana 'Bulubulu', 'ena Yudia nate Goligota.

¹⁸ Ga gote 'ena situtu epa'iyena 'ana kelose 'ena. Ta tai 'eluwa wate situtu epa'iyedi ga sietoolodi, 'ebweu 'atainega ta 'ebweu gegeu-minega, ta Yesu gamwagamwanidiya.

¹⁹ Pailato 'ebweu pwepwai ni'atu 'i'etoladina ga kelose debanaya sigiepa'iyena, 'ana 'etoladi nadigega 'igwae, “Me Yudia 'idi kini gete, tauna Yesu goma Nasaleta.”

²⁰ Ta sena nina 'ena Yesu sigiekelosenaya nigeya 'edasola Yelusalema 'enega, 'enega me Yudia yaudi 'etoladi nina sisawena, manuna 'enana 'etoi 'ediyega si'etoladina, 'ena Yudia be 'ena Loma, ta wate 'ena Gilisi.

²¹ 'Enega totaliyao 'idi 'inapwanaŋo simai ga Pailato 'enaya sigwae, “'Inapwana, to'ase manuna 'u'etoladina 'aene me Yudia 'idi kini? Ta esi 'u'etoladi be 'uda gwae, ‘Tai gete 'iona 'aene tauna me Yudia 'idi kini.’ ”

²² Ga Pailato 'ediya 'iona, 'igwae, “Geya'abo yasa'usa'u gelase. Tuwa tuga nadigega 'imiyami.”

²³⁻²⁴ *'Enega tolosaiyao nidi site ata taudi Yesu sigiekelosenaya, ga 'ana 'oamaŋo si'ewedi ga sieguyaiyedi taudimo 'ediya. Ta 'ana tala'apwala si'ewena ta taudimo 'ediya sigwae, “Geya'abo tasabusabui, manuna 'oama sinabwana ta bababana, ta nigeya 'ebweu wate 'ana tubwemo. 'Enega nai 'ebweu esaesasala 'enega tada ulaesinuwa, be 'abo yaita 'inunugana tauna tala'apwala nina 'ida 'ewa.”

* **19:23-24:** Sam 22:18

Gete 'enega be Buki Tabu 'ina simana 'ida apwesa 'ai'aila, manuna 'igwae,

“'Agu 'oamao sieguyaiyedi, ta 'agu tala'apwala manuna siulaesinuwa.”

'Enega tolosaiyao nidi nadigega siguinuwena.

²⁵ Ta Yesu 'ana kelose selabenaya iine site ata sitootoolo, nate taudi Yesu sinana matasina ta wate mali Meli tauna Kilopa mwanena, ta wate Meli Magidala.

²⁶ Gote 'ena Yesu 'isanamwa'uta ga sinana be iine nidi ma'ena 'i'itedi, ta wate 'ina tonono nina gosiya 'ai'ailina 'i'itena. 'Enega sinana 'ena 'igwae, “Sinagu, tai nate natuyo.”

²⁷ Ta wate tai nina 'ena 'igwae, “Gosiyagu, nate sinayo.” Gote 'ena Yesu 'ina mwawasa mulinaya tai nina Yesu sinana 'i'au'ewena 'ina 'asaya ga 'i'ita'i'isina.

Yesu 'ina mwawasa

(Madiu 27:45-56; Maki 15:33-41; Luke 23:44-49)

²⁸ *Gete 'ena Yesu 'imwalatonina 'aene yage yauyaudi ni'atu 'ilosalonidi, 'enega 'igwae, “Tona'agu 'iyapasa”. Be ona gete 'enega Buki Tabu 'ina simana 'ida apwesa 'ai'aila.

²⁹ *Sena nina 'ena oine mayumayuyuna makeigana sisa'una, 'enega balou si'ewena ga bwasi nina 'ena siepwasena, ga 'ebweu kaiwe 'ana esana isopa matanaya sibadiyena, ga sie'etotu'eyena Yesu 'awanaya, ta 'enega 'isokuku.

³⁰ *Ta muliyega Yesu 'igwae, “Ni'atu.” 'Enega 'otona 'i'eno'una, ga yawasina 'igumwala.

* 19:28: Sam 22:15 * 19:29: Sam 69:21 * 19:30: Yo 4:34

Yesu lesulesuna sibatina

31 *¹Enega me Yudia 'adi toanuganao nidi sitauya Pailato 'ena, ga sisida 'abo sawesawenaya 'ida tagwaledi be tomotai nidi kelose 'ediya situtu epa'iyediya 'aedi sida lasadi be sida mwawasa manini, be 'enega 'adi keloseyega sida 'aala mwa'utedi, manuna ni'atu simwalatonina 'aene 'idi 'asiyata sinabwana selabenaya be 'ena siapwesa, 'enega geya nuwadi be tomotai nidi sida miyami kelose 'ediya 'idi Sabate nina 'ena.

32 'Enega Pailato 'itagwala, ga 'aidi tolosaiyao 'ietunedi kelose nidi 'ediya, ga tai 'ebweuna 'aena sigimi lasena ga 'imwawasa, 'enega wate mali tai 'aena silasena ga 'imwawasa.

33 Ta wate simai Yesu 'ena ga si'itena tauna ni'atu 'imwawasa, 'enega nigeaya 'aena silasalasadi.

34 Ta tolosaiya 'ebweu gita 'igilagasina ga Yesu lesulesunaya 'ibatina, ga lala be bwasi sidau.

35 *¹Abo'agu 'ana tomuliya 'ebweu ga mataguyega ya'itena, 'enega gete manuna yaonaona 'emiya, be ona 'ai'aila nidi getedi wada mwalatonidi be 'enega wada emisa.

36 *¹Yage nidi gete ni'atu siapwesa be 'enega Buki Tabu 'ina simana 'ida apwesa, tuta nina 'igwae,

“Geya'abo sa'i lulunao silasalasadi.”

37 *¹Ta wate Buki Tabu nina 'ebweu 'ina simana 'igwae,

“Tai nina sibatina ma'etamo siduneye.”

* **19:31:** 2 Loi 21:22-23 * **19:35:** Yo 21:24 * **19:36:** Sia 12:46

* **19:37:** Et 1:7

Yesu 'ana sa'u'ali'ali
(Madiu 27:57-61; Maki 15:42-47; Luke 23:50-56)

³⁸ *Ga yage getedi sigumwala, ga tai 'ebweu 'imai, ga Yesu kokowana Pailato 'ena 'isidena. Tai nina goma Alimatia 'ana esana Yosepa, ta wate tauna 'ebweu Yesu 'ana tomuliya kwaikwaiyina, manuna me Yudia 'idi toanuganao 'imatautedi.

'Enega Pailato 'itagwala, ga Yosepa 'imai ga Yesu kokowana 'igita'ina, ga 'isa'u mwa'utena ga 'i'ewena.

³⁹ *Ta Nikodimo wate 'imai ga Yosepa 'ilemena. Tauna Nikodimo nina lowa Yesu 'ena 'िताууа боі-боіуа га сі'ауагуае. Nikodimo bunama sinabwana ta mwauna 'ime'ena, 'ana mwau nadigega tai 'ana mwau, ta bunama nina solanaya mulo ta aloe si'einisina.

⁴⁰ 'Enega tomotai nidi 'eluwa Yesu kokowana si'ewena ga bunama nina 'enega sibunamina, ta kaleko wakewakekena ta dudulana si'ewena ga bunama nina 'ana tupwa Yesu kokowana ma'iyana sinugwena, nadigega tuga me Yudia 'idi sa'u'ali'ali be 'idi gibubuna kokowa manudi.

⁴¹ Ta Yesu 'ina 'ebe mwawasa nina selabenaya 'ebweu 'o'ai, ta 'o'ai nina 'enaya 'ebweu 'ali'ali auwauna 'imiyami, ta 'enaya nigeяa 'ebweu kokowa sida sa'una.

⁴² 'Enega 'ali'ali nina 'enaya Yesu kokowana sisa'una, manuna selabenaya, ta wate me Yudia 'idi Sabate 'iloselabena.

20

* 19:38: Yo 7:13 * 19:39: Yo 3:1-2

*Yesu 'ina tooo limana
(Madiu 28:1-8; Maki 16:1-8; Luke 24:1-12)*

¹ Ta ni'atu wiki 'ana gimi'asiyata 'imai ga gonamapumapuya Meli Magidala 'imai 'ali'aliya ga 'ana 'auboda gulewa 'i'itena 'ali'ali 'awanega ni'atu sipuli ilena.

² *'Enega 'ipili ga Yesu 'ina tononoyao 'ediya 'iona, 'igwae, “Ni'atu 'Inapwana si'ewa apwesena 'ali'aliyega, ta mwa'o nai sisa'una.” Tonono nidi Saimoni Pita be Yesu gosiya 'ai'ailina.

³ 'Enega siteluwa nidi sitoolo ga sitauya 'ali'aliya,

⁴ ta 'idi tauya 'enaya sipilipili, ga Yesu gosiya 'ai'ailina 'ipili waiwai ga 'inugana 'ali'aliya,

⁵ ga 'ali'ali 'ena 'ikopu sanalugu ga kaleko daisidimo 'i'itedi simiyami, ta nigeaya 'ilugulugu 'ali'ali solanaya.

⁶ 'Enega Saimoni Pita wate mulinega 'ipilima ga palupaluna 'ilugu 'ali'ali solanaya, ga tauna wate kaleko nidi 'eluwa 'i'itedi,

⁷ 'ebweu debana 'ana wadu ta wate oona maibo'ana 'ana wadu, ta debana 'ana wadu nina tuwa tuga 'etamo paipaimina 'i'itena, tupwana 'imiya dumaduma oona 'ana wadu 'enega.

⁸ Ta muliyega tai nina tauna 'ali'aliya 'igimiapwesa 'ilugu Pita 'ena, ga tauna wate kaleko nidi 'i'itedi ga 'i'awa 'ai'aila.

⁹ *Ta esi nigeaya sinuwanuwa sabwaleni Buki Tabu 'ina simana nina 'igwae, 'To'etoseyana nina mwawasega 'ida tooo limana.'

¹⁰ Gote 'enega tonono nidi siila 'idi anuwaya.

* **20:2:** Yo 13:32 * **20:9:** Gu 2:24-32

*Yesu 'ina apwesa Meli Magidala 'ena
(Madiu 28:9-10; Maki 16:9-11)*

11 Ta Meli nina taunamo 'ali'ali selabenaya 'itootoolo ta 'idedo, 'enega tuwa tuga ma ina dedoi 'ali'ali nina 'ena 'ikopu sanalugu,

12 ga aniloseyao 'eluwa 'i'itedi, 'adi 'oamao wakewakekedi Yesu 'ina 'ebe'eno 'ena simiya-towa, 'ebweu debanega ta 'ebweu 'aenega.

13 'Enega siteluwa nidi Meli sieonena, sigwae, “To'ase manuna 'udedoi?”

Ga 'ieonedi, “Igu 'Inapwana 'ali'aliyega si'ewa apwesena ga nigeya yamwalamwalatoni mane 'ena sisa'una.”

14 *Ta 'ina ona gete mulinaya 'isanaila, ga Yesu 'i'itena selabenaya 'itootoolo, ta nigeya 'imwalamwalatoni 'aene tauna Yesu.

15 Ta Yesu Meli 'ienaidena, 'igwae, “Waine, to'ase manuna 'udedoi? Ta yaita 'u'ebe'ebese?”

Ta Meli 'ina nuwanuwa 'aene bagula nina 'ana to'ita'i'ita, 'enega 'ena 'igwae, “'Inapwana, 'eguma 'oyo 'u'aala apwesena, 'uda eonagu mane 'ena 'usa'una, be yada 'ewalima.”

16 'Enega Yesu Meli 'ana esana 'i'inanena, 'igwae, “Meli!” ta Meli 'isanasakowasi ga 'ena 'igwae, “Labonai!” Me Yudia 'enadi nate 'ana gibui “'Ena'i.”

17 *Ta Yesu wate 'ieonena, 'igwae, “Geya'abo 'ugitogitoogu, manuna 'etamo nigeya yatu'etu'e Tamagu 'ena. Ta 'utatauya be tasigwao 'ueonadi 'aene 'abo'agu 'iabe yatutu'e Tamagu 'enaya,

* 20:14: Lu 24:16; Yo 21:4 * 20:17: Ib 2:11-12

'omi wate Tamami, ta 'igu Yaubada ta wate 'omi 'imi Yaubada.”

18 'Enega Meli Magidala 'itauya ta tononoyao 'ediya 'isimana, 'igwae, “'Inapwana ni'atu ya'itena.” Ta wate Yesu 'ina ona 'enaya 'isimana apwesedi tonono nidi 'ediya.

Yesu 'ina apwesa 'ina tononoyao 'ediya

(Madiu 28:16-20; Maki 16:14-18; Luke 24:36-49)

19 Ta ni'atu wiki 'ana gimil'asiyata nina 'asuinuwanuwaya, Yesu 'ina tononoyao anuwa 'ebweu 'ena silugu, ga 'awa sigibodena, ta solanaya simiyami, ma idi matauta me Yudia manudi. 'Enega Yesu 'imai ga gamwagamwanidiya 'itoolo, ga 'ediya 'igwae, “Geya'abo wamatamatauta.”

20 *Ta muliyega nimana be lesulesuna 'ie'itedi, ga tononoyao sigwausowala manuna 'idi 'Inapwana ni'atu si'itena.

21 *Ta Yesu wate 'ediya 'igwae, “Geya'abo wamatamatauta. Tamagu tauna 'ietuneguma, ta 'abo'agu wate nadigega yada etunemi.”

22 Ta 'ina ona mulinaya ga yawasina 'imu'ebalena 'ediya ta wate 'ediya 'iona, “Yaluyaluwa Tabuna wa'ewa,

23 be 'abo tomotai 'idi to'umalinao wanuwataudi Yaubada wate 'inuwataudi, ta 'eguma nigeya wanuwatanuwataudi 'ediya tuga sida miyami.”

Tomasi 'ina 'awakabokabo

* 20:20: Yo 19:34, 16:22; 1 Yo 1:1 * 20:21: Yo 17:18

24 *Ta Tomasi tauna 'ebweuna tononoyao site tuwelo 'ediyega, ta 'ana esana 'eluwena Didiluwaluwa. Tomasi nina nige ya gosenao ma'edi tuta nina Yesu 'imai. 'Enega muliyega Tomasi 'imai ga gosenao 'ena sisimana, sigwae, “'Ida 'Inapwana ni'atu 'a'itena.”

25 Ga tauna 'iona, 'igwae, “Yee! Nate tuga kabo, ta esi 'abo'agu 'eguma nimana kainumuyega situtu epa'iyedi 'awa'iya'iyaena ya'itadi be yagi-toodi, ta wate lesulesunana sibadina 'ena nimagu yasa'uluguyei, be 'enega yaemisemi.”

26 Ta ni'atu wiki 'ebweuna 'igumwala, ga wate tonono nidi anuwa nina 'ena siegogona limana ga solanaya simiyami, Tomasi nina ma'ediya, ta 'awa sigibodedi. 'Enega Yesu wate 'iapwesa ga gamwagamwanidiya 'itoolo, ga 'ediya 'igwae, “Geya'abo wamatamatauta.”

27 Ta Tomasi 'ena 'iona, “Gete nimagu, 'u'ita, be nimayo 'uda sa'udi we'iwe'iyaya nidi 'ediya, ta wate nimayo 'uda sa'uluguye lesulesuguya, be 'enega 'uda emisegu, ta esi geya'abo 'u'awa'awa kabokabo.”

28 'Enega Tomasi 'igwae, “'Oyo 'igu 'Inapwana ta 'igu Yaubada.”

29 *Ta Yesu 'ieonena, 'igwae, “Tomasi, ni'atu 'u'itegu 'enega 'uemisegu, aga? Ta 'uda mwala-toni 'aene yaisigedi taudi nige ya si'ita'itagu ta tuwa tuga siemiemisegu, taudi tuta yauna ma idi gwausowala.”

Buki gete 'ana 'etoladi manuna

* 20:24: Yo 11:16, 14:5 * 20:29: 1 Pi 1:8

30 *Yesu ni'atu we'iwe'iyaya yaudi 'iguinuwedi 'ana tomuliyao matadiya. Maibo'adi nigeaya ya'eto'etoladidi buki gete 'ena,

31 *ta tuwa tuga pu'epu'edimo ya'etoladidi be wada sawadi be wada mwalatoni be wate Yesu wada emise 'aene tauna To'etoseyana nina, Yaubada natuna, be 'enega Yesu 'ana esanega yawasimi ataya wada 'ewa.

21

Yesu 'ina apwesa 'ina tononoyao tuwelo 'ediya

1 (1,14) Ni'atu Yesu maluwa tauna 'ie'itaena 'ina tononoyao 'ediya, ta wate gete 'etonina 'ina apwesa 'ediya, ta gete tuga tononoyao sigomago-mana Ola Taibilia 'ena, ga 'iapwesa 'ediya.

2 Gete nadigega 'ina apwesa 'ediya. Ta tononoyao nidi getedi Saimoni Pita be Tomasi, tauna sieesena Didiluwaluwa, be Nataniela, tauna 'ina 'asa Kena, nate Galili solanaya, ta wate Sebedi natunao, be wate 'eluwa tononoyao ma'ediyao.

3 Gote 'ena Saimoni Pita tonono nidi 'ediya 'iona, 'igwae, “Gosegwao, nai yatatauya be yagogomana.”

Ta wate sigwae, “O, bobo'ana, tawai.”

Ga maibo'adi waga sigeluna ga sineya, ta boiboi nina gote 'ena sigomagomana ga silomasalina, ta nigeaya 'ebweu iyana si'ona'ona.

4 Ta ni'atu tomwa 'iulisina ga tononoyao Yesu si'itena le'awaya 'itootoolo, ta nigeaya simwalamwalatoni 'aene tauna Yesu.

* 20:30: Yo 21:25 * 20:31: Yo 3:15; 1 Yo 5:13

5 *'Enega Yesu 'ediya 'igwae, “Tasigwao, 'eisa iyana wa'onedi?”

Ga sigwae, “Kakae.”

6 *Ta wate 'ediya 'igwae, “Gomana wayauye waga 'atainega be iyana wa'onadi.” 'Enega 'idi gomana siyauyena ga iyana yau wawasae si'onedi, ga nigeya sawesawediya be gomana si'abi.

7 Gote 'ena Yesu 'ina tonono nina tauna gosiya 'ai'ailina Pita 'ena 'iona, 'igwae, “Gosiyagu, gote tauna 'ida 'Inapwana nina.”

'Enega Saimoni Pita 'inonona 'aene 'idi 'Inapwana nina, ga 'ana 'oama 'i'otena, manuna bwala daisinamo 'igomagomana, 'enega 'isobu ni'uya.

8 Ta Yesu 'ina tononoyao maibo'adi sineyama ga gomana ma iyanidi wagega silisinama, ga sisuya dabalaya, manuna le'awa nigeya 'edasola.

9 Ta ni'atu tonono nidi dabalaya sisuya ga kalikau 'enaya si'itena iyana be beledi 'isa'u baledi.”

10 Ga Yesu wate 'ediya 'igwae, “'Eisa wate 'ami iyana nidi wame'edi be tasa'u baledi?”

11 Ta Saimoni Pita waga 'ena 'igelu ga gomana dabalaya 'i'abi lagaena, ta gomana nina iyana maibo'ana 'imaa 'ai'aila, ga 'ana maibo'ana nadi-gega analedi be pipiti tili, ta wate sinabwadi, ta gomana nigeya 'i'esa'esabu.

12 Ga Yesu 'ediya 'igwae, “Wamai be wadi-nagwala.” 'Enega simwalatonina 'aene tauna tuga 'idi 'Inapwana nina, ta nigeya 'ebweu yaita

* 21:5: Lu 24:41 * 21:6: Lu 5:4-7

'ediyege 'ida enaida 'aene, “Yaita 'oyo?” manuna ni'atu simwalamwalatoni.

¹³ 'Enega Yesu 'inao ga beledi be iyana 'i'ewedi ga 'ina tononoyao 'i'ebwa'edi.

¹⁴ *(-)

Yesu be Pita 'idi eonaona

¹⁵ *Ta 'idi loepa'ala mulinaya, Yesu Saimoni Pita 'ienaidena, 'igwae, “Saimoni 'oyo Yoni natuna, 'imu oboboma sinabwana 'eguya, ta taudi getedi tupwana, aga?”

Ga Pita 'igwae, “'Inapwana ni'atu 'umwalamwalatonigu 'aene yaobobomemu.”

Ta Yesu 'iona, “'Igu lamiyao 'uda 'ita'i'isidi.”

¹⁶ *Ta Yesu wate 'ieona limena ga 'igwae, “Saimoni 'oyo Yoni natuna, 'uobobomeguya?”

Ga Pita 'igwae, “O, ni'atu 'umwalamwalatonigu 'aene yaobobomemu.”

'Enega Yesu 'iona, “'Igu sipiyao 'u'ita'i'isidi.”

¹⁷ Ta Yesu wate 'ina ona 'etonina Pita 'ena 'igwae, “Saimoni, 'oyo Yoni natuna, 'uobobomeguya?”

Ga gote 'ena Pita nuwana 'imwau, manuna Yesu 'ienaenaida matoi 'enaya, 'igwae, “'Uobobomeguya?”

Ta Pita 'iona limana ga 'ena 'igwae, “'Inapwana yage yauyauna 'umwalamwalatonidi, 'enega 'umwalatonigu 'aene yaobobomemu.”

Ga Yesu wate 'ena 'iona, 'igwae, “'Igu sipiyao 'u'ita'i'isidi.

* **21:14:** Yo 20:19, 26 * **21:15:** Md 26:33 * **21:16:** 1 Pi 5:2

18 *Ta yaona 'ai'aila 'emuya 'aene 'imu tuta gwama 'ena, tauyo 'amu 'oama 'u'ote'ote be to sena 'ena nuwanuwayo be 'utatauya 'uda tauya tuga, ta 'abo tuta nina 'ue'ina'ina'panwanya ni-mayo 'uda yasitoto be mali tomota 'amu 'oama sida e'oteyo, be to sena nina 'ena geya nuwayo 'utatauya, sena nina 'ena sida tauyeyo.”

19 Ona gete 'enega Yesu 'ili'ali'ama Pita 'ina mwawasa manuna, be 'ina mwawasa nina 'enega Yaubada 'ana esana 'ida giesinabwa. 'Enega Yesu wate Pita 'ena 'igwae, “'Uda muliyegu.”

Yesu ma ina tononoyao 'idi eonaona gosedi Yoni manuna

20 *'Enega Pita 'isanaila, ga 'ebweu tonono nina Yesu gosiya 'ai'ailina 'i'itena, tauna 'e'ai 'ana tuta-taya Yesu selabenaya 'i'eno ilaila, ga 'ienaidena, 'igwae, “'Inapwana, yaita tauna 'amu tosipupu nina?”

21 Ga Pita tai nina 'i'itena, 'imulimuliyedi ga 'iona, “'Inapwana, tai gete mwa'adega 'ana loina?”

22 'Enega Yesu Pita 'ina ona 'ie'isena ga 'igwae. “'Abo nuwanuwagu be tauna 'ida miyami be 'ana laba yailama nate nigeya 'ebweu wate to'ase 'emuya, ta 'oyo tuga 'uda muliyegu.”

23 Ta Yesu 'ina tononoyao 'ina ona gete sinonona, 'enega taudimo 'ediya sionaona manuna 'idi nuwanuwa 'aene tonono nina geya'abo 'imwawamwawasa. Ta Yesu gete nadigega nigeya 'ionaona'esa, ta esi 'igwae, “'Abo nuwanuwagu be tauna 'ida miyami be

* 21:18: 2 Pi 1:14; Yo 13:36 * 21:20: Yo 13:23-25

'ana laba yailama, nate nige ya 'ebweu wate to'ase.”

²⁴ *Tonono nina gete tauna yage gete manudi 'isimana ta wate tauna ona nidi 'i'etoladidi tetela gete 'enaya, ga tamwalatonina to'ase 'isimane di ona 'ai'aila maibo'ana.

²⁵ *Ta ona'ai'aila, Yesu 'ina guinuwa yau wawasae simiyami, ta 'abo 'ina guinuwao nidi maibo'adi ta'etoladidi, yanuwena bale'u maibo'ana buki daisinamo, be geya'abo tetelina taloeloegumwali.

* 21:24: Yo 19:35 * 21:25: Yo 20:30

Loina Tabu Auwauna
The New Testament in the Dobu Language of Papua
New Guinea
Nupela Testamen long tokples Dobu long Niugini

copyright © 1985 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Dobu

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures. Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2015-01-02

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 9 Oct 2020

b7b1c532-e0bd-5fc1-87a9-1f5f70cc897d